

Institutionum Hebraicarum, Libri duo

<https://hdl.handle.net/1874/456643>

INSTITUTIONVM
HEBRAICARVM, Libri
Duo.

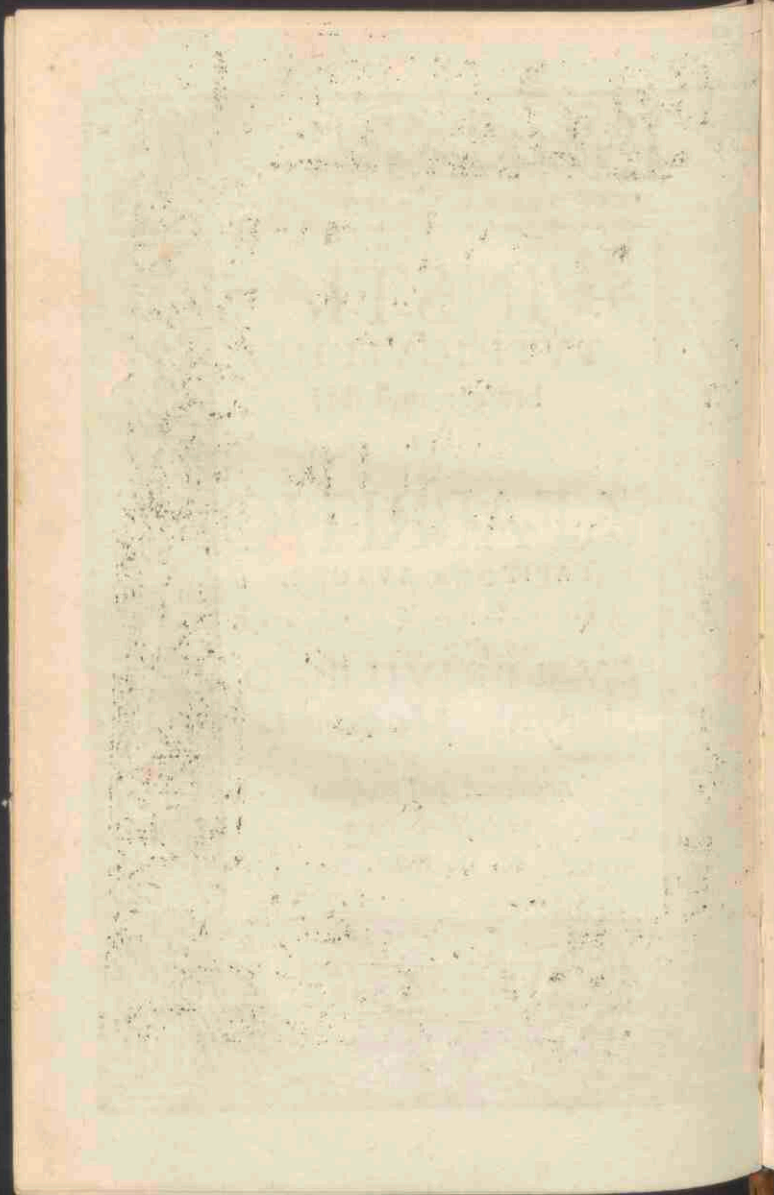
V. FABRITIO
CAPITONE AVTORE.

CVM PRIVILEGIO
Imperiali, ad Triennium.

Argentorati apud Vuolsium
Cephaleum. Anno
M. D. XXV.

1523

HVLDERICHO

VARNBVLERO, CAN

cellario Regimenti Imperialis,

Amico & fratri suo charissi

mo, V. FABRITI

VS CAPITO

Gratiam & fœ

licitatem

optat.

Alue amice iucundissime,
atque integerrime Hebræe
linguæ methodon, tibi pro
liberis tuis fœlicissimis ef
flagitâti, haud grauatim suscepî descri
bendam. Tamen si ad istud institutum
opera mea non admodû necessaria, pos
sissimum hac tēpestate, uidebatur, qua
libelli satis laboriose conscripti passim
emergunt, è quibus quod satis est hauri
re cōtingeret. Verum, quia plurimû re
fert, præceptorem esse notum familiari
ter, ut sum filiolis tuis familiari cōuictu
uel cognitissimus, putauî officij mei es

se, ut tantillum temporis impenderem,
quoad in ordinem cogerem eam sylvā
rei Grammaticæ, quam ex uarijs Gram
maticorum atque autorum commenta
rijs, superiori anno cōportaueram. Nā
ab aula reuersus, ad recognoscēdas lin
guas me dedi. Atque utinam eodem pa
riter cursu, quod reliquum erat laboris
tum peregissent, ubi à lectione mihi ca
lere uidebar, prodisset opus, si nō erro,
cum minori molestia mea, & cū fructu
lectoris lōge maiori. At mihi fatale est,
ut nouis semper tragædijs, sese cōtinuo
excipientibus, cogar præesse, quibus ab
esse nullo licet, neque consilio, neq; in
dustria, cum maxime sit & uoluntas &
ratio q̄ diligentissime cauendī. Adeoq;
factum est, ut fugitando aulicas occupa
tiones, negocijs modo implicer uiliori
bus, iuxta hominē, sed nihil minus con
iunctis periculo, q̄ q̄ tibi imineāt, cōiun
cta sunt, q̄ es imperialis Senatus primus
scriptor, & ueluti moderator, adeoque
q̄ cōslictaris cū ingenijs diuersissimis, pa
rumque synceris interim. Atque utinā
in publicum tam prosit malorum meoꝝ

rum moles, quàm mihi priuato molesta
esset, nisi ferendo fecissem leuiorem. Iam
quia iterum promissi admones, iterumque
requiris, ad scribenda Grammatica, me
am operam, quamuis alieniore tempo
re, parebo tamē, ut hoc obsequio decla
rem animum erga te meum. Ad quam
quidē rem plurimum incitat Senatus no
stri honestissimus ille conatus, nam hic
meditant, si nescis, collegia trilingua,
& bonarum literarum, atque eloquentiæ
studia instituire, quæ experientia didice
rint, quemadmodum quotidie nos mo
nemus, inscitiam esse pestem pessimam
Reip. matrēque superstitionis, iuxta
ac tyrannidīs, cuius maleficijs depræda
ta est ingluuies Antichristi Germaniā,
immo orbem totum, pietas extincta, pro
fligata humanitas, omnis indoles probi
tatis oblitterata, deperditaque est fundi
tus. Studio igitur sibi ducunt pruden
tissimi, pariter atque Christiani uiri, ca
uere tuto, quo minus rex facierum labe
factatus, immo uictus à uerbo domini,
receptis à stupore Germanorum uiribus,
potentius quàm antea irrumpat, grasset

tur, depopuleturq; Christianismi renas-
ti tenerum adhuc florem, hoc est, incho-
atam spem salutis. Nam se reliquas Res
publicas uel anteuersuras, nedū sequu-
turas in tam pio instituto, uehementer
optant. Freti enim simplicitate & igno-
rātia nostra, per libidinem omnia mol-
lissimi isti impostores gesserūt, quibus
est tanta nequitia, tanta uite turpitudō,
cum superbia & amentia coniuncta, ut
eos non solum non ferret Augustus ali-
quis Senatus, sed ne plebs quidem cras-
sior, uel consuetudine colloquiōq; suo
dignaret, si prisca pietas aliqd loci etiā
nū obtineret, cū scortatore, n. & auaro
ne cibus quidem sumendus est, si Paulo
credimus, quid cum sacrilegis antichri-
stis: mentientibus spiritui sancto, & di-
centibus pax, pax, ubi non est pax: quid
cum gloriosis adulteris, quid cum ma-
nifestarijs pediconibus: quid cum scele-
ribus & flagitijs istis obsecro: Et huius
farinæ q̄s ignorat, plerosq; esse ppugna-
tores antichristice immunitatis: Huius
modi igif contagiōi uiā p̄sepit eruditio
p̄sertim sacra. Sed et Reip. detrimētōsū

experimur, paucos è multis sapere, quo-
rum arbitrio si res dependet, popularis
status in oligarchiam, & hinc in monar-
chiam facile transit, cui proxime adfinis
est tyrannis. Mediocre[m] igitur erudi-
tionem, non solum populo optamus,
sed etiam plebi & opificibus, uel aliquã
to latiorẽ desyderamus, uidelicet, ne q[ui]
ingenio, eruditione & usu præditus, sp[er]
queat concipere rerum nouarum, quam
sibi imperitia multitudinis maiorem in
modum imp[er]bi illi confirmant. Quãq[ue]
nouare & q[ui]si refingere in melius, quę in
peius collapsa sunt, officij duxerim pro-
uidi magistratus, Promiscueq[ue] dem ple-
bis impetu, nihil salubriter instituitur,
quin optime instituta, licetia plebis po-
tius conturbantur. Verum nobis in pri-
mis curę esse debet, ne prætextu pietatis
imp[er]ius Antichristus iterum regnum oc-
cupet, & sic nouissimus error primo fiat
deterior. De statu reipublice conseruã-
do uiderint alij, quibus & otij & experiẽ-
tiæ maior copia suppetit. Ad nos pro-
prie pertinet circumundiq[ue] cõmunire a-
ditum, & obarcere à caulis Christi, di-

grassantes lupos. Néq; alia ratio uideť
eos obarcendi, nisi ut usus lectionis sa-
cræ publicitus ualeat, confirmetq; for-
midulosos, posthabitis fabulis & barba-
ris commentis papistice impietatis, qui
bus orbem captiuum tot iam sæculis te-
nuerunt, Alioqui passim emergentibus
uentribus, qui quæstum loco pietatis ha-
bent, periculum est, iterum apertam sim-
plicitatem uulgi atrociter diuexandam,
atq; enecandam fore, per sæuos istos tor-
tores conscientiarum. Siquidem causa
parandi uictus, pietatē frigide simulant.
Qui sint aut reuera, non dubitant aperi-
re, posteaq; ad opinionem atq; existima-
tionem publicam, tanq; ad optatum finē
contigerunt. Totum illis certamen est,
ut abundant mundi commodis, neq; rez-
ferre putant, utrum sis pius, ac bonus,
an talis habere, modo piorum bonis ac
facultatibus ociose frui concedatur.
Quanta posteritas gratitudine nostrū
Magistratum prosequetur? qui nobis
commode admonentibus aurem præ-
buit, & eloquentiæ scholas piās, iuxta
ac literatas instituere gnauiter pergit.

adeoq; initio paruisset, si ab odio anti
christianorum uacasset, quo dimouēdo
multum temporis consumpsimus. Nō
credis mi Hulderiche, quanto pectore,
qualibuscq; uiribus, progredienti uerbo
sint isti obluētati, & etiamnum obluētē
tur. Et quo animo, nempe gladiatorio,
miserorum alimonīæ repugnarint, tan-
quam suæ culinæ, & sumptuoso ipsorū
luxui decederet, quicquid sustinende in
opum uitæ accedit. Quot technis studu-
erunt efficere, ut labascentibus errori-
bus, ueritas Christiana, & nos huius as-
sertores, locum cederemus? Quid crimi-
nis in nos fingere illos dispuduit? Aliū
ex uerbi ministris, adulterij reum defe-
runt, Alium adulterorum patronum, &
ius facientem pro uoluntate libidinādi
Alium loco panis domini, frustulentas
rapas participantī præbuisse populo. A-
lium reiecto baptismo, circumcidere pu-
eros, Alium esse, aut furem, aut homici-
dam, aut patriæ proditorem. Ecquid in
caput nostrum falso conferre unquam
dubitauerunt? O impietatem, o amen-
tiam stupendam. Consilium ne estuo/

bis Baalitis, quia neq; uerbo, neq; uiri-
bus potestis, robustam ueritatem uobis
q; terrificam, mendacijs, dolis, insidijs,
malis artibus, euertendi? Clarior pro-
fecto mentibus hominum lux ueri af-
fuit, quam ut illam uestris istis nebulis
atq; caligine tetra obscurare possitis, &
ne in posterum quidem poteritis per Se-
natum ante annum, & semestre, ab exor-
dio inq; praedicationis nre cautum fuis-
set, nimirum instituendo pueris idone-
os praecipuos, nisi iniuria, ut dixi, ob-
stinatio, uolentiaq; uestra, qui pecunijs
qui noxia potentum gratia, ipsi quoque
potentissimi connixi, nihil non tenta-
stis, quo remoram currenti uerbo iniice-
retis. Atqui felicem illum diem, quo ui-
dere dabitur, pubem Argentinensem li-
teris probis, atque pietate iuxta erudiri.
Eodem adiumento nutriemus, cum rei
publice ciues integros & prudentes, tum
Christo populum spontaneum, & a ser-
uitute inutilium legum animorum libe-
rum, quos in libertatem sua morte do-
minus asseruit. Etenim erepto praesidio
nostrae inscitiae, nullam sibi rem adiu-

mento fore ipsi norunt. Didicerunt
hactenus se parum gladio & igni, minis
& terroribus aliquanto minus, ingenio
nihil prorsus posse. Quid igitur super-
est, quam ut pijs ac honestis doctrinis par-
tam tueamur salutem? Cuius bona pars à
cognitione linguarum dependet, quas hic
quantum satis est, auspice Iesu, excolamus.
semper optima perinde atque probissima
teneris animis praeponituri. Si quidem
grauiores ethnici, ad firmitus aetatis ro-
bur, elegiam atque comaediam reserua-
runt, Cur Christiani, priusquam in tuto
mores fuerint, lasciuia atque spurca, diu no-
cturnumque meditari adulescentiam pateremur?
Quandoquidem eloquentia, tam probitate
animos, quam elegancia linguam excolere, non
inficere illecebris, non impudicitia pde-
re, non corrumpere foedis cupiditatibus de-
bet. Adeoque linguarum peritiam, quae res mino-
ris uidetur periculi, ab inculpatis quoque
autoribus hauriendam censeo. Quae com-
mentarijs grammaticorum adiuuat, quos etiam
refert esse breues, dilucidos, eruditos,
atque elegantes. Cuiusmodi ni fallor, apud
latinos eligere, promptum est, Ex grecis autem

grāmaticis, pleriq; mecū primas dāt Io.
Oecolampadio, uiro undecūq; doctissi/
mo parit atq; integerrimo. Inter Hebrę
os cōmētarios necdū usus pronūciauit.
Ad sanctā .n. linguā orbi inuehendā di/
ligētē opā nō pauci nauarūt, q̄s ī hoc sū
imitatus, ut nostrā pubē p uirili iuuarē,
aut certe ut illā ad sacrā linguā capescē/
dā incēderē. Nā aliorū lucubratiōibus
meas nugas nō præfero, tametsi q̄busdā
uideor nonnihil ualere, ordine ac dis/
positiōe, qua dote perspicuitas, & com/
pendium, ingeniorum fidelissimę adiu/
trices consistunt. Nam quatuor libris
uniuersam uim Hebrę grāmaticę ui/
deor mihi quodāmodo absoluisse. Pri/
mus summā habet reliquorū. Secūdus
uerba exactius prosequitur. Tertius no/
mina per species docet & condeclinā,
consignificatiuāque. Quartus aut pun/
ctorum, accentuum, totiūsq; prosodię
rationem latissime describit. Nā quod
superioribus annis elegātissimo iuueni
Hartamanno Haluilerō inscripsimus,
obliteratum uellem, tanquam proiecti/
cium fœctum, qui mihi laboriosus, & illi

inutilis extiterit. Siquidem græco Home
ro, & Hebræo Mofi, arctius ille consue
uit. Neglecta certe sacra mihi obscuro
præceptorî suo, & istis meis commenta
rijs infœlicibus debet, sicut humanitas
copiam Petro debet Mosellano, & in
stitutore, in id fastigijs literarũ, quo nũc
desidet, peruasit. Priores autem duos li
bros in hoc nũc edo, ut sequentium du
orum gustũ lector capiat, quos non pre
mã, ubi sensero bonis ac eruditis hosce
non displicuisse, aut certe ubi scholę no
stræ factæ fuerint paulo cõfirmatiores,
recens adhuc, atque adeo imbecille est,
quod eius rei inchoauimus. Hosce mi Hul
deriche liberis tuis dedico, ceu monu
mentum amicitiæ erga te parẽtem illis,
& mihi fratrẽ indiuiduũ. Quod em glu
tinum inter nos fortius optabis, quã à me
extare, quo pignora tua ad honestatẽ,
& ad usum scripturæ erudiantur. Nam
ut è sacris libris lingua hebraismo, ita pe
ctus, p̄ba pietatis opinione imbuũt. Ergo
ne amor tuus in illos, & mea spes utriũ
que fallat, censeo opere precium fieri, si
abs te propediem abeant, commendati

probo alicui uiro, qui eos, ut sunt indo-
le incomparabiles, ad uberiolem litera-
rum atque morum frugem, commodis
laudatiunculis foueat euehatq;. Nidor
paterni foci, pueriles ausus hebetat atq;
eneruat, Et blanda nimis que officiosa
pogenitorum indulgentia magis impudē-
tiam securi, quam animi ingenui libera-
litate nutrit. Vale in domino. Argen-
tinae. Sexto Kalendas Aprilis. Anno
1525.

GREGORIVS CA-
SELIVS.

Quisquis es o sacrae studio qui forte teneris
Linguae, proprietas si tibi uera placet,
Si cupis Hebraeae fontes gustare loquelae
Sermonis ratio quae fiet, atque modus,
Hunc lege, quem scripsit librum Fabritius acris,
Auro mutabis non, mihi crede, graui.
Nanque alij uoces flectendi uerbaq; tantum
Praescribunt formam, & gramata sola docent.
At liber iste modum flectendi uerba docebit.
Vocum natiuam uim simul expediet.

IOANNIS LONICERI *Ἐν χάρισίαι*
 pro immensis Dei beneficijs, nempe uerbo,
 linguarumq; dono. &c.

Sic Deus illuxit nobis tua gloria uerbi,
 Quo recreas fractum, restituisq; piū,
 Incluta ne quenquam lateant mysteria prolis
 Sanguine parta tuæ, laus tibi summe parens.
 Hæc patribus quondam diui cecinere Poëtæ,
 Quos gente Hebræa deligis ipse tibi.
 Deligis alme pater nostri seruator & author,
 Euolgent nomen undique in orbe tuum.
 Et quia difficile est arcana tenere fideles,
 Eloquij externi conspiciere hincq; notas,
 A cæthere demittis præclara charismata lingue,
 Et qui retrogradum nos docuere logon.
 Candida quos inter fulget Capitonis amici
 Musa, uelut socias integra Calliope.
 Pro tibi muneribus tantis, corde, ore, seremus
 (Omnia cui parent) nomen ad astra tuum;
 Laus, honor, imperium, regnum, decus atq; potestas
 Summe parens tibi sit, concinat omnis homo.
 Insuper & moneo, cui sunt coelestia curæ,
 Scripturæ sensum, quiq; tenere uolet,
 Comparet hunc ad amet librum, foueat, relegatq;
 Protenus hinc multo scænore clarus erit.

*Ἦμπερ ὡς ἐν πλούτῳ γὰρ μὴ ἔνοει χυθὸς ἀρέσας,
 Ἐὶ βραδίῳ λυσσῆσιν, πρῶτα φέρισος ἔχασ.*

ΙΩΑΝΝΗΣ Χίλου.

Ἑβραίων γλῶτταν βούλει ποδὶ αὐτοδιδάκτωσ
Μαυθαρέμω, βίβλον τήνδ' ἀγ' ὄρα σε ταχύ.

Ioannes Heruagius Iuuentuti
bene agere.

Huc pueri celerate uiam, nunc discite sacrum

Eloquium teneri, sic pia fata iubent.

Expedit ueterem liber is, nūlli fidite, Mosen

Et quicquid Vates praecinuere Dei.

Ite citi innumeras Capioni soluere grates.

Qui uobis ingens arte peregit opus.

i

V. FABRITII
CAPITONIS INSTI-
tutionum Hæbraicarum.
Liber Primus.

D sanctam linguã
se præceptore ad-
discendam, ex qua
facilis excursus ad
omnia scriptura-
rum mysteria pa-
tet, præsidio dupli-
ci uidetur conni-
tendum. Admira-
tiõẽ inquam ac di-
ligentiã. Illa quidem expetimus doctri-
nam, expetitam autem hac duce accurã-
tius peruestigamus. Diligentia dum re-
cta incedit, magna spacia breui cõficit.
Nam humani ingenij uis ac potentia, ce-
leritate ualet, quam dispositio compen-
dium perspicuitas adiuuãt, doctrina ad
humanitatem fingit, usus atq; experien-
tia indies, magis atq; magis confirmat,
ac molliorem parabilioremque reddit.

b

CAPITONIS INSTI. HEB.
DIVISIO.

IN hoc est autē summa negocij huius.
Principio, ut legas, deinde ut que lege
ris intelligas. Lectio quidē tum elemen
torum commoda coniunctiōe, tum con
iunctorū apta pronuntiatiōe constat.
Intelligentiam autem usus conferendi
assiduus, si aliqua rei grammaticæ peri
tia uiam præstruxerit, facile conficiet.
Quare primo de lectiōe, & mox de per
uulgatis ac prioribus præceptis gram
maticæ, atque interim tertio loco, de mo
do conferendi hebræa cum germanicis,
hoc primo libro commētabimur. Quæ
quidē, ut in subiecto indice promiscue
tractabo.

Delectione aut de literis consonanti
bus. Caput. I.

De punctis uel uocalibus. Caput. II.

Quomodo ex literis & punctis sillabæ,
& ex syllabis uocabula constituentur.

Caput. III.

De inuenienda radice, aut primitiuo.

Caput. IIII.

Tabula accidētaliū literarum. Ca. V.

De sex gradibus uerbi & de prima con

LIBER PRIMVS. II.

iugatione actiua. Caput. VI.

De passiuo & reliquis cōiugationibus.

Caput. VII.

De sex classibus. Caput. VIII.

De nominibus & consignificatiuis.

Caput. IX.

De constructione, quantitate syllabarū

& accentibus. Ca. X.

DE LECTIONE, AVT

de literis consonantibus.

Caput. I.

ELEMENTA, quibus tanquā fundamen-
to lectio nititur, in consonātes & uo-
cales uidentur diuidenda. Consonātes
quidē, ut nunc sentio, sunt literæ omēs.
Vocales autem puncta forinsecus, aut
supra, aut infra literas coherētia. Et hæc
forme, illæ materiæ uicē obtinent. Qua-
re de literis primū, deinde de uocalibus
punctis, postremo de syllabarum atque
uocum compositione præcipiemus.

Viginti duas igitur literas siue spiritalibus
consonantes, quatenus ad lectionē
rudi satis est paucis deliniabo. Anno-
tandum tamen, hebræa cōtra morem la-
tinorum à dexteris legenda uersus sini-

CAPITONIS INSTI. HEB.
stram, hoc est. initium esse faciendum ab
ultima pagina & à fine supremi uersus,
pergendo retrorsum, iuxta naturæ mo-
tum, cui principium à dextris tribuit
Aristoteles.

Aleph, א nihil fermè sonat.

Beth, ב u consonantem, & cum punctu-
lo in uentre בּ pollet.

Gimel, ג, g.

Daleth, ד, d.

He, ה lenem flatum puncto uocali præa-
spirat, ut הֶה he. In fine silet, ut הֶהּ.

Vaf, ו. sub holem uacat ut וּבּ lo. Alijs
punctis præseruiens u consonantem, ut
וּ. ua. Cum punctulo uentrali ualet u uo-
calem, & nominatur ob strepentem so-
nitum schureck, ut וּכּ karru. hinc di-
phongus fit, ut וּמִיטְזוּי mitzui dissyllabū.
Schureck præterea fit dagges subiecto
uocali, ut וּמִיטְזוּא mitzua dissyllabon.

Zain, ז. id est lene s, quemadmodum
זֵיטָא (Græcis.

Heth, ח. h. si est ab initio dictionis, uoca-
lem præaspirat, idque durius quam חּ. ut
חַי monosyllabon. Finalis autē uim
puncti præcedētis, aut subiecti flatu clar

LIBER PRIMVS. III

dit etiam acriore quàm he ם soleat, ut,
 ןפ ןאח אאח.

Iod ך, ualet i latinum. Sed hic nota re-
 gulas aliquot. Prima. Iod litera uocali
 puncto uim consonantis i uel g præmit-
 tit, ut ןפך יאצךמך. Secūda. Posita per se
 idest sine punctis silet, ut ךך זאדךיכך.
 Hireck enim sub daleth positum, uocē
 i latinū reddit, & Iod uelut redundat.
 Tertia si media fuerit cum seua, uocali
 literæ præcedētis i uocalem commiscet
 ut ךךך דיסךיבך dissyllabon. Quarta. Quādo pen-
 ultīma litera kametz, patha, sureck, aut
 holem inspirat, tum iod finalis, absque
 punctis, præcedentis sonū in diphthion-
 gum per i comprehendit, ut ןפך ךךך ךךך
 mathai hai cinnui oi. Quinta. In mono-
 syllabis iod secunda substantialis sine
 punctis posita cum patha primæ literæ,
 uocem ai diphthongi cōstituit, ut ךךך ךךך
 baith iain monosyllabice. Similiter si fi-
 nale affixū excipit ut ךךךךךך deboraich,
 trium syllabarum, uerum libri recentio-
 res hireck subscribunt.

Cap h ם cum dages c. liberum, uel rapha-
 tū ch, sed omnino durius quàm heth ם

CAPITONIS INSTI. HEB.

auribus afflat.

Lamed ל l.

Mem מ m.

Num ן n.

Samach. ס. robustum & clarum s. atque
figma σ Græcis.

Ain א. adiectum punctū ex gutture tor-
quet, perinde ac si a uel g p̄mittas. אַיִן אַיִן.

Aamora aut Gomora.

Pe פ̄ ualet ph. & cum dages p.

Zadik ז cz.

Kuff ק̄ k uel q. intentius ac durius quid
dam quàm ק.

Rees ר r.

Schin ש̄ si cornu sinistro punctulū in si
det, ualet s ut ש, si ī dextro sch ut ש̄ sch.

Taph ט̄ th. & cum dages t ut ט t.

Ab hac prolatione, quæ est Hispanorū,
Germani uariāt. Nam kamecz per o pu
rum & ק̄ per s simpliciter sonāt, adeoq̄
equaliter uidentur reddere has literas,
ק̄ וּוּוּוּ. Dicunt igitur Oleph Doles pro
Aleph Daleth. & c̄. Quos ob uicinitatē,
si uideretur, potius imiteris.

Ex his literis quinque sunt, quæ dum fi
nales esse debēt, aliter formantur. Nam

LIBER PRIMVS. IIII

inferne extenduntur. Sunt autem hæ
ספנס, quæ primum & medium locū,
ut in illa figura, tantum obtinēt. Expli-
cata autem in longum dum superne in-
tegræ manent, in hunc modum fingun-
tur י ק ל ס ג . Et huiusmodi postremo tan-
tum loco reperies, qua de causa finales
nominantur. Horum signum est קלסג .

Alia de literis quæ hic desyderas,
require sub initium
quarti libri.

b iiij

CAPITONIS INSTI. HEB.
 TABELLA, DE
 uirtute literarum.

He h' o o	Daleth d 7	Gímel g 4	Beth f a b a	Aleph o r
Iod i u' o "	Teth t v	Heth h o	Zain z p' s d	Vaf, o & u cōf.
famech ff o	Nun n γ >	Mem m o "	Lamed l b	Caph cu' ch o 7
Resch r >	Koph ku' q. 7	Czade cz > f	Pe ph p: o q	Aain a. p' g. v
o figura níhi lí, declarat lite ram filere.			Taf th p	Schin f v sch v

LIBER PRIMVS: V
DE PUNCTIS VEL

uocalibus. Caput. II.

VOcalis est, quæ se sola aut cōsonante assumpto syllabam propriè conficit, ut a. ab. Vocalium autem potestatem Hebræi punctis referunt. Nam quas grammatici uocales nominant, nihil minus sunt quàm uocales. Imo ipsis mutis magis mutæ. Annota hic me uocalis ac puncti uocabulo promiscue uti.

Ergo pūcta duplicia sunt. Nouem simplicia, tria composita. Seua. n. punctum nominare libet. Nam curiosius in præsentia distinguere, ineptum duco. Simplicia sunt, quæ sequuntur.

- 1 Pathah - quod aperiat os pronuncians, a clarum, ut פֶּ a.
- 2 Kamecz פֶּ robustū ac mediū quiddam inter a & o. Sed legitur tribus locis per o simplex. Nam si duo cametz se consequuntur posterius o sonat, ut פֶּבָּ baro. Similiter in monosyllabis לֶּ col. & quādo ultimā polysyllabæ dictionis cametzatam, holem monosyllabæ uocis excipit ut יֶּבֶּ פֶּ ethmoch bo.
- 3 Zere פֶּ e durum & integrum, quale

CAPITONIS INSTI. HEB.

- in dictione, erat, pronūciamus ut *fm me.*
- 4 Segol *ſ* e latum molle atq; ore aperto, ſicut eſt in dictione, ergo, ut *fm me.*
- 5 Hireck *ſ* i. ut *ſ* pi.
- 6 Holem *ſ* quod puncti genus ſupra literam ſolum ponitur, ut *im mo.*
- 7 Schureck *ſ* quod aliqui melopum uocant, ſed de hoc aliàs.
- 8 Kibutz *ſ* y mediū quiddam inter u & i ut *om̄b̄ leymim.*
- 9 Seua *ſ* e obtuſum ac uelut ſibulum narium uelociter corripit. At noſtri ferme non legunt niſi initio & ſub literis non combinabilibus. In fine autem ſemper ſilet. Quartus liber huiusmodi magis perſpicua reddet.

Compoſita ſunt hæc.

Hateph $\left[\begin{array}{l} \text{patha} \\ \text{kamecz} \\ \text{Segol} \end{array} \right]$ ut $\left. \begin{array}{l} \text{ſ} \\ \text{ſ} \\ \text{ſ} \end{array} \right\}$

Nec prolatione differunt à ſimplicibus niſi quod ob præfixū ſeua raptim enunciantur.

Summa. Videris operæ precium facturus, ſi initio ſimpliciſſime puncta enunciabis in hunc modum.

LIBER PRIMVS VI

Hæc quatuor per a. Quatuor hæc per. Hęc duo . . . per u uocalem. Hi reck per í, holem per o. Nam reliquam proprietatem postera dies, & usus diu-
turnior facile suggeret.

DE DAGES,

Raphe & mapick.

DAges פגח punctulum est in uen-
tre cuiuslibet literę positum, quod
eas aut intēdit, aut interim cōduplicat.
Hæc quinque פגח, פגח, פגח, פגח, פגח punctum dages non
admittunt.

Raphe פגח uirgula transverse superlita
literis פגח פגח significat suam literã re-
mollitã, & ueluti aspiratione extensam
esse, ut פגח phi.

Mapik punctulum est intra פ literã aut
sub ea positum, declarat relatiuum fœ-
minini generis ut פגח filius eius פגח פגח no-
men eius. Ad prononciationem autem
nihil facit.

Hæc duo puncta: in linea posita perio-
don, et sententiã perfectã, hoc signũ. in
fra literã, distinctionẽ, duo hæc pũctula
: supra literam membrum declarãt, Cur-
sum orationis diminutã tamẽ cohibet,
cuius uirtus à reliquis dependet.

CAPITONIS INSTI. HEB.
QVOMODO EX LITE-
ris & punctis syllabę, & ex sylla-
bis uocabula constituentur.

Caput. III.

EX consonantibus & uocalibus syl-
labę fiunt, quę sunt duplices. Sim-
ples inquam & composite. Simples
quidem uno elemento atque uno spiri-
tu constāt, ut א. Composite autem spi-
ritum unū cum literis duabus pluribus
ue cōprehendūt, ut אגגog & מרמ marth.

DE SYLLABA SIMPLICI.

VT in unam comprehensionem lite-
ras & pūcta colligas nō est magnę
industrię, si memineris initium à litera
& finem soni à puncto sumendum, ex-
cepto heth ׀ quod in medio cū zere aut
postremo loco quomodolibet positum
flatum suum puncto subiungere solet.
Animaduerte hęc, nos uti his punctis.

Pro a. א. א. א. א.

Pro e. א. א. א. א.

Pro u. א. א.

Nam simplicem atque cōmunem legen-
di rationem rudibus pręscribo.

TABVLA SYL
labarum simplicium.

VII

fcha	v	ga	v	ch	5	ua	1	a	1
fe	v	ge	v	ce	3	ue	1	e	1
fchi	v	gi	v	ci	3	ui	1	i	1
fo	v	go	v	cho	5	uo	1	o	1
fu	v	gu	v	chu	5	vu	1	u	1
tha	5	pha	5	la	1	za	1	ba	3
te	3	pe	3	le	1	ze	1	be	3
thi	5	phi	5	li	1	zi	1	bi	3
to	3	po	3	lo	1	zo	1	bo	3
thu	5	phu	5	lu	1	zu	1	bu	3
		cza	3	ma	1	ha	1	ga	1
		czę	3	me	1	he	1	ge	1
		czí	3	im	1	hi	1	gi	1
		czo	3	mo	1	ho	1	go	1
		czu	3	mu	1	hu	1	gu	1
		ka	1	na	1	ta	1	da	1
		ke	1	ne	1	te	1	de	1
		ki	1	in	1	ti	1	di	1
		ko	1	on	1	to	1	do	1
		ku	1	nu	1	tu	1	du	1
		ra	1	ffa	1	ía	1	ha	1
		re	1	se	1	ie	1	he	1
		ri	1	si	1	ij	1	hi	1
		ro	1	so	1	io	1	ho	1
		ru	1	su	1	iu	1	hu	1

CAPITONIS INSTI. HEB:

De syllaba composita.

Generalem literarū ac uocalium uim, iuxta expositam rationem facile conserueris pariterq; modum copulandi syllabas simplices. Nūc quo pacto compositæ fiāt, quæ una uocali, & duobus pluribusue elementis existunt, sic accipe. Duabus pluribusue literis, ad unū punctum collatis, necesse est, ut punctū mediū sonet, & consonātes hinc & hinc terminent comprehensionem. ut

ziz uaf hem dod gur baith ab

אב בית גור דוד דם הו זיו זכס
 Obserua in dictionis medio uel fine, seua indicat, suam literam esse ferè finem superioris syllabæ, ut in dictione שׁמרת, seua sub הׁ declarat הׁ pertinere ad הׁ præcedens ut מׁ mar.

Vnum exemplum ascribam ex Deu. 6.

שׁמע ישראל יהוה יהוה אחד : וְאֵלֹהִים אֶתְּיָהוּהוּ
 אֱלֹהִים אֶחָד וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן
 וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן וְכֹכֵן

Hæc literis nostris sic

pingi possent.

Schemaa iſrael adonai elohenu, adonai chod : ueahabta eth adonai elohes

LIBER PRIMVS. VIII

cha bechol lefacha ufchol naphsche
cha, ufchol meodecha uehaiu hadeso-
rim haelle ascher anochi meczafcho ha
ijom aal lefacha. & cætera.

Refer te ad priora, & biduo aliquam le-
gendi facultatem comparabis.

Nota $\alpha\delta\omega\iota$ nomen est hæbreis $\alpha\pi\omicron\delta\omicron\pi\omicron\tau\omicron\nu\chi\omicron\delta\epsilon$
 $\alpha\psi\alpha\sigma\omicron\nu$. quod nusquam legunt, sed huius
loco pronunciant adonai, quod quidem
ad unum & uerum deum significandū
usurpatur, cum elohim etiā hominibus
tribui solet.

DE INVENIENDA

radice aut primitiuo.

Caput. III.

DE lectione hæctenus, iam quæ le-
gis intelliges, filum sequentis ra-
tionis imitando. Hæbreæ igitur, inter-
pretationi, aut latinæ aut Lutheranae,
aut quod mallet utrique conferas, &
quæ uariè reddita sunt ad lexicon ali-
quod omnino expende. Tum expetitā
uocabuli illius significantiam inueni-
es. Latina biblia vbi interim propius
adheserunt, Lutherus autem uim atque
energiam, quod est eximij interpretis of-

CAPITONIS INSTI. HEB.

ficiū, quā fieri potest, optime reddi-
dit. Quod admoneo ne superstitiosius
ex eo uerba, ut quidam solent, ueneris,
& per calumniā uituperes, quod splen-
didissime ab illo uersum est.

Atqui rudem sepe numero fallit expe-
ctatio, quod tu cauebis sequentes cano-
nes diligenter obseruando.

1. Primitiua, quæ illi radices nominant,
sunt ferè trium literarum & semper ter-
tiæ personæ singularis numeri, tempo-
ris præteriti in uerbis, ut *ἦν*.
2. Vocabulo itaque polygrammaton in-
cidente, quotquot literarum ternarium
superat segregato.
3. Ad quam rem iudicio opus est, ne for-
te, quod relinquendum auferas, aut con-
tra quod auferendum relinquant. Nota-
bis igitur literarum omnium esse uigin-
ti duas, quarum undecim quidem radi-
cales nominant, quod nunquā non sint
de radice & essentia primitiui. Vocan-
tur autem radicales, essentielles, substan-
tiales aut naturales. Undecim autem re-
liquas subseruientes uocant, quæ alicu-
bi, non sunt de radice aut natura primi-

tiui, sed accidunt forissecus & famulantes ac subseruiunt, ad affectus grammaticos primitiuo afformandos, eoque appellantur accidentales seruiles aut ministræ & c. Radicales hac serie referuntur. טע טפטר יצע קיק. Subseruietes autē in hunc modum טע טפטר יצע קיק.

- 4 In primitiuo literis accidentalibus tria loca contingūt. Primus est, ante primā substantialem, etiam si plures antecesserint. Secundus intra primam & postremam. Tertius post ultimam.
- 5 Ex undecim seruilibus tres tñ in omni loco seruiles esse possunt. Nā quatuor huius comprehensionis טפ קי in medio loco semper sunt essentiales. Et hæ quatuor טפ קי tam medio quàm postremo loco essentiales tantum habentur. Ergo טפ קי principio tñ, טפ קי principio & fini, ubiq; autē קי accidentales esse possunt.
- 6 Omnes adiectitiæ, possunt esse ubique naturales, ubi reiectis alijs ternarius aliquid quam accidentalem habet. ut טפ קי, amputato enim he ט & uaf, relinquitur טפ dictio primitiua, cuius literæ omnes accidentales esse possunt.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 5 A ternario quædam uerba unam aut alteram radicalem perdunt, quæ addenda erit, ut possis per lexicon super significantiâ edoceri. Primo autem loco decidit nun כּ ut וּאֵף à uerbo אֵפֵף & iod י, ut אֵפֵף à uerbo אֵפֵף. Altero uaf וּ ut אֵפֵף à uerbo אֵפֵף. & tertio he הּ ut אֵפֵף à uerbo אֵפֵף. at quæ ultima geminata אֵפֵף à uerbo אֵפֵף ubi dages in litera beth בּ alterum beth abesse significat. Postremo, & quædam primam ac tertiam radicalem pariter perdunt, ut אֵפֵף percutiam, à uerbo אֵפֵף percussit.
- 7 Summa inueniendæ radicis, uerborum defectiuorum, à superiore regula uidetur depēdere, iuxta quam sic agendum censeo. Quando circum amputatis accidentalibus, duæ tantum literæ essentiales relinquantur, tunc seruientē à priore præcisam repete, ut אֵפֵף manet אֵפֵף ideo resumem loco primæ radicalis, & quare אֵפֵף item אֵפֵף manet אֵפֵף reddito in locum aleph fit אֵפֵף aut adde iod, ut אֵפֵף supererit אֵפֵף resumpto iod י fit אֵפֵף aut præpone nun כּ si dages in priore reperis, ut אֵפֵף manet אֵפֵף præponito nun כּ fit אֵפֵף aut ad finem adde he הּ ut אֵפֵף à אֵפֵף aut posteriore.

LIBER PRIMVS X

duplīca. ut אבבא manet בב cuius primiti-
uum est בבב aut uaf interponas, ut בבא à
uerbo בב .

His rite obseruatis haud facile halluci-
naberis. Caue tamē, alterum & tertium
librum ob id negligas, qui tibi proprie-
tatem linguæ sanctæ, quantum scio, lu-
culenter expriment.

Fieri solet interim ut una tantum litera
superfit, quam commode queas radica-
lem iudicare, tū capiti iod aut nun ב præ-
mitte, & fini he subiunge, ut בב à uerbo
 בבב . Vnū est huius generis, quod & nun
à fine atque principio habet, ut בבב .

- o Cæterū an bene egeris necne probabis
ad fidem interpretis, cui uelut præeunti
plus tribuas necesse est, q̄ ruditati tuæ, q̄
necdum sufficit cognoscere certum.

TABVLA ACCIDENTA- lium literarum. Caput. V.

EXplicatum est capite superiore, que
nam literæ quibus locis à dictiōibus
elementis abundātibus disputadæ sint,
ut primitiuum, quod tribus literis fere
constat, reperias. Iam demonstrandum
est, quid quouis loco, quælibet earum,

CAPITONIS INSTL. HEB.

dum seruilis est, cōsignificet. Nam illis
uim grammaticæ declarant, utputa in-
flectiones, deriuationes, accidentia, &
affectus reliquos. Res diffusa est, & in
multas diuisa partes, quã nos ad ordi-
nem atque ad compendium cogemus,

Enumerauimus autem, vndecim acci-
dentales hac serie ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן} ^{בן}, eadẽ nunc
insistentes tanquam digito in tabella in-
dicabimus, quatenus uidelicet extrara-
dicẽ adminiculantur, unde & caput hoc
tabulam accidẽtalium nominare libet.

Neque curiosis atque subtilibus præce-
ptis rudem indolem onerabo, quod sci-
am, non tam magnifica quàm necessa-
ria, primam postulare institutionem.

Quod si in mentẽ induxeris, huiusmo-
di orsum per usum assiduam altius infi-
gẽdi, polliceor sanẽ, te hinc plus hebræe
scientiæ duobus mensibus consecutu-
rum, quàm ego, à maleuolis istis præce-
ptoribus magno conductis, uel duobus
annis sum consecutus, qui mihi tamẽ ui-
deor tum fuisse haud ignaua opera, ne-
que ingenio prorsus infœlici.

LIBER PRIMVS. XI

Tabula literarum accidentalium.

Aleph, primí loci tantum.

- 1 Aleph ꝑ ad caput uerbi adiectũ, futuri temporis primam personam singularis numeri generis communis facit ut אֶפְרַיִם faciam. Aliqua interim nomina denominatiua sed pauca in eadẽ forma constituit. ut אֶפְרַיִם à uerbo אָפַר .
- 2 Ponitur etiam ad finẽ, sed rarissime, loco ꝑ finalis.
- 3 Aliàs semper naturalis est.

De Taph antecedente.

- 1 Taph radici adueniens, futurum constituit secundæ personæ masculini generis aut tertiam foeminini, ut אָפְרַיִם uisitabis uir aut, bit. mulier. Appẽdice iod fit secun. perso. foẽ. ut אָפְרַיִם uisitabis mul. Appendix, uaf sureck facit secundam plu. mascu. ut אָפְרַיִם uiri uisitabitis. Appendix uero ם secundã & tertiam pluralis, foẽ. ge. ut אָפְרַיִם uisitabunt, bitis mulieres.
- 2 Constituit quoque nomen uerbale, ut אָפְרַיִם redargutio, à uerbo אָפַר desiderium ab אָפַר .

De Taph mediij loci.

CAPITONIS INSTI. HEB:

- 1 Antecedente autē, siue alia accidentalī, siue prima radicis, taph, nota erit uerbi hithpoal, qđ est reciproce significatio nis. Vide in quarta cōiugatiōe exēpla.

De Taph subiunctiuo,

- 1 Taph ad finem aduēticia, cum kamecz quidem secun. perf. präteriti, ut דִּיְבַרְתָּ dixisti tu uir. Cum seua autem fœ. ut דִּיְבַרְתְּ dixisti mulier.
- 2 Mutatur ex he terminatione participiorum, ut פּוֹעֵלֶיךָ pro פּוֹעֵלֶיךָ .
- 3 Et ex finali he nominum, tam essentiali quam accidētali demutatur, in constructione uel affixis.
- 4 Est autem constructio, quando ab una, dictio altera dependet, & quasi gubernatur, ut $\text{יְהוָה בְּקִרְבְּךָ}$ in lege dñi. pro קִרְבֶּךָ .
- 5 Affixū est litera appensilis uim pronominis habens, ut חַטֹּאתֵיהֶם peccatum illorū pro חַטֹּאתֵיהֶם peccato. Nam he subiunctū nomen terminat.
- 6 He radicalis tertia, in foeminino genere präteriti mutatur in taph, adiecto altero he, ut עָלְתְּ mascu. עָלְתְּ fœm.
- 7 Deduc̄ta ex he finali nominum, assumpto altero he, quasi dualem numerū con

LIBER PRIMVS. XII

stituit. Sic Kimhi Psal. 2. dicit ueteres; uocabulum שׁוֹמֵר exposuisse, de presentate atq; futura salute, quod omnis geminatio eius generis rem conduplicet.

- 8 פִּי terminatio pluralis fœmininige.
 9 פִּי & פִּי terminatio aduerbij est & nominis adiectiui, ut פִּי שָׁמַיְתָא .

De Caph antecedente.

- 1 Caph כ præfixum radici ferè uim habet significandi similitudinem, & comparationem rei ad rem, ut $\text{כְּאֵינִי כַּדְבָר}$ qualis seruus talis est dominus eius. Esaie. 24. æquant enim dominus & seruus in impietate.
 2 Quandoque modum numeri aut quantitatis, quod nominant כָּכָר שְׂעִיר . De modificando numero. Iosua. 4. $\text{כְּאַרְבַּעִים אֶלֶף}$ quasi quadraginta & c. Item de quantitate. Nume. 11. $\text{וְכַאֲרֵץ עַל פְּנֵי הָאָרֶץ}$, & quasi duorum cubitorum. Hinc est quod Psal. 51. $\text{כִּי אֶשְׂכַח אֶת־עֲוֹנוֹתַי כִּי אֶבְרַח מִן־עֵינַי}$ reddât.
 3 Constituit etiam infinitiuum, sed quod ammodo præteriti temporis. Nume. 11. $\text{וַיְהִי כְּכֹחַ עֲלֵיהֶם הַדָּוָה}$ & factum est postq; re-
 quieuiisset, & c.

De Caph subiunctiuo.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 1 Caph finale cum kamecz mascu. gen. ut ך tuus, cum Seua fœ. ut ך tua.
- 2 Præcedente segol sub litera penultima Caphi finale cum Raphe quidem, id est sine dagges, deriuatiuæ speciei est, ut בְּנֵי filij tui. At refert primitiuum secundæ personæ, pūcto dages admoto ut אָנֹכִי confitebor tibi.

De Nun antecedente.

- 1 Nun נ in primo loco, aut constituit primam personam plu. nu. utriusque generis, futuri, ut, נִשְׁמְרֵם custodiemus.
- 2 Aut uerbum passiuum, ut, $\text{נִשְׁמַרְתֶּם$ custodistis est. fit fœm. adiecta he ה , ut $\text{נִשְׁמַרְתֶּם־הָ$ custodita est.
- 3 Aut nomen uerbale, ut נִשְׁמַרְתֶּם saluator. Zacha. 9. cap.

De Nun subiunctiuo.

- 1 Appensilis nomini uel uerbo, relatiuū pluralis numeri fœ. generis significat, ut בְּנֵי uerbum earum.
- 2 Est noīs quoq; deriuatio, ut בְּנֵי בְּנֵי בְּנֵי .
- 3 Personis in u finitis causa euphoniæ nun adiungitur ut בְּנֵי pro בְּנֵי .
- 4 בְּנֵי finit plurale præteriti secundæ personæ fœmini generis, ut בְּנֵי .

LIBER PRIMVS. XIII

- 5 וי. me. nam nun redundat ut כִּלְעֵי .
 6 ו. finit primam pluralem preteriti com.
 gen. ut סָקַדְוּ .
 7 ו. nostri precedēte uidelicet zere aut se
 gol, absque dagges, ut בָּמִקְוֵוּ .
 8 In eadem forma cum dages plerunque
 singularis numeri pronomē, ut קָדְמֵוּ
 proijciēt eum.

9 ו. uestrum fœ. generis pluralis numeri.

De He antecedente.

- 1 He est loco articuli, plerunque genitiui
 ut חֶבְרֵוֹן הַיְהוּדָה, & interim ociose præfixa est,
 etiā condeclinij, ut הַיְהוּדָה הַזֵּה, extra.
 2 Declarat etiā rem aut actionē nō esse
 simpliciter dictā, sed cum epitafi aut cū
 nota emphaseos atque certitudinis, ut
 הַיְהוּדָה הַזֵּה הַיְהוּדָה הַזֵּה וְכֹלֵי
 quia rem aut actionem non simpliciter
 & absolute, sed finite ac determinate de
 monstrat, unde proprijs nominibus nō
 quadrat.
 3 Est & signum quæsitium, uel nota ad
 mirationis, quod nomini, appellatiōni,
 uerbo condeclinēo que præponi potest,
 הַיְהוּדָה הַזֵּה אִיךָ : וְכֹלֵי .
 4 Characteristica est interim, tertiæ con

CAPITONIS INSTI, HEB:

iugationis, & he cum taph, praeuenientes pariter, radicem quartę coniugationis nota sunt. Vide infra.

- 5 Vim obtinet articuli postpositiui, ut
 מי הוא אשר ירצה חיים מי quis est hō qui uult uitā.

De He subiunctiuo.

- 2 Subiunctum he substātib; tam uerbi quàm nominis foemininū genus constituit, ut אשר אשרי עליה.

- 2 He ultima radicis, in taph transmutato & adiuncto altero he, foē, הוה הוה sunt.

- 3 Verbis atque nominibus masculinis interim adheret superuacaneę, causa ut uideatur euphonię עתה עתה & pluries in distinctionibus aut periodis.

- 4 In pronomibus item abundat, ut הוה pro הוה.

- 5 Futuro atque imperatiuo similiter parallelon est, & adiecticia, ut אעשה עשה.

- 6 Cum mappick idest punctulo inserto sicut dagges, aut subiecto sicut hireck, relationalium est foeminini generis, ut Hie. 3.

הוה הוה כן כן uere sicut deficit à socia sua, qua forma, uice mappick kamecz assumit.

- 7 Nominibus proprijs aut communibus

LIBER PRIMVS: XIII

locorum ac prouinciarum adiecta, motum ad locum indicat, ut וְיֵרֵד יוֹסֵף מִצְרָיִם & Ioseph descendit ad Aegyptum, וַיָּבֶר יוֹסֵף אֶת־מִצְרָיִם & iuit ad haran.

- 8 Tam substātiālis, quā m accidentalis he in nominibus participijs, & supinis in taph trāsit, dum ei dictio proxime astruitur.
- 9 He finalis antecedente nun ut נִשְׁמַרְתֶּם terminatio est uerbi futuri fœminini generis pluralis nu, ut תִּשְׁמְרֶנּוּ תִּשְׁמְרֶנּוּ תִּשְׁמְרֶנּוּ custodietis aut custodient mulieres.

De Mem præpositiuo.

- 1 Mem מ antelatū, partem de toto aut aliquid uel aliqua de multis significat, ut מִפְּרִי הָאָרֶץ de fructu ligni, item מִבְּנֵי נַפְתָּלִי De filijs naphthali, & de filijs zebulun.
- 2 Est enim reiecto nun finali, decurtatum à consignificatiuo מִן iccirco hireck obtinet, proxime sequenti dagges infulcitur ad defectum significandum. Nisi uenerit ante gutturales uel Res, tunc zere habet.
- 3 Significat in nominibus collationē & comparationem, nam præcedens adie-

CAPITONIS INSTI. HEB.

ctiuum facit esse comparatiui gradus.

המחויים הזה והסוד desiderabilia auro.

4 Hinc participia secundæ tertię quartæ
& quintæ coniugationis, ob eandem au-
gendi rationē formantur per Mem præ-
positiuum.

5 Præpositum Mem infinitiuum aut ge-
rundium constituit, ut ^וחברי.

Mem ρ subiunctiuum.

8 Mem finale ρ pronomen relatiuū mas-
culini ge. pluralis numeri tertię perso-
næ, ^והם guttur eorum.

9 Et similiter ^והם & ^והם pluralis relatis-
uum masculini generis significant.

10 ^והם uestri, masculini generis.

11 ^והם præteritum pluralis numeri secundæ
personæ.

12 ^והם pluralem numerum nominis aut par-
ticipij masc. generis, & in affixis abijcis-
tur Mem, ut ^וחברי uerba uestra.

Schîn ν tantum præpositiuum.

13 Schîn uerbo nomini & consignificatis
uō præfigitur, & ualet ^והוא, hoc est pro-
nomen quis que qd, ut ^והוא uir qui.
Item coniunctionem rationalem, quod
uel qd, ut ^והוא וכלי.

LIBER PRIMVS: XV

Nec cōtemplemini me quod ego sim de nigrata, quia me ambussit. &c.

Lamed tantum præpositiuum.

Lamed nomini aut cōsignificatiuo substantiam referenti præfixum, motum ad eam significat ut לַיְהוָה ad dominū meū,

Articulus est datiuī casus, ut לַעֲבָדְךָ & dicetis seruo tuo.

Quandoque uero genitiui, qui casus est possessiuus, ut לַיהוָה דְּהָאָרֶץ domini est terra. Item לַאֲשֵׁר וְקָדְשֵׁי לְאֵלֹהֵי & מְנוּחַ לְיִשְׂרָאֵל Psalmus ipsius Dauid.

לְךָ tibi לְּי מīhi, לְּס illis, ubi לְּ id est, uerbum substantiuū est, fermè subauditur, quandoque additur, ut לְּ אֲבִי וְקָדְשֵׁי.

Valet quandoque propter, לְּ אֲחֵי לְּ אֲחֵי הַיָּמִין & dic mei gratia, &c.

Supinum uel gerundiū quasi futuri temporis, absoluit imperatiuo præpositum, ut לְּ דַבֵּר.

Iod præpositiuum.

Iod præfixum uerbo, tertiæ personæ futuri temporis nota est, ut יִשְׁמֹר וְיִשְׁמְרוּ custodiet custodient.

Iod mediū loci.

Inserta post alteram substantialem no-

CAPITONIS INSTI. HEB.

ta est uerbi uel participij terriæ coniugationis, ut $\text{הִסְקִיךָ וְהִסְקִיךָ}$.

2 Eadem forma, constituit nomē adiectiuium, ut צָרִיךְ .

3 Quandoq; uero nomen substantiuum, ut שִׁיבָה : בָּבִי uindemia, senectus.

Iod subiunctiuum.

1 Ad finem positum subiecto puncto hi-reck, ualet me meus mea meum, ut אֱלֹהֵי deus meus. Et kamecz siue patha inspirante proximam præcedentem, facit nomē principale esse pluralis numeri, ut אֲנִי uerba mea. Et in affixis masculinis sic punctatur, ut עֵינֶיךָ oculi tui, de masculo, in femininis autem sic, עֵינֶיךָ oculi tui, de sponsa dicitur, in canticis.

2 Ipsi iod finali nun præmittit, gratia prohibendi hiatus, ut רַפְּאֵלִי sana me.

3 Ponit etiam loco he tertia radice עֲשֵׂהְךָ ab עֲשֵׂה .

4 Quod si taph præcedit, ut יְ terminatio erit, aut primæ persone præteriti, ut יָצֵאתָ aut affixum pronomiale, nominis in he ferè exeuntis, quod in taph transmutatum est, ut יָצֵאתִי peccatū meum, tum em̄ ultimam acutā habet, sicut in uerbo pen

LIBER PRIMVS. XVI

ultimã. psal. 51. וְיִסְעֶפְרִי עֵדֶיךָ. Item וְיִסְעֶפְרִי
 לַיהוָה peccauit domino. Exo. 10. Sed hæc
 proprie ad quartum librum attinent.

Terminat etiam secundam personam fœ-
 minini generis, tum futuri, ut תִּשְׁמְרֵי אֶת
 stodiet mulier, tū imperatiui, ut שְׁמְרֵי בֵּתְךָ
 audi filia.

Subscripto zere pluralem masculinorū
 finit, ut וְדִבְרֵיךָ uerba tua. Nam zere loco
 hireck nota est abiecti mem finalis.

Superuacaneæ adijcitur, post על & בְּ
 præpositiones עֲלֵיכֶם. post taph termi-
 nationem pluralis numeri. וְהִנֵּה נִשְׁמָרְתֶּם
 iod epenthesis ociosa est. Item post se-
 cundam personam præteriti fœminini
 generis si Mem ם affigitur לֹא בִּמְחִירְךָ
 תִּשְׁמְרֵי, nec in fossatis eos repperisti.
 Hieremie, 2. Nam seua in hireck mu-
 tatur.

Beth præpositiuum
 tantum.

Beth præpositum nomini, quandoque
 cum, ualet, adeoq; uim habet septimi ca-
 sus, idest ablatiui instrumenti, quod he-
 bræis dicitur beth auxiliij, quod uelut opi-
 tulante illa re actus pficiat, ut בְּחִירְךָ יִבְרַךְ שְׁמִי

CAPITONIS INSTI. HEB.

arcti & gladio meo. Sic intelligendum hoc psalmi לְבַרְכֵי יְהוָה בְּעֵשֶׂה in domino fa, q. d. in auxilio domini.

2 Item, in, intra, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם in terra ægypti. Et בְּכַפֵּי in ligneis uasis.

3 Valet prepositionē per, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם per hoc cognosces.

4 Videtur denique coherentiā propinquitatēque significare, ut וַיִּבְרַךְ בְּאֵשֶׁתוֹ adherebit in uxore sua, וַיִּגְעַע בְּהַר attigit in montem.

5 Gerundij uel supini constitutiua est, & fermè præteriti temporis. ut בְּקָרָאִי cum inuocarem, uel in inuocando me.

Vaf præpositiuum.

1 Vaf initio posita semper accidentalis est, & uim obtinet coniunctionis copulatiuæ, וּבֵרֶךְ וּבֵרֶךְ & ligno & lapide.

2 Præfixa autem uerbis præteritis uim habet ea commutādi in futura & è contrario hæc in illa, ut וַיֹּאמֶר & dicet, וַיֹּאמֶר & dixit. Vide libro secundo, gradu primo.

3 Naturam punctorum habes lib. 4.

4 Iod prima radicis, in futuro & alias in uerbis tertiæ coniugationis, in uaf mutatur.

LIBER PRIMVS. XVII

Vaf mediij loci.

- 1 Inferta post primam substantialem, participium presentis, aut nomen uerbale constituit, ut שמר custodiens, uel custos. Qua forma uerbum quintae coniugationis absoluit, ut שמרת in iudicando te.
- 2 Quandoque ad punctum holem representandum ponitur.
- 3 Quo pacto autem uaf mediij loci, incidat in uerba quae à iod incipiunt, in tertiam passiuam & quartam coniugationem, praeterea in monosyllabis uerbis, uidere est ex tabula coniugationum.
- 4 Et penultimae radice anteposita non solum participium passiuum, sed quandoque sub puncto holem nomen significat, ut שמר.
- 5 Supini quoque nota, habet forma eadem.
- 6 Punctatur autem sub וה per patha. ut שמר & sub literis שח p sureck, ut שמר.
- 7 Quod si media radice fuerit, exteritur per iod sub tertia coniugatione actiua, ut à שמר deducitur שמרת. Verum in personis praeteriti habentibus Taph ש eam litteram proxime antecedit, ut שמרת Psal. 3.
- 8 Similiter in uerbis geminantibus ultimam, ut à שמר fit שמרת.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 10 Idem fit in uerbis, ultimã per dages excludentibus, ut קָמַץ .
- 11 Ex coniugationibus uerborũ aut ex tabula, reliqua huius formæ disquiras,
 Vaf subiunctiuum.
 - 1 Vaf cum sureck ך , in fine uerbi, aut præteriti aut futuri tertiã pluralẽ aut imperatiui secũdã personã significat, ut מִשְׁכָּח .
 - 2 Vaf sureck, præcedẽte nun נ ut נִשְׁכָּח descriptum est in nun finali.
 - 3 נִשְׁכָּח pronomen masculinum נִשְׁכָּחְךָ & minuísti eum.
 - 4 Vaf holem י eius uel suus, masculíní generis, ut יִשְׁכָּח .
 - 5 י syllaba eos.
 - 6 Porro inuenitur loco aleph aut he aut iod infinitiuus יִשְׁכָּח à uerbo שָׁכַח .

EXEMPLVM INQVI
 rendi primitiuí, uel radicis.

HOc capite quid quæque litera accídentalis, quolibet loco afformet radicí aut primitiuo, dictum est hæctenus. Cuius indagandi rationẽ superiore demonstrauimus. Iam uno exemplo, ueluti digíto indicabimus eius rei certissimum usum. Sit igitur uox expendenda

LIBER PRIMVS XVIII

בְּפִי יָדוּ. Quemadmodum autē in manus incidērint, ita mox iuxta p̄dicta singularem uim declarabo.

Vaf capit̄is, copla ē. De uaf añce. Cañ. 1.

Taph secunda persona futuri, supra de taph antecedente Cañ. 1.

Vaf epenthes̄is, hoc est secundum taph inserta loco iod huius radicis primæ literæ ponitur, ut supra de uaf p̄po. 4.

Czade litera substantialis. capite. 4.

Iod medīj loci, nota uerbi híphil, uide de iod med. lo. 1.

Aleph naturalis litera est, ut capite. 4. Can. 5.

Nun causa prohibendi hiatus insertum est. De nun sub. 5.

Iod affixum primæ personæ pronome. De iod sub. 1. & 2.

Colligito iã l̄ras radicales, & inuenies *fs*. postq̄ uero triū ferè l̄ræ sint primitiua, cōmutes oportet uaf in iod, qđ qđē añcedit. Nã illud loco huius positū est.

De uaf p̄positiuo Can. 4. Habebis mox ternariū, ut *fs*. Cōs̄l̄r agas in reliqs polysyllabis, quoad in promptu habueris, quid quæ q̄ accidentalium consignificet.

CAPITONIS INSTI. HEB.
DE SEX GRADIBVS

uerbí, & de prima coniuga
tione actiua. Caput. VI.

AD tabulam accidentalium literarũ
discussis affectibus grãmaticis, in
prõptu est primitiua ex uulgatis lexicis
cognoscere. Ad quam tamẽ rationem,
si me audis, te aliquousque exercebis.
Iam rei grammaticæ summam, alio mo
do, & forte explicatiore constringam.
Omnis dictio, aut est uerbum, ut עבר aut
nomẽ, ut עבר aut consignificatiuum, ut
בעבר.

De uerbo primum, mox de reliquis per
agemus.

Verbum per gradus, coniugationes &
classes absoluitur.

Gradus.

Gradus autem quos illi ענינים uocãt, sunt
sex. Nempe uerbum præteritum, parti
cipium præsens, participium præteritũ,
imperatiuum, infinitum, & futurum.

Coniugatio.

Coniugationes autem quinq; sunt. Pri
ma, secunda, tertia, quarta & quinta.

Classis.

LIBER PRIMVS. XIX

Classes sunt sex. Prima perfectorum, secunda defectiuorū, tertia duplicatorū, & tres reliquæ quiescentium. Ex classe igitur perfectorum, quæ aliarum fundamentum est, exempla mutuabo.

Præteritum uerbi, Gradus. 1.

- 1 Præteritum uerbi est tertia persona singularis numeri masc. generis. Nam uerbum habet sicut & nomen, masculinum scæ. & cōmune genus. Quod quidē præteritum uerbi in prima coniugatiōe actiua, radix seu primitiuum dicitur. Hinc enim alia omnia desumunt. Hæbræi nominant עָבַד quod actionem uerbi præteritam atq; completam significet, ut מָצַד custodiuit.

Formatio aliarum personarum præteriti.

- 1 Proinde à tertia masculini generis præteriti perfecti, reliquæ eiusdem gradus personæ deducuntur, additis ad finem his sex literis עָבַד.
- 2 Nam he ע tertiā scæminini generis singularem claudit adiecta simpliciter radici, ut עָבַד custodiuit mulier.
- 3 Taph פ secundam personam singularis

CAPITONIS INSTI. HEB.

numeri. Masculini quidem p̄ctata per kamecz. ut כָּמֶעַץ custodiisti uir.

- 4 Cum seua autem inspirata foeminini generis, ut כָּמֶעַץ custodiisti mulier.

5		Iod cū hi = reck. ut קָ.		primā sin- gu. ge. coīs ut כָּמֶעַץ cu- stodiui.
6	Adijce ad Taph	Mem o ut טָ.	& ha bebis	Secūdam plu. masc. ut כָּמֶעַץ custodiuis- tis.
7		Nun ut נָ.		Secū. plu. foe. gen. ut כָּמֶעַץ custo- di. mulier.

- 5 Vaf sureck, tertiā cōmunē plu. numeri terminat. ut כָּמֶעַץ custodierunt.

- 6 Interferro ante uaf sureck, litera nun, ut כָּמֶעַץ perficiūt primā plu. coīs ge. ut כָּמֶעַץ. Habes igit̄ duodecim p̄sonas, sex quidē masc. & sex foe. generis, sed nouē tm̄ terminatiōes. Nā tres sūt mas. gen. ut טָ קָ & radicis terminatio. Tres foe. ut נָ טָ פָ. Reliquę autem tres coīs generis כָּמֶעַץ. ut
Personę singulares.

1	uifitauit ge.masc.	פָּקַד	1
2	uifitauit ge.fœ.	פָּקְדָה	2
3	uifitasti ge.masc.	פָּקַדְתָּ	3
4	uifitasti ge.fœ.	פָּקַדְתְּ	4
5	uifitauit ge.com.	פָּקְדוּ	5

Personæ plurales.

7	uifitauistis ge.masc.	פָּקַדְתֶּם	7
8	uifitauistis ge.fœ.	פָּקַדְתֶּן	8
9	uifitauerunt ge.com.	פָּקְדוּ	9
10	uifitauerunt ge.com.	פָּקְדוּ	10
11	uifitauimus ge.com.	פָּקַדְנָא	11
12	uifitauimus ge.com.	פָּקַדְנָא	12

Præterea psonis in sureck definetibus si dictionē sequētē una ex lris פָּקַדְתֶּם incipit, nun finale y adijci solet, ut פָּקַדְתֶּם וְיָמֵינוּ.

Hic nota nos פָּקַד p uifitauit usurpasse, qd' tñ pprie significat pfectū agere. Nā adherere libet eoibus grāmaticorū exēplis & formis, q' i hūc modū ferè uertūt.

Participium præsens, Gr. 2.

Vas intra duas priores primitiui acceptū, participiū p̄sen. tēporis actiuū maf. ge. constituit, ut פָּקֵד custodiens uir.

Quod rursus fœ. fit per he ה aut taph פ subiunctū, ut פָּקֵדָה custodiens mulier.

Declināt aut in numerz plu, maf. p פָּקְדִים ut פָּקְדִים fœ. aut p פָּקְדוֹת ut פָּקְדוֹת. Exēplū.

פָּקְדִים

פָּקֵד

פָּקְדוֹת

פָּקְדָה

d liij

CAPITONIS INSTI. HEB.

Participium præteritum, Gra. 3.

- 1 Participium præteritum semper est passivum, Huius característica est sureck ante tertiam radicis insertum, ut

incensi שרופים incensus שרוף

incensæ שרופת incensa שרופה

- 2 Fit autem nomē denominatiuum, dum extra constructionem transitivā ponit,

Imperatiuum, Gra. 4.

- 1 Imperatiuum quandoque uaf holem ultimæ præponit, ut פקודי.

- 2 Et coniugatur his quatuor quidem literis ידו ad finem adiectis, punctis autem talibus, ut

uifita uir פקד

uifitate uiri פקדי

uifita mulier פקדי

uifitate muli. פקודים

Infinitum, Gra. 5.

- 1 In punctis est imperatiuo simile, qua forma geminato uerbo adhæret. Aliàs ferè præfigitur una ex פקד ut

in uifitando פקודי

post uifitandum פקודי

ad uifitandum לפקודי

à uifitando מפקודי

LIBER PRIMVS. XXI

Futurum. Gra. 6.

Futurum à præterito coniugatur per literas קָרָה. Personas huius gradus ordineliterarum קָרָה disponunt. Nam

- 1 Aleph nota est primæ personæ singularis numeri generis communis, ut קָרָה custodiam.
- 2 Iod autem tertiæ masculinæ singularis numeri, ut קָרָה custodiet.
- 3 Cum appendice uaf sureck, pluralis & communis generis, ut קָרָה custodient.
- 4 Taph ך secunda personæ, masculini, & tertiæ foeminini generis, ut קָרָה uir facies, mulier faciet.
- 5 Annexo iod hireck, fit secunda foeminini generis, ut קָרָה.
- 6 Sed affuto sureck secunda pluralis foeminini generis, קָרָה custodietis uiri.
- 7 Adeoque ךָ absoluit, eadem forma, secundam & tertiam personam pluralem foeminini generis, ut קָרָה mulieres facietis uel facient.
- 8 Porro Nun ך pluralis numeri, primæ personæ, foeminini generis characteristica est, ut קָרָה custodiemus.

Annotabis, duodecim psonis, octo תַּמ

CAPITONIS INSTI. HEB.

uariatiōes esse, ut in exemplo subiecto.

1	uifitabo ge.com.	וּפְקַדְתִּי	1
2	uifitabis ge.masc.	וּפְקַדְתָּ	2
3	uifitabunt ge.ma.	וּפְקַדְתֵּי	3
4	uifitabis uir uifitabit mul.	וּפְקַדְתָּ וּפְקַדְתִּי	4
5	uifitabis ge.fœ.	וּפְקַדְתֶּי	5
6	uifitabitis ge.masc.	וּפְקַדְתֶּם	6
7	uifitabitis:bunt ge.fœ.	וּפְקַדְתֶּינָה	7
8	uifitabimus ge.com.	וּפְקַדְנוּ	8

DE PASSIVO ET RE

liquis coniugationibus.

Caput. VII.

HActenus per sex gradus primã con-
iugationẽ actiuã profecuti sumus,
tam de reliquis agam breuibus. Nam le-
gitimam tractationem ad secundum li-
brum reijciemus.

Communia omnibus
coniugationibus.

1. Quod præterita in has literas וּפְקַדְתִּי exe-
ant, & futura literis וּפְקַדְתָּ præfixis consti-
tuantur, omnibus inflexionibus com-
mune est.
2. Similiter imperatiuus terminatiōes וּפְקַדְתָּ
supra expositas, & utraq; participia de-
clinationem nominum obseruant.

LIBER PRIMVS. XXII

- 3 Infinitū plerunq; סבב assumit, quod no bis, docendi causa, potius nude ponendū uisum est.
- 4 Omnium denique coniugationum actiua fieri solent à radice & primitiuo, passiuua autem à suo quodq; actiuo, ut בִּפְּתוֹ actiuū tertiæ coniugationis uenit à פָּתַח uerū passiuū tertiæ coniugationis nempè פִּתְּחָה, extrito ex בִּפְּתוֹ iod, ac mutatis punctis conformatur.
- 7 Postremo, cuiq; gradui suus ferè gradus respondet. Persona personæ, & casui casus. Sicut ex tabula coniugationum uisere est.

Passiuum primæ coniugationis.

- 1 Præteritum passiuum nun cum hireck; ad caput, sub ultima uero patha assumit. ut פִּתְּחָה.
- 2 Participiū presens, quod hoc loco passiuum est, kamecz habet, & dum obliqua dictio ad ipsum astruitur, patha repetit.
- 3 Participio præterito passiuo caret.
- 4 Imperatiuus & infinitus gradus, hecū hireck; ad initium assumpto, primi loci seu in kamecz mutant, ut פִּתְּחָה.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 5 Seua primæ radicis in kamecz & patha alterius in zere, uertit futurū. ut ab פקד active uenit פקד passive futurum.

Coniugatio secunda actiua.

- 1 Præteritum uerbi actiuum secundæ coniugationis, fit mediâ dageffata, ut פקד.
- 2 Quod si ea fuerit ex his indageffabilibus פקד prima zere habet loco hireck ut פקד.
- 3 In personis obliquis, reseruato hireck sub prima, actiuum primæ coniugationis alioqui imitatur, ut פקד.
- 4 Participiū præsens mem cum seua præpositiuum, & mutata puncta formant, ut פקד.
- 5 Cui sub primam radicalem, superadditum sureck, & sub alteram, kamecz, participij passiuui præteriti temporis est characteristica, ut פקד.
- 6 Imperatiuum & infinitum quidem hæc puncta integrant, ut פקד.
- 7 Futurum autem declinatur his punctis, ut פקד פקד.

Coniugatio secunda passiua.

LIBER PRIMVS. XXIII

- 2 Secunda coniugationis passiuū per su-
reck & kibucz prioris, & per patha pos-
terioris formatur, ut פּוֹקֵד uel פּוֹקֵד.
- 3 Quod fit participium præsens patha al-
tera in kamecz contracto, ut פּוֹקֵד, cuius
fœmininum est פּוֹקֵדָה.
- 3 Participium præteritum & imperatiuū
non habet.
- 4 Infinitum פּוֹקֵד & sine כּוֹלֵל, quod alij ta-
men non agnoscunt.
- 5 Futurum יִפְקֹד יִפְקֹד.

Coniugatio tertia actiua.

- 1 Tertia coniugatio hiphil פּוֹקֵד dicitur,
quam Reuchlinus nominauit, fecit fa-
cere, quod actiōem in tertiam, aut certe
in alteram personam transferat, ut פּוֹקֵד
effecit, ut faceret tertius.
- 2 Formatur autem præfixa he cum hireck
ה & epenthesi iod, ante ultimā, ut הִפְקִידָה
פּוֹקֵד fecit uisitare הִפְקִידָה fecisti uisitare.
Nam iod plerunq; cadit in inflexione.
- 3 Præfixo mem cum patha, quæ est litera
characteristica, & reiecto he ה formatur
participium præsens, ut מְפַקֵּד cuius fœ-
mininum est מְפַקֵּדָה.
- 4 Mem cum sureck מ nota est participij,

CAPITONIS INSTI. HEB.

præteriti, quod quidem in kamecz desinit. ut מִשְׁפָּחָה .

- 5 Imperatiuum he cum patha ה prefixum constituit, his punctis הַפְּתִיחַ uel sic הַפְּתִיחַ .
- 6 Futurum iod epenthesisin ferè seruat, ut יִפְתָּח . Interim uero abijcit, ut יִפְתַּח . At secus erit, ubi prima radicis fuerit una ex $\text{א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת}$ ut יִפְתַּח , de quo uide librx secundũ.

Coniugatio tertia passiuua.

- 1 Tertiæ coniugationis passiuuum, exempto iod, prefixum ו aut וּ & sub ultima patha absoluunt, ut וּפְתַח uel וּפְתַח .
- 2 Presenti & præterito participio pariter & imperatiuo caret.
- 3 Infinitum patha alteræ syllabæ præteriti in zere mutat, ut וּפְתַח , quod perquã raro, sed cum literis $\text{א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת}$ nunquam inuenire est.
- 4 Futuri priorem syllabã hatephkamecz & alteram patha finit, exclusa iod epenthesi, ut וּפְתַח .

De quarta & quinta coniugatione.

- 1 Taph post he quidẽ uerbi híphil, quartam, ut וּפְתַח uaf holem autem post primam literam radicis interpositũ, quin-

LIBER PRIMVS. XXIII

tam coniugationem constituit, ut וְיָבִיב .

2. Cōiugatio quinta, in uerbis quīntæ clas-
sis, id est quæ mediā habent quiescenz
tem, frequētius inuenitur. ut יָבִיב . In uer-
bis autem perfectis perquam raro. ut
 יָבִיב .

3. Præteritum participium quarta non ha-
bet, sicut aliquibus uidetur, quinta autē
integra est.

4. Imitantur ambæ puncta secundæ con-
iugationis actiua, taph & holē seruatis.

SEX CLASSES.

Caput. VIII.

Verborum coniugātorum formam
aliquam nunc dedimus, à qua uer-
borum genera quinq; tantum nonnihil
uariant, iccirco uerborum primitiuorū
uniuersitatē, in sex sectiones iam distri-
buemus, quas hebræi שֵׁשׁ מִיָּדוֹת nos annis su-
perioribus classes nominauimus. Quā
appellationē uelut usurpatā, libet in po-
sterum retinere. Classis igit primæ sint,
uerba perfecta. ut יָבִיב .

Secundæ, quibus nunq; prima radicis
proprie deficit, ut יָבִיב quæ defectiuorū
dicitur.

CAPITONIS INSTI. HEB.

Tertiæ, quibus duæ ultimæ sunt eiusdē generis, ut קכּ . Sequentes tres sunt de quiescentibus, Nam

Quarta primam literam, ut עקּ .

Quinta alteram, ut סקּ .

Sexta ultimā quiescentē ut סקּ obtinet.

Communia sex classibus.

- 1 Quod præteritum literæ קכּ finiant, commune est omnibus classibus.
- 2 Syllaba ס & literæ iod & uaf imperatiuum, & quādoq; appēdix he termināt.
- 3 Infinitum autē præfixis literis סכּ constituitur.
- 4 Et futurum, ad radicem literæ קכּ præuenientes absoluunt.
- 5 In punctis diuersitas apparet.
- 6 Verum utraque participia sequentium classiū, à prima non ita multū discrepāt.

Propria primæ classis.

- 1 Quomodo prima classis per sex gradus quinquies coniugetur, explicatū est capite superiore.

Classis secundæ communia.

- 1 Quia secunda classis defectiuorum est, integre decliari potest, quo pacto, à uerbis perfectis nihil differt.

LIBER PRIMVS: XXV

Propria secundæ classis,

- 1 At nun familiarius cadit ab his tribus gradibus, nempe ab imperatiuo, ut *ua* ab infinito, ut *psa* & à futuro, ut *vas*.
- 2 Quod nun abiectum sit, alterius literæ impositum dages declarat.
- 3 Primæ igitur coniugationis præteritū uerbi, & utraque participia, semper integra sunt.
- 4 Passiuum primæ coniugationis & coniugatio tertia tam actiui q̄ passiuī uerbi defectiua est omnino, & cū perfectis in punctis aliàs conuenit.
- 5 Quartæ coniugationis præteritū, & eiusdem futurum sunt defectiua, & cū uerbis simplicibus in punctis omnino quadrant.
- 6 Utraque participia, imperatiuum & infinitum quartæ coniugationis, similiter & tota coniugatio quinta, fiūt more perfectorum, modo euphoniæ ratio tulerit.
- 7 Ad hanc classem, uerbum *ps*, quod à fine quoq̄ nun literam reijcit, referendū est. Quod ex tabula cōiugationum huc repetas.

Classis tertia.

CAPITONIS INSTI. HEB;

- 1 Tertia classis quæ secundam & tertiam eandem habet, mediã in dagges ultimæ propellit, ut à נבנ dicitur נב.
- 2 Participium presens integrum format.
- 3 Antetaph & nun appendicibus uaf holem inseritur post ultimam radicis, ut נבנן נבנן.

Classis quarta.

- 1 Quarta classis habet, aut aleph, aut iod quiescens, ut אמר אמר.
- 2 Aleph quidem sub literis futuri temporis characteristicis quiescit, & interim scribitur quidem, interim aut per uaf in locum eius substitutum excluditur, ut אמר אמר.
- 3 Præfixo uaf conuersiuo, patha alteræ syllabę in sægol transit, ut אמר & dixit. Est autem uaf conuersiuum, quo futurum in præteriti & huius in illius rationem commutatur, lib. 2. de gra. 1.
- 4 Iod initio quiescens ab imperatiuo & futuro totum cadit, neq; dagges uestigiũ sui post se relinquit אמר אמר.
- 5 Sed in passiuo, & in reliquis quinque conjugationibus, iod in uaf commutatur.

Classis quinta.

LIBER PRIMVS. XXVI

- 1 Præteritum uerbi & presens participij uas mediam, exclusam esse, puncto ka = mecz declarant.
- 2 Participium præteritū & imperatiuus gradus habent sureck, ut כן .

Classis sexta.

- 1 Quæ in aleph uel in he exeunt, huius sunt ordinis.
- 2 Et aleph quidē ultima, aut quiescit, ut פקפקפק aut pūctis ipsa inspirat, ut פקפקפ.
- 3 He autem, uel quiescit ut פה uel in iod commutat, ut פהי פהי פהי uel penitus excidit, ut פה & in futuro פהי פהי.

DE NOMINIBVS

& consignificatiuis,

Caput, IX.

- 1 Nomen quidem aliud est singulare, ut חן . Aliud aut plurale, ut חננים .
- 2 Rursus, Aliud masculinum ut חן uir, aliud foemininum, ut חנה mulier.
- 3 Et in numerum pluralem declinatur, Masculinum quidem per חי ut חיים, foemininum autem per כי ut כיות .

CAPITONIS INSTI. HEB.

4 Casus in hunc modū distingui possunt,
ut אב pater, אבא patris אבא patri אבא patrē
אבא à patre. Quod tñ perpetuum nō est.

CONSIGNIFICATIVA.

Consignificatiuum, aliud quidē præ
fixum, quod capiti dictionis adijci-
tur, aliud affixum, nempe ad finem uo-
cabuli assutum, aliud aut dictione per se in-
declinabilis.

Ex tabula accidētaliū supra capite quin-
to præfixa patent. Lexicon & liber terti-
us uoces per se consignificatiuas conti-
nent. Iā uero de affixis proprie agemus.

DE AFFIXIS.

Affixum est uice pronominis nomi-
ni uel uerbo in eandem dictionem
agglutinatū, & aliud quidem nominis
est, aliud autem uerbi. Rursum. Affixū
nominis, aliter masculino generi, aliter
fœminino cohaeret. Item alio pacto sin-
gulari; alio plurali nūero assuit. Quod
sequentibus exemplis manifestum erit.

Exemplum de nomine

masculino cum

affixis.

אבא singularis numeri.

LIBER PRIMVS. XXVII

Singularia.		Singularia.
illius }	uerbum	illius [
tuum }		tuum [
meum }		meum [
Pluralia.		Pluralia.
illarum }	uerbum	illorum [
uestrum }		uestrorum [
nostrum }		nostrorum [

pluralis numeri.

Affixa foeminina. Affixa masculina.

Singularia.		Singularia.
illius }	uerba	illius [
tua }		tua [
mea }		mea [
Pluralia.		Pluralia.
illarum }	uerba	illorum [
uestrae }		uestrorum [
nrae }		nostrorum [

Exceptiones.

Quaedam alio modo & affixa admittunt, & constructionem ingrediuntur.

- 1 Nam haec tria אֵלֶּיךָ שָׁמַיְךָ וְעַל קִרְבֶּיךָ in plurali, & in statu affixorum in altera patha assumunt.
- 2 Ultima quiescente, sic affiguntur pronomina בְּבֵיתֵךָ בְּבֵיתֵנוּ בְּבֵיתֵיכֶם בְּבֵיתֵינוּ.
- 3 Priore seua et altera kamecz loco huius-

CAPITONIS INSTI. HEB.

patha assumit, ut כָּתַבְתִּי כְּתִיבִי כְּתִיבֵי .

- 4 Et ut paucis multa cōplectar, nā tertio libro explicatius om̄ia sum p̄secuturus punctata ut in his exemplis, sic uariant̄.

Tu interim oculos in puncta intendes,

- 5 פָּעַל & פָּעַל remanent in affixis immota,

6 זָאב	}] habet	} זָאבִים .	
7 שָׁעַר				שָׁעָרִים .
8 שָׁפַל				שָׁפַלְתִּי & in plurali, ut יִרְאִי יִרְאוּ .
9 קָדַר	}] habet	} קָדַרְתִּי .	
10 אָפַר				ī cōstructiōe eadē pūcta,
11 אָפַר				Eodem modo, in affixis tñ mutat, ut יִלְכֵן עַל אֲבוֹתָיךָ .

- 12 He terminatio fœ. generis, in stata regi minis & affixor̄, mutat̄ in taph, nec uariat à prædicta ratione, nisi q̄ in plurali post taph iod assūit, ut יְהִי לְךָ חֹקֵי לְעַמְּךָ leges tuæ.

De affixis uerborum.

Affixa autem sunt quæ pronomina obliqua post uerba reddunt.

Et affixum uerbi est aut litera simplex, ut uaf ו, aut syllaba, ut מו, aut corrupta dictio indecliabilis, ut הו ex הו & הו ex הו.

Connectuntur autem per sex graduum singulas personas hoc modo.

LIBER PRIMVS. XXVIII.

Affixa foemi.

Affixa masc.

פקדו	illam	} uir uisi	illum	פקדו
			illum	פקדו
פקדו	te	} tauit	te	פקדו
פקדו	me		me	פקדו
פקדו	illas	}	illos	פקדו
פקדו	uos		uos	פקדו
פקדו	nos	}	nos	פקדו

פקדו.

Affixa foemi.

Affixa masc.

פקדו	illam	} mulier	illum	פקדו
			illum	פקדו
פקדו	te	} uisita	te	פקדו
פקדו	me		me	פקדו
פקדו	illas	} uit	illos	פקדו
פקדו	uos		uos	פקדו
פקדו	nos	}	nos	פקדו

פקדו.

Affixa foemi.

Affixa masc.

פקדו	illam	} uir uisi	illum	פקדו
			illum	פקדו
פקדו	me	} tasti	me	פקדו
פקדו	illas		illos	פקדו
		}	illos	פקדו
פקדו	nos		nos	פקדו

פקדו.

CAPITONIS INSTI. HEB

Affixà perinde ut prima persona communis admittit.

פקדתי.

Affixa foemi.

Affixa mascul.

פקדתי illam	} uir uel	פקדתי illum	פקדתי
פקדתי te		} mulier	פקדתי te
פקדתי me	} uisi	פקדתי me	פקדתיני
פקדתי illas		} tauí	פקדתי illos
פקדתי uos	}	פקדתי illos	פקדתימו
			פקדתי uos

פקדתיס.

Affixa foemi.

Affixa mascul.

פקדתיס illam	} uiri uisi	פקדתיס illum	פקדתיסו
פקדתיס me		} tauístis	פקדתיס me
פקדתיס illas	}	פקדתיס illos	פקדתיסם
פקדתיס nos			פקדתיס nos

פקדתי.

Affixa sustinet, ut suū masculinū פקדתיס
ut uos mulieres uisitastis illos.

Affixa foem.

פקדתי

Affixa mascul.

פקדתיס illam	} uiri ui	פקדתיס illum	פקדתיסו
פקדתיס te		} sitaue	פקדתיס te
פקדתיס me	} runt	פקדתיס me	פקדתיסני
פקדתיס illas			פקדתיס illos
פקדתיס uos	}	פקדתיס uos	פקדתיסכם
פקדתיס nos			פקדתיס nos

LIBER PRIMVS. XXIX

פְּקֻדָּוֵי.

Affixa foemi.

פְּקֻדָּוֵי illam }
 פְּקֻדָּוֵי te }
 פְּקֻדָּוֵי illas }
 פְּקֻדָּוֵי uos }

uifita
 uimus

Affixa masc.

פְּקֻדָּוֵי illum }
 פְּקֻדָּוֵי te }
 פְּקֻדָּוֵי illas }
 פְּקֻדָּוֵי uos }

פְּקֻדָּוֵי.

Affixa foemi.

פְּקֻדָּוֵי illam }
 פְּקֻדָּוֵי te }
 פְּקֻדָּוֵי me }
 פְּקֻדָּוֵי me }
 פְּקֻדָּוֵי illas }
 פְּקֻדָּוֵי uos }
 פְּקֻדָּוֵי nos }

uir ui
 sitans

Affixa mascu.

פְּקֻדָּוֵי illum }
 פְּקֻדָּוֵי illum }
 פְּקֻדָּוֵי te }
 פְּקֻדָּוֵי me }
 פְּקֻדָּוֵי me }
 פְּקֻדָּוֵי illos }
 פְּקֻדָּוֵי uos }
 פְּקֻדָּוֵי nos }

פְּקֻדָּוֵי.

Affixa foemi.

פְּקֻדָּוֵי illam }
 פְּקֻדָּוֵי te }
 פְּקֻדָּוֵי me }
 פְּקֻדָּוֵי illas }
 פְּקֻדָּוֵי uos }
 פְּקֻדָּוֵי nos }

uiri ui
 sitantes

Affixa masc.

פְּקֻדָּוֵי illum }
 פְּקֻדָּוֵי te }
 פְּקֻדָּוֵי me }
 פְּקֻדָּוֵי illos }
 פְּקֻדָּוֵי illos }
 פְּקֻדָּוֵי uos }
 פְּקֻדָּוֵי nos }

פְּקֻדָּוֵי.

CAPITONIS INSTI. HEB.

Affixa foemi.

Affixa masc.

מִקְרָאתָי illam	} mulier	illum	מִקְרָאתִי
מִקְרָאתֵךְ te		te	מִקְרָאתֶךָ
מִקְרָאתִי me	} uisitās	me	מִקְרָאתִי
מִקְרָאתֵי illas		illos	מִקְרָאתֵי
מִקְרָאתֵי uos	}	illos	מִקְרָאתֵי
מִקְרָאתֵינוּ nos		uos	מִקְרָאתֵינוּ
		nos	מִקְרָאתֵינוּ

מִקְרָאתֵי .

Affixa foemi.

Affixa masc.

מִקְרָאתֵי illā	} mulier	illum	מִקְרָאתִי
מִקְרָאתֵי te		te	מִקְרָאתֵי
מִקְרָאתִי me	} res uisi	me	מִקְרָאתִי
מִקְרָאתֵי illas		tantes	illos
מִקְרָאתֵי uos	}	uos	מִקְרָאתֵי
מִקְרָאתֵינוּ nos		nos	מִקְרָאתֵינוּ

Demiscellaneous coniugationum.

HActenus p uirili ad compēdiū, uni uersam uim grāmaticę hebræę constrinximus. Iā oīm cōiugationū & clas siū miscellanea, quā priori æditione in uulgauimus, subiūgemus, ut huc te q̄as referre, q̄ties ad quācūq; p̄ceptionē exē pla desyderas. Nā his, tabella cōiugati onū illustrat, quāq; rudi nō satis oīa in telligunt. Secūdo em̄ libro adhuc locus est, quē nolim posthaberi, nisi meliora

LIBER PRIMVS. XXX

alii dederint. Ceterum quæ miscellanea
eiusmodi, in classes sex, & per quinque con-
iugationes distributa sunt, cuiuslibet classi
suam tribuimus faciem. Atque in octo co-
lumnulas, siue sectiones, quælibet diui-
sa, separatis ueluti terminis, quinque con-
iugationes actiuas, & tres passiuas ordi-
ne se iungit.

Nam prima sectio primæ coniugationi
actiuæ. Secunda eiusdem passiuæ. Tercia
secundæ actiuæ. Quarta secundæ pas-
siuæ. Et ita aliæ reliquis rudent. Quem
admodum in præscriptis titulis uidere est.
An aduerte aut gradus, & graduum per-
sonas dispositas, ut supra cap. 6. Deinde
quæ una pagina integræ classis capax non
est, alteram ad eandem faciem computauimus.
Priore præteritum & utraque participia,
altera imperatiuum, infinitiuum & futu-
rum continentur.

Vocabulum ꝑꝑ significat eius loci per-
sonam nusquam reperiri posse, ut sub columna
secunda primæ faciei è regione participij
præteriti adscriptum est ꝑꝑ, quo ostendit
in passiuo uerbo participium præteritum non ha-
beri. Quod si autores uariant, similiter
annotauimus.

CAPITONIS INSTI. HEB.

Prima.

VIII.	VII.	VI.	V.
שׁוּבַי ׀	שׁוּבַי ׀	שׁוּבַי ׀	שׁוּבַי ׀
bo V. cō	bo III.	bo III.	bo III.
iugationis cōiugat.	cō. pas.	cō. acti.	
שׁוּבַי	הַשְׁבַּחַי	הַשְׁבַּחַי	הַשְׁבַּחַי
שׁוּבַיָּה	הַשְׁבַּחָה	הַשְׁבַּחָה	הַשְׁבַּחָה
שׁוּבַיְתָ	הַשְׁבַּחְתָּ	הַשְׁבַּחְתָּ	הַשְׁבַּחְתָּ
שׁוּבַיָּת	הַשְׁבַּחְתִּי	הַשְׁבַּחְתִּי	הַשְׁבַּחְתִּי
שׁוּבַיְתָי	הַשְׁבַּחְתֶּיךָ	הַשְׁבַּחְתֶּיךָ	הַשְׁבַּחְתֶּיךָ
שׁוּבַיָּתְךָ	הַשְׁבַּחְתְּנוּ	הַשְׁבַּחְתְּנוּ	הַשְׁבַּחְתְּנוּ
שׁוּבַיְתְּנוּ	הַשְׁבַּחְנוּ	הַשְׁבַּחְנוּ	הַשְׁבַּחְנוּ
	מִשְׁבַּחַל	לִיִּת	מִשְׁבַּחַשׁ
מִשְׁבַּחַי	מִשְׁבַּחְתְּקַיִם	לִיִּת	מִשְׁבַּחְתְּגַיִם
מִשְׁבַּחַיָּה	מִשְׁבַּחְתְּךָ	לִיִּת	מִשְׁבַּחְתְּבָם
מִשְׁבַּחַיָּת	מִשְׁבַּחְתְּשׁוֹתְךָ	לִיִּת	מִשְׁבַּחְתְּכֹתְךָ
מִשְׁבַּחַיְתָּ	לִיִּת	לִיִּת	מִשְׁבַּחַשׁ
מִשְׁבַּחַיָּתְךָ	לִיִּת	לִיִּת	מִשְׁבַּחָה
מִשְׁבַּחַיְתְּנוּ	לִיִּת	לִיִּת	מִשְׁבַּחְתְּבָם
מִשְׁבַּחַנּוּ	לִיִּת	לִיִּת	מִשְׁבַּחְתְּנוּ

LIBER PRIMVS. XXXI

Facies.

III	III	II	I	Colūna.
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	EXEM
II. cōiug.	II. cōiug.	I. cōiuga.	I. cōiug.	PLVM
passiuæ.	actiuæ.	passiuæ.	actiuæ.	Classis
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	Primæ.
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	1 de
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	2 עבר
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	3 Præteri
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	4 ti uerbi.
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	5
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	6
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	7
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	8
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	9
				פועל
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	1 Participi
uacat	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	2 um præ
alius	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	3 sens.
				4
				פועל
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	1 Participi
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	2 um præ
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	3 teritum.
שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	שׁוֹבֵב	4

LIBER PRIMVS. XXXII

Prima facies,

III	III	II	I	Columna.
II. cōiu. passī.	II. con. actīuæ.	I. cōiug. passīuæ.	I. cōiug. actīuæ.	CLAS SIS PRI- MAE.
לית	כבר	השומר	רדוף	1 de
לית	דברו	הקשורו	התמו	2 בור
לית	לפתי	הרמעי	שכבי	3 Impati.
לית	פגלתי	העמרתה	סמרתה	4
לית	בפקדו	בהפקדו	בפקדו	1 מקור
לית	באבדו	בהפקדו	פרכו	2
לית	לנדע	להשקל	לשחוט	3 Infinitū.
לית	מעבד	מהקדל	משקול	4
אפקדו או	אכברו	אשמע	ארדוף	1 עתיד
אפקדה לית	אספרה	אשמעה	ארשה	1 Futurū.
יבלע	יאבדו	יערק	יסגורו	2
יאכלו	יומרו	יהסכו	יאבדו	3
תקדש	תברך	תמלא	תאמר	4
תחפשי	תקנני	תכשלי	תזכרי	5
תיריעו	תקבלו	תעמאו	תתמהו	6
תקדשנה	תפקענה	תשארנה	תאבלנה	7
תכבדנה	תבצענה	תעורפנה	תאבהנה	7
נפקדו או	נשקת	נכתב	נמסון	8
נפקדה לית	גדברה	נמתחה	נכרסה	8

CAPITONIS INSTI. HEB.

Secunda

VIII	VII	VI	V
uerbo. V. cō	uerbo. IIII.	uerbo. III. con	uerbo. III.
iuga.	iugat.	iug. pass.	cōiu. act.
לית	התצבל	הג	הסיל
לית	התצבשה	הצרה	הכמה
לית	התצבמת	הצרת	הסעת
לית	התצברת	הסמת	הקלת
לית	התצבשתם	הסמתם	הפלתם
לית	התצבלתם	הצרתם	הצעתם
לית	התצברתי	הצרתי	השפתי
לית	התצבכו	התכו	הגעו
לית	התצבכונו	הפרכו	הפענו
לית	מתצקם	לית	זוסרו
לית	מתצשאים	לית	מבועים
לית	מתצקרה	לית	מגדת
לית	מתצשות	לית	משחקות
לית	לית	לית	זודר
לית	לית	לית	יוגשים
לית	לית	לית	הצרה
לית	לית	לית	הגרה

LIBER PRIMVS. XXXIII

III

III

II

I

Facies.

Colūna .

שׁבוּ כַּעֲבֹל

שׁבוּ כַּבְּרִי

שׁבוּ כַּעֲבֹל

שׁבוּ לְקַלֵּי

EXEM

II. cōiug

II. cōiu.

I. cōiug.

Icōiug.

PLVM

passiuæ.

actiuæ.

passiuæ.

actiuæ.

CLAS=

SIS secū

גַּתַּשׁ

גַּתַּקַּ

גַּבַּעַ

גַּתַּקַּ

¹ de de

גַּבְּרִיהַ

גַּבְּרִיהַ

גַּבְּרִיהַ

גַּבְּרִיהַ

² יבבר

גַּתַּתַּ

גַּתַּתַּ

גַּתַּתַּ

גַּתַּתַּ

³ Præteri

גַּשַׁבַּתַּ

גַּשַׁבַּתַּ

גַּשַׁבַּתַּ

גַּשַׁבַּתַּ

⁴ ti uerbi .

גַּתַּתַּי

גַּתַּתַּי

גַּתַּתַּי

גַּתַּתַּי

⁵

גַּתַּתַּסַּ

גַּתַּתַּסַּ

גַּתַּתַּסַּ

גַּתַּתַּסַּ

⁶

גַּתַּתַּתַּן

גַּתַּתַּתַּן

גַּתַּתַּתַּן

גַּתַּתַּתַּן

⁷

גַּתַּרִּי

גַּתַּרִּי

גַּתַּרִּי

גַּתַּרִּי

⁸

גַּתַּתַּנִּי

גַּתַּתַּנִּי

גַּתַּתַּנִּי

גַּתַּתַּנִּי

⁹

גַּתַּתַּנִּי

גַּתַּתַּנִּי

גַּתַּתַּנִּי

גַּתַּתַּנִּי

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

¹

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

פועל

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

² Partici

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

³ pij Præ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

⁴ sentis

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

¹ פועל

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

² Partici

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

³ pij præ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

⁴

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

¹ פועל

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

² Partici

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

³ pij præ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

גַּתַּשׁ

⁴

f

CAPITONIS INSTI. HEB.

Secunda

VIII	VII	VI.	V
bo וְצִמְרֵב	bo וְצִמְרֵב / וְצִמְרֵב	bo וְצִמְרֵב	bo וְצִמְרֵב
V cōiuga tionis	bo IIII cōiugat.	III cōiu. passiuæ	III cōiu. actiuæ.
לִית	הַתְּצַדִּיךְ	לִית	הַצֵּעַ
לִית	הַתְּצַבְלוּ	לִית	הַגִּידוּ
לִית	הַתְּצַמְרִי	לִית	הַפְּלִי
לִית	הַתְּצַמְרֵב	לִית	הַתְּקַנֶּה
לִית	בְּהַתְּצַדִּיב	הַגֵּשׁ	בְּהַסֵּךְ
לִית	פַּהַתְּצַנְזֵל	בְּלִתִּי	כַּהַלֵּב
לִית	לְהַתְּצַנְכֵל	בְּכֵלֵם	לְהַיָּךְ
לִית	יִתְּצַנְשׁוֹת		יִתְּהַדִּיר
לִית	אֶתְצַגֵּם	או	אֶדְרִיר
לִית	אֶתְצַטְלֵה	לִית	אֶסְפִּיעַה
לִית	יֶתְצַדִּיר	יֶשֶׁף	בְּגִידִי
לִית	יֶתְצַדִּיבוּ	יֶפְלוּ	בְּסִיעֵנוּ
לִית	תֶּתְצַקֵּשׁ	תֶּתְצַף	תֶּתְצַיֵּעַ
לִית	תֶּתְצַכְרִי	תֶּתְצַו	תֶּתְצַיֵּךְ
לִית	תֶּתְצַנְצְרִי	תֶּתְצַשִּׁיר	תֶּתְצַסִּיבִי
לִית	תֶּתְצַנְשׁוּ	תֶּתְצַמֵּ	תֶּתְצַפְלִינֵנוּ
לִית	תֶּתְצַנְכְּלֵה	תֶּתְצַתְּנֵה	תֶּתְצַזְנֵה
לִית	תֶּתְצַנְפְּלֵה	תֶּתְצַפְּלֵה	תֶּתְצַלְנֵה
לִית	תֶּתְצַנְשׂוּ	גֵּשׁ או	צִתִּיר
לִית	תֶּתְצַנְפְּעֵה	נֶפְעֵה לִית	נֶפְלִיעַה

LIBER PRIMVS XXXIII

Facies.

III	III	II	II	Columna
bo פב	bo פב	bo פב	bo פב	EXEM
II coniug.	II con.	I coniug.	I coniu.	PLVM
passiua.	actiua.	passiua	actiua.	classister
לית	כבר	הנשא	יש	tie de
לית	קפנו	הנכל	סנו	1 כו
לית	כבדו	הנסו	ישו	2 Impat.
לית	נשיבנה	הנבנה	סנה	3
ננוש	בנשם	בהנור	נשק	4
בלתו	כנפח	כהנרץ	נרדק	1 תוקר
בכלם	לכתר	להנפתן	כשדן	2 Infinitiu.
	חנתק	מהנבב	לפלת	3
				4
				אקרו
				Futurum
אנש או	אנשב	אנש	אקו	11
אנשה לית	אנבה	אנשה	אקה	
ונדף	ונמ	ונבא	יש	2
ונענו	ונמו	ונזרו	וסנו	3
תנשל	תנדב	תנפש	תדר	4
תנכר	תנבל	תנער	תבול	4
תנבעו	תנתקו	תנמי	תנשו	5
קנפחו	תנשרו	תנרו	תקרו	6
תנשרנה	תנבנה	תנבנה	תסנה	7
תנכלנה	תנסכנה	תנשנה	תסלנה	7
ננש או	ננתן	ננקף	נקוב	8
ננשה לית	ננתקה	ננרמה	נסנה	8

CAPITONIS INSTI. HEB:

Tertia

VIII VII VI V

bo V. bo IIII. III. cōiu. III. cōiu.
 cōiug. cōiuga. passiuæ. actiuæ.

סוכב	הספב	הסבב	הסביב
חוללה	התחבבה	התבדיה	התבליה
עוררת	התחברת	התעמת	התבלת
עוננת	התקפפת	התקצת	התקצת
עופפתי	התעללתי	התחמתי	השעלתי
חופפתי	התפללתי	השחרתי	השחמתי
עוררתי	התעדרתי	התחמתי	הסללתי
שוענו	השתכנו	הכלנו	התקדנו
פושענו	התחמנו	התדרנו	השעלנו

חפפתי	התחושש	לית	מעליל
ועופפתי	התחוססתי	לית	מחוקקתי
חסודרתי	התחוששתי	לית	מעלילה
התחוננתי	התחוססתי	לית	מחידות

לית	לית	לית	מחשיר
לית	לית	לית	מחכללים
לית	לית	לית	מחפפתי
לית	לית	לית	מחפפתי

LIBER PRIMVS XXXV

Faciēs.

III	III	II	I	Colūna. EXEM PLVM Classis secundae de עב ר
II. cōiug. passiuæ.	II. cōiu. actiuæ.	I. cōiuga. passiuæ.	I. cōiug. actiuæ.	1 Præteriti uerbi.
שׁבב	שׁבב	נשׁבב	שׁבב	2
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	3
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	4
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	5
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	6
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	7
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	8
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	9

שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	1 פועל
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	2 Participij Præsentis
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	3
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	4

שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	1 כּוּל
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	2 Participij Præteriti
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	3
שׁבב	שׁבב	שׁבב	שׁבב	4

CAPITONIS INSTI. HEB.

VIII VII VI V

ו' ה' ה' ה' /

V.coniu III.cōiu III.coniu boIII.

gationis. gatiōis. gat.pass. cō.acti.

תוסף	התגולל	לית	התקק
עוררו	התקדרו	לית	הרעמו
שוערי	התפלל	לית	הלבבו
בושענה	התש נשעה	לית	החלינה
בחולל	בהתקוסס	לית	בהזויס
לרונש	להשקרה	לית	להמשש
בחולל	בהתקוסס	לית	בהקק
ותוסף	והתוסף	לית	והעלול
אגון	אשדגון	לית	אשקק
אסובבה	את מוענה	לית	את שיעה
אגון	תתפורר	ירסקת	תשקק
רזוררו	יתרונענו	תושבנו	לתיתנו
תקונש	תקעורר	לית	תעמיס
תרושש	תתכודד	לית	תדפוב
תנוכבי	תתמוודד	לית	תדמינו
תעוסמו	תתגוררו	לית	תקונינו
תלונכנה	תתמוגנה	לית	תחלינה
תתוספנה	תתהנתקנה	לית	תחילנה
נשורר	נתהלל	לית	נחלול
נבוססה	נשקפסה	יתל	נחיינה

LIBER PRIMVS XXXVI

III III II I

לְבָבָא בְּבַר בְּבַר בְּבַר קְוֶרְבו
 II coniu. II cōiu. I coniug. I coniug.
 passiua. actiua. passiua. actiua.

Columna

EXEM

PLVM

classis

tertia

de

ווי

Impati.

לית	קלל	הגויס	פקיות	1
לית	בלל	המקו	מקו	2
לית	שתתי	הקכרי	פקקי	3
לית	הגונה	השונה	גורנה	4
לית	במץ	בהערי	בגורי	1
לית	למץ	להמץ	לחור	2 חקור
לית	פקים	בהפכץ	פסול	3 Infinitiu.
לית	מעפף	מעפק	מעלל	4
לית	ארי	חמך	אברר	1 עקיר
לית	אשכבה	ארעבה	אתננה	1 Futurum
ישתת	יגרי	יחקך	ימעץ	2
ידידו	ילכבו	יכדו	יסוכבו	3
לית	קרב	קעס	קארר	4
לית	תנתת	תקצץ	תרכוב	4
לית	תקנני	תפנני	תפלל	5
לית	תעמחו	תדיחו	תוללו	5
לית	תמשינה	תמסנה	תמשענה	7
לית	תמללה	תמננה	תמנה	7
לית	מחך	מכב	מחורי	8
לית	מללה	מכתה	מננה	8

CAPITONIS INSTI. HEB.

Tertia.

VIII VII VI V

וְבוֹ הַחֶמֶל וְבוֹ הַחֶמֶל וְבוֹ הַחֶמֶל וְבוֹ הַחֶמֶל
 V cōiuga bo IIII III con III cōiu-
 tionis. cōiuga. iuga. pas. gat. acti.

אובל	אדק	אחל	אסוב	ע
חבץ	חבל	חמר	חסוב	פ
חמדן	חמו	חילן	כבוד	י
חבץ	חבץ	חבל	חמו	י
חושף	חילי	חמי	חלוי	
חמדן	חולו	חמו	חובו	
חבקה	חנה	חמה	חברה	
חשפה	חלה	חמה	חורה	
חמו	חמו	חיל	כבוד	

LIBER PRIMVS XXXVII

Facies.

III	III	II	I	
שבעה ו'bo	שבעה ו'uer	שבעה ו'bo	שבעה ו'קל	
III cōiu.	bo III cō.	I coniu.	I coniu.	
passiuæ.	actiuæ.	passiuæ.	actiuæ.	

Colūna.
EXE M
PLVM
classister
tiæ de

הנחב	הסב	נסב	סב	I	עבר
הנקלה	הספה	נמסה	רפה	2	
הנחפת	החלפת	נקודות	תמות	3	
הנחפת	החקפת	נחקות	זפות	4	
הנחפת	החזקת	נכחתי	שכחתי	5	
הנחפת	החזקת	נכחתי	רזחתי	6	
הנחפת	החזקת	נחתי	לחתי	7	
הנחפת	החזקת	נחתי	רבו	8	
הנחפת	החזקת	נחתי	סבתי	9	

f v

CAPITONIS INSTI. HEB.

Secunda.

VIII.	VII.	VI.	V.
שׁ חרבע	שׁ חרבעל	שׁ חרבעל	שׁ חרבעל
bo V. cō	bo III.	bo III.	bo III.
iugationis	cōiugat.	cō.paf.	cō.acti.

יִושֵׁב	הַתְּגַלִּי	הַזָּרִי	הַנִּלְחִי
יִושֵׁבִים	הַתְּגַלִּיִּים	הַזָּרִים	הַנִּלְחָמִים
יִושֵׁבֵי	הַתְּגַלִּיּוֹת	הַזָּרִיּוֹת	הַנִּלְחָמוֹת
יִושֵׁבֵי	הַתְּגַלִּיּוֹת	הַזָּרִיּוֹת	הַנִּלְחָמוֹת
יִושֵׁבֵי	הַתְּגַלִּיּוֹת	הַזָּרִיּוֹת	הַנִּלְחָמוֹת
יִושֵׁבֵי	הַתְּגַלִּיּוֹת	הַזָּרִיּוֹת	הַנִּלְחָמוֹת
יִושֵׁבֵי	הַתְּגַלִּיּוֹת	הַזָּרִיּוֹת	הַנִּלְחָמוֹת
יִושֵׁבֵי	הַתְּגַלִּיּוֹת	הַזָּרִיּוֹת	הַנִּלְחָמוֹת

יִושֵׁב	יִושֵׁבִים	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי
יִושֵׁבִים	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי
יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי
יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי

יִושֵׁב	יִושֵׁבִים	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי
יִושֵׁבִים	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי
יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי
יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי	יִושֵׁבֵי

LIBER PRIMVS. XXXVIII

Facies.

III	III	II	I	<i>Collina.</i>
שׁוֹבֵל II. cōiu.	שׁוֹבֵר II. con.	שׁוֹבֵל I. cōiug.	שׁוֹבֵל I. cōiug.	EXEM PLVM CLAS SIS
פּאַסי.	אַקְטִיב.	פּאַסיב.	אַקְטִיב.	quartæ
יָלַד	יָדַע	נִזְעַע	יָנַע	1 de
יָפַע	יָסַר	נִדְרַע	יָדַר	2 עבר
יָדַר	יָפַע	נִבְרַח	יָבַח	3 Præteri-
יָפַח	יָדַר	נִבְרַח	יָבַח	4 ti.
יָבַח	יָדַר	נִבְרַח	יָבַח	5
יָבַח	יָדַר	נִבְרַח	יָבַח	6
יָבַח	יָדַר	נִבְרַח	יָבַח	7
יָבַח	יָדַר	נִבְרַח	יָבַח	8
יָבַח	יָדַר	נִבְרַח	יָבַח	9
יָלַד	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	1 מושב
יָנַע	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	2 Præsens-
יָנַע	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	3
יָנַע	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	4
יָנַע	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	1
יָנַע	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	2 פּעוּל
יָנַע	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	3 Part. præ
יָנַע	יָנַע	נִזְעַע	יָנַע	4 teriunt

CAPITONIS INSTI. HEB.

Quarta.

VIII VII VI V

ho / ho / ho / ho
 V cōiuga bo III III cōiu. III cōiu
 tionis cōiugat. passiuæ actiuæ.

הושב	התקרב	נודע	הושב
הושבו	התקרבו	נודעים	הושיבו
הושבתי	התקרבותי	או	הוסיפתי
הושבתה	התקרבתה	לית	הוסיפתה
בושבתה	בהתקרבתה	בהודעה	בהוסיפתה
בושבו	בהתקרבותם	בהודעה	בהוסיפתם
לבושבו	להתקרבותם	או	להוסיפתם
מבושבו	מהתקרבותם	לית	מהוסיפתם
אבושבו	אבתקרבותם	לית	אבושבו
אבושבתה	אבתקרבתה	לית	אבושבתה
בושבו	בתקרבותם	חברו	בושבו
תבושבו	תתקרבותם	תובלנו	תבושבו
תבושבו	תתקרבתם	תושבו	תבושבו
תבושבו	תתקרבתם	תודעו	תבושבו
תבושבו	תתקרבתם	תוקמי	תבושבו
תבושבו	תתקרבתם	תובלנו	תבושבו
תבושבתה	תתקרבתה	תובלנה	תבושבתה
תבושבתה	תתקרבתה	תובלנה	תבושבתה
בושבו	בתקרבותם	לית	בושבו
בושבתה	בתקרבתה	לית	בושבתה

LIBER PRIMVS. XXXIX

III	III Facies II	I	<i>Colunt.</i>
bo פכל	bo פכל	bo פכל	EXEM
II cōiug.	II cōiu.	I cōiuga.	PLVM
passiuæ.	actiuæ.	passiuæ.	classis
actiuæ.	passiuæ.	actiuæ.	quartæ
לית	רפס	הולד	1 ר
לית	גדקו	הרעו	2 שכו
לית	וסדי	הרעו	3 דעו
לית	יחלנה	התקנה	4 באנה
לית	פולד	בהוסר	1 בשבת
לית	במל	בהרש	2 פבאן
לית	לישר	להתקד	3 לרדת
לית	תקד	יהוקש	4 תרעת
לית	אישב	אנדע	1 אלך
לית	אוסרה	אוסרה	1 ארעה
ייער	ירע	תרע	2 יעב
תיגבו	תיכשו	תושעו	3 תירשו
תישן	תיקר	תנלר	4 תינק
תיקע	תימן	תנר	4 תרע
תיקשו	תולר	תנכח	5 תשכי
תקרו	תובו	תרעו	6 תרו
תופענה	תוסנה	תושענה	7 תלינה
תושענה	תושנה	תוקשנה	7 תרענה
לית	נמד	גכר	8 נשכ
לית	גידעה	גוכמה	8 גרה

Colunt.
 EXEM
 PLVM
 classis
 quartæ
 1 de
 2 צווי
 3 Impat.
 4
 1
 2 מקור
 3 Infinitū
 4
 1 עדיד
 1 Futurum
 2
 3
 4
 4
 5
 6
 7
 7
 8
 8

CAPITONIS INSTI. HEB

Secunda

VIII VII VI V

uer הַקָּעֵל uer הַקָּעֵל uer הַקָּעֵל uer הַקָּעֵל
 bo V, cō bo. IIII. III. con bo. III.
 iuga, cōiugat, iug, pass, cōiu, act,

קוּיִם	הַקָּוִיִּים	הַקָּוִים	הַקָּוִים
רוּמִיה	הַקָּרוּמִי	הַקָּרוּמִה	הַקָּרוּמִה
שׁוֹכְבִים	הַקָּשׁוּבִים	הַשׁוֹכְבִים	הַקָּשׁוּבִים
רוּמִית	הַקָּרוּמִית	הַקָּרוּמִית	הַקָּרוּמִית
קוּמִי	הַקָּוִימִי	הַקָּוִימִי	הַקָּוִימִי
כּוֹנְנִים	הַקָּכּוֹנְנִים	הַכּוֹנְנִים	הַכּוֹנְנִים
רוּמִיתָן	הַקָּרוּמִיתָן	הַקָּרוּמִיתָן	הַקָּרוּמִיתָן
כּוֹנֵן	הַקָּכּוֹנֵן	הַכּוֹנֵן	הַכּוֹנֵן
שׁוֹכְבֵנו	הַקָּשׁוּבֵנו	הַשׁוֹכְבֵנו	הַשׁוֹכְבֵנו

מְכַוְּנִים	הַמְּכַוְּנִים	לִית	מְשׁוּבֵי
מְכַוְּנִים	הַמְּכַוְּנִים	לִית	מְשׁוּבֵי
מְכַוְּנֵה	הַמְּכַוְּנֵה	לִית	מְשׁוּבֵה
מְכַוְּנֵנו	הַמְּכַוְּנֵנו	לִית	מְשׁוּבֵנו

מְשׁוּבֵי	לִית	לִית	מְשׁוּבֵי
מְשׁוּבֵי	לִית	לִית	מְשׁוּבֵי
מְשׁוּבֵה	לִית	לִית	מְשׁוּבֵה
מְשׁוּבֵנו	לִית	לִית	מְשׁוּבֵנו

LIBER PRIMVS. XXXIX

III	III	II	I	<i>Colunt.</i>
bo פב	bo פב	bo פב	קל uerbo	EXEMPL
II cōiug.	II cōiu.	I cōiuga.	I cōiug.	PLV
passiua.	actiua.	passiua.	actiua.	<i>Classis</i>
				<i>quinta</i>
				<i>de</i>

קיס	קייס	ככון	קס	1 פבר
שוכה	תורה	ככה	שכה	2 Præteri
כדת	חכס	ככוכת	דגד	3 ti uerbi.
כדת	אמת	ככוכת	ככת	4
סודתי	קפיתתי	כמוותי	דכתי	5
כדת	זכתס	כסווקס	שכתס	6
סידתן	דודתן	כשוכותן	לשתן	7
דירנ	דירנ	כשוכנ	כאנ	8
שירכנ	דירנ	כמווכנ	כאנ	9

לית	תקיס	לית	כא	1 פבול
לית	חאיויס	לית	כדס	2 Participi
לית	חכדה	לית	שכה	3 um
לית	קודות	לית	תות	4 Præsens

לית	חקיס	לית	שוכ	1 פבול
לית	חאיויס	לית	קוויס	2 Participi
לית	חכדה	לית	קויה	3 um præ
לית	קמכות	לית	קויות	4 terium.

CAPITONIS INSTI HEB

Quinta

VIII VII VI V

uerbo הִסְעִיל הִסְעִיל הִסְעִיל הִסְעִיל
 bo V. cō bo. III. III. con bo. III.
 iuga. cōiugat. iug. pass. cōiu. act.

קוּוּם	הִקְוִיב	לִית	הִבֵּן
פּוּנּוּ	הִקְפּוּיב	לִית	הִנִּסּוּ
פּוּנְנִי	הִקְפּוּיִי	לִית	הִסִּירִי
פּוּנְנֵה	הִקְפּוּיֵה	לִית	הִמִּירֵה
פּוּנְנֵן	הִקְפּוּיִם	לִית	בְּחַסֵּר
פּוּנְנֵן	הִקְפּוּיִר	לִית	פְּהִינֵן
לְפּוּנְנֵן	לְהִקְפּוּיִב	לִית	לְהִשְׁיִב
וּפּוּנְנֵן	וּהִקְפּוּיִר	לִית	וּהִשְׁיִיב

אִשׁ וּבֵב	אִתְקַוִּיב	לִית	אִלְיֵן
אִרְוּוּמֵה	אִתְקַוִּיֵּה	לִית	אִרְשֵׁה
רְכּוּנֵן	רְקַמּוּיִב	וְהִנְקִים	רְכִיז
רְשׁוּבֵב	רְקַמּוּיִבוּ	וְהִנְקִימוּ	רְכִיזוּ
תְּכּוּנֵן	תְּתַקְוּוּנֵן	לִית	תְּכִיזֵן
תְּקוּוּמֵנוּ	תְּתַקְוּוּיִנוּ	לִית	תְּתַשְׁנוּ
תְּרִוּוּמֵה	תְּתַקְוּוּיֵה	לִית	תְּעַסְגֵּה
תְּתוּתֵת	תְּתַקְוּוּיִר	לִית	תְּשִׁים
תְּכּוּנְנִי	תְּתַקְוּוּיִי	לִית	תְּרִימִי
לִית	לִית	לִית	לִית
רְכּוּנֵן	רְקַמּוּיִר	לִית	רְכִיזֵן
רְכּוּנְנֵה	רְקַמּוּיֵה	לִית	רְכִיזֵה

LIBER PRIMVS. XXXXI

III	III	II	II	Collina:
bo פל	bo פל	bo פל	bo פל	EXEN
II cōiu.	II cō.	I coniug.	I coniug.	PLVM
passiua.	actiua	passiua.	actiua.	Classis
לית	קום	הפוז	קום	quita de
לית	גרו	החולו	עחו	2 בור
לית	שורי	הסוגי	אובי	2 Imperat:
לית	קוימה	המונה	לונשה	3
לית	פחויב	פהשוב	פשוב	4
לית	פכיר	פהמול	פחוק	1 מקור
לית	לאוב	להפוז	לכנע	2 Infinitiv:
לית	יעיר	מהסוג	מלוש	3
				4
לית	אעוב	אפוז	אבוא	1
לית	אפורה	אסונה	ארובה	2
ישיר	יריר	יפוז	ירוש	1 פ קירי
ראוב	ירנו	יסוגו	קרוש	2 Futurum
תאוב	תגיר	תסוגו	תירוש	3
לית	תגירי	תפוז	תירוש	4
לית	תגירי	תסוגי	תשוב	4
לית	תשירי	תמוגו	תכויר	5
לית	לית	לית	תמושן	5
לית	ככיר	כמוג	לית	7
לית	בקוימה	קסוגו	גור	8
			צמורה	8

CAPITONIS INSTI. HEB.

Sexta

VIII VII VIB V

וְהַתְּעַלָּה = וְהַתְּעַלָּה וְהַתְּעַלָּה וְהַתְּעַלָּה
 bo III. bo IIII III. cō bo III. cō
 cōiug. cōiug. iugpassi. iu. acti

לית	התעלה	התעלה	התעלה
לית	התעלתה	התעלתה	התעלתה
לית	תתעלי	תתעלי	תתעלי
לית	התעלית	התעלית	התעלית
לית	הסתעלתי	הסתעלתי	הסתעלתי
לית	התעליתם	התעליתם	התעליתם
לית	השתעליתן	השתעליתן	השתעליתן
לית	תתעלנו	תתעלנו	תתעלנו
לית	התעלנו	התעלנו	התעלנו

לית	תשתעל	לית	תשתעל
לית	תשתעלנו	לית	תשתעלנו
לית	תתעלה	לית	תתעלה
לית	תתעלות	לית	תתעלות

לית	לית	לית	לית
ולית	לית	לית	לית
לית	לית	לית	לית
לית	לית	לית	לית

LIBER PRIMVS XXXXII

Facies.

III	III	II	I	Colūna:
לְבֹבֵל II. cōiug. passiuā.	לְבֹבֵר II. cōiu. actiuā.	לְבֹבֵל I. cōiuga. passiuā.	לְבֹבֵל I. cōiug. actiuā.	EXE M PL V M Classis sextæ

תָּפַח	זָפַח	נָקַח	עָשָׂה	2 עבר
זָפַח	זָפַח	נָקַח	פָּתַח	2 Præterit
חָלַח	זָפַח	עָשָׂה	זָרַח	3 ti uerbi.
שָׁחַח	סָלַח	בָּחַח	לָחַח	4
לָחַח	קָחַח	נָחַח	עָשָׂה	5
לָחַח	חָחַח	נָחַח	חָחַח	5
פָּחַח	נָחַח	נָחַח	שָׁחַח	7
דָּחַח	כָּחַח	נָחַח	זָחַח	8
פָּחַח	קָחַח	קָחַח	עָחַח	9

לִיחַ	זָפַח	נָקַח	רָחַח	1
לִיחַ	חָפַח	נָשַׁח	הָחַח	2 פועל
לִיחַ	חָפַח	נָחַח	זָכַח	3 Partici
לִיחַ	זָכַח	נָחַח	חֹשַׁח	4 pij Præ sentis
לִיחַ	חָפַח	לִיחַ	רָחַח	1
לִיחַ	חָכַח	לִיחַ	חָחַח	2 פועל
לִיחַ	חָרַח	לִיחַ	דָּחַח	3 Partici
לִיחַ	חָחַח	לִיחַ	חָחַח	4 pij præ.

CAPITONIS INSTI. HEB.

Sexta

VIII

VII

VI

V

V. coniu bo III. cōiu III. coniu bo. III.
 gationis. gatiōis. gat. pass. cō. acti.

לִיָּה	הַתְּעַלֵּז	לִיָּה	בַּשְּׂקָה
לִיָּה	הַתְּעַרְוּ	לִיָּה	בַּרְבּוֹ
לִיָּה	הַתְּפַסִּי	לִיָּה	בַּחֲרִי
לִיָּה	הַתְּבַסְּקָה	לִיָּה	בַּחֲשִׁיבָה
לִיָּה	בְּהַתְּרַבּוֹת	לִיָּה	בְּהַחֲרוֹת
לִיָּה	בְּהַתְּחַלּוֹת	לִיָּה	בְּהַבְּזוֹת
לִיָּה	לְהַתְּחַנּוֹת	לִיָּה	לְהַשְׁחִיחַת
לִיָּה	מִהַתְּחַנּוֹת	לִיָּה	מִהַלְלוֹת
לִיָּה	אֶתְּגַלֵּה	אֶלְגָּה	אֶרְבֶּה
לִיָּה	אֶתְּרַפֵּה	אֶהַרְאֶה	בַּסֵּלָה
לִיָּה	אֶשְׁתַּטּוּ	אֶהַשְׁגוּ	בָּלוּ
לִיָּה	תִּתְגַּדֵּה	תִּהְשַׁעַה	תִּתְקַרֵּה
לִיָּה	תִּשְׁתַּחֲוֶה	תִּהְשַׁעֵה	תִּסְסַה
לִיָּה	תִּשְׁתַּחֲוֶה	תִּתְעַרְוֶה	תִּכְסִי
לִיָּה	תִּשְׁתַּחֲוֶה	תִּתְחַפִּי	תִּתְעַוּ
לִיָּה	תִּתְעַרְוֶה	תִּתְעַשִּׁינֶה	תִּזְנִינֶה
לִיָּה	תִּתְגַּעַו	תִּתְבַּעַעוּ	תִּתְקַיֵּנֶה
לִיָּה	תִּתְעַנֶּה	תִּגְלֶה	גִּרְבֶּה

LIBER PRIMVS XLIII

Facies.

IIII	III	II	I	Columna.
שׁוּבָא	שׁוּבָא	שׁוּבָא	שׁוּבָא	EXE
II. cōiu.	II. con.	I. cōiug.	I. cōiug.	PLVM
passi.	actiua.	passiua.	actiua.	CLAS
				SIS
לִית	קוּה	הַפְּדִיה	עֲשֵׂה	1 sexte
לִית	עֲנֵנ	הַדְּרֵנ	הַסֵּנ	2 de
לִית	פְּתִי	הַנְּקִי	הַיִּי	3 צווי
לִית	רַמְיֵנ	הַנְּקִינָה	בְּלֵנָה	4 Imperat.
לִית	בְּעִנֹת	בְּהַכְּסוֹת	בְּהִיֹת	1 חקורי
לִית	בְּרִדוֹת	בְּהַתְּעוֹת	בְּהַכְּזוֹת	2 Infinitiv.
לִית	לְמַדוֹת	לְהַעֲשׂוֹת	לְהַלְלוֹת	3
לִית	מִדְּרֹת	מִהַשְּׁנוֹת	מִשְׁנוֹת	4
לִית	אֲכִנָּה	אֲחַקֵּנָה	אֲכַבְּנָה	1 עתירי
יִסְלֵה	יִכְלֵה	יִסְדֵּה	יִהְיֵה	2 Futurum
יִצְוֵה	יִצְבְּנֵה	יִתְנוֹ	יִתְעַנֵּה	3
תְּכַפֵּה	תְּחַמְּכֵה	תְּעַבְּדֵה	תְּלַקֵּה	4
תְּחַנֵּה	תְּעַנֵּה	תְּפַנֵּה	תְּסַעֵשֵׂה	4
תְּשַׁתֵּר	תְּעַנֵּי	תְּדַבֵּר	תְּתַלְבֵּר	5
תְּעַנֵּה	תְּחַיֵּה	תְּלַחֵז	תְּהַיֵּה	6
תְּכַוְּנֵה	תְּכַעֲבֵנָה	תְּחַסְּפֵנָה	תְּשׁוּוִינָה	7
תְּחַסְּפֵנָה	תְּכַלְמֵנָה	תְּעַשְׂרֵנָה	תְּדַעֲמֵנָה	7
לִית	נִכְבְּלֵה	נִסְדֵּה	נִהְיֵה	8

CAPITONIS INSTI. HEB.

Septima

VIII

VII

VI

V

ו' חרבע ו' התקטעל ו' התפעל bo ו' התפעיל bo
 bo V. bo III. III. cōiu. III. cōiu.
 cōiug. cōiuga. passiuæ. actiuæ.

לית	התקטעה	התפע	התפע
לית	התקטעה	התפע	התפע
לית	התקטעו	התפעו	התפעו
לית	התקטעית	התפעית	התפעית
לית	התקטעית	התפעית	התפעית
לית	התקטעיתם	התפעיתם	התפעיתם
לית	התקטעיתן	התפעיתן	התפעיתן
לית	התקטעיתן	התפעיתן	התפעיתן
לית	התקטעיתן	התפעיתן	התפעיתן

לית	מתקטעה	לית	מפע
לית	מתקטעים	לית	מפיע
לית	מתקטעה	לית	מפע
לית	מתקטעות	לית	מפעות

לית	לית	לית	מפע
לית	לית	לית	מפיע
לית	לית	לית	מפע
לית	לית	לית	כ ופע

LIBER PRIMVS XLIII

Facies

III	III	II	I	
III cōiu. passiuæ.	bo III cō. actiuæ.	Iconiu. passiuæ.	I cōiu. actiuæ.	<i>Colūna.</i> E X E M P L V M

נָשָׂה	נָפֶה	נָפֶה	נָעָה	1 <i>classis</i>
נָדָתָה	נָפְתָה	נָשְׂתָה	נָעָתָה	2 <i>cōposita</i>
נָשִׂיתָ	נָפִיתָ	נָדִיתָ	נָעִיתָ	3 <i>de</i>
נָשִׂיתָ	נָשִׂיתָ	נָסִיתָ	נָדִיתָ	4 <i>Præteric</i>
נָשִׂיתִי	נָדִיתִי	נָפִיתִי	נָשִׂיתִי	5 <i>Verbi.</i>
נָשִׂיתָם	נָדִיתָם	נָשִׂיתָם	נָדִיתָם	6
נָשִׂיתֶן	נָשִׂיתֶן	נָשִׂיתֶן	נָדִיתֶן	7
נָשׂוּ	נָשׂוּ	נָשׂוּ	נָשׂוּ	8
נָשִׂוּהוּ	נָשִׂוּהוּ	נָשִׂוּהוּ	נָשִׂוּהוּ	9
לִיתָ	לִנְדָה	לִיתָ	לִנְעָה	1 <i>פועל</i>
לִיתָ	לִנְשִׂים	לִיתָ	לִנְשִׂים	2 <i>Par. præ</i>
לִיתָ	לִנְדָה	לִיתָ	לִנְשָׁה	3
לִיתָ	לִנְשִׂוֶתָה	לִיתָ	לִנְשִׂוֶתָה	4
לִיתָ	לִנְדָה	לִיתָ	לִנְעָה	1
לִיתָ	לִנְשִׂים	לִיתָ	לִנְשִׂים	2 <i>פועל</i>
לִיתָ	לִנְדָה	לִיתָ	לִנְשָׁה	2
לִיתָ	לִנְשִׂוֶתָה	לִיתָ	לִנְשִׂוֶתָה	4

CAPITONIS INSTI. HEB.

Septima

VIII.

VII.

VI.

V.

^{ל' ו' רכב}
bo V. cō
iuga.

^{ל' ו' רכב}
bo IIII.
iuga. pas,

^{ל' ו' רכב}
bo III. gat, acti' cō. act.

לית	התנש	לית	הנה
לית	התנכו	לית	הנו
לית	התנדי	לית	הנדי
לית	התנשינה	לית	הנשינה
לית	בהתנדות	לית	בהנדות
לית	בהתנפות	לית	בהנפות
לית	להתנפות	לית	להנפות
לית	יהתנפות	לית	יהנפות
לית	אתנכה	לית	אנה
לית	יתנכה	לית	נה
לית	תתנשה	לית	תנשה
לית	יתנכו	לית	נכו
לית	תתנשינה	לית	תנשינה
לית	תתנשינה	לית	תנה
לית	תתנשי	לית	תנשי
לית	תתנשו	לית	תנשו
לית	תתנשינה	לית	תנשינה
לית	תתנשה	לית	נשה

LIBER PRIMVS. XLV

Facies

III	III	II	I	Colūna.
שׁוֹבָה וְבוּ	כָּבֵד וְבוּ	נִסְעָה וְבוּ	קָל וֵרְבוּ	EXEM
II cōiug.	II cōiug.	I cōiuga.	I cōiug.	PLVM
passiua.	actiua.	passiua.	actiua.	classis
				cōposita
				de
				וּוּר

לִית	כָּפֵה	הַפְּשֵׁה	נָעַה	I Impat.
לִית	נָזַו	הַפְּכֹו	נָעַו	2
לִית	נָפִי	הַפְּפִי	נָפִי	3
לִית	נָשִׁינָה	הַפְּשִׁינָה	נָשִׁינָה	4
לִית	פָּנְסֹוּק	פָּהַפְּשֹׁוּת	פָּנְסֹוּק	1 מקור
לִית	פָּנְנֹוּת	פָּהַפְּנֹוּת	פָּנְנֹוּת	2 Infinitiv
לִית	לְנִכּוּת	לְהַפְּנִיכּוּת	לְנִכּוּת	3
לִית	וּנְשִׁינּוּת	וּנְהַפְּשִׁינּוּת	וּנְשִׁינּוּת	4
				עֲתִיד
לִית	אֲנֵשׁה	אֲנִדָּה	אֵעַ	1 Futurum
לִית	וְנָפֵה	וְנָפֵה	יִשֵּׁה	2
לִית	וְנָזִו	וְנָשׁוּ	יִזְוּ	3
לִית	תִּנְפֵּה	תִּנְפֵּה	תִּשֵּׁה	4
לִית	תִּנְפֵּה	תִּנְשֵׁה	תִּזְה	4
לִית	תִּנְפִּיעוּ	תִּנְכִּי	תִּנְפִּיעוּ	5
לִית	תִּנְשׁוּ	תִּנְפֹו	תִּנְעוּ	6
לִית	תִּנְשִׁינָה	תִּנְשִׁינָה	תִּנְשִׁינָה	7
לִית	תִּנְפִּיעִינָה	תִּנְשִׁינָה	תִּדְרִיעִינָה	8
לִית	נְנֵשֵׁה	נְנֵעַה	נְנֵה	8

CAPITONIS INSTI. HEB.

Septima

VIII

VII

VI

V

Vcōiuga
 tionis

bo IIII
 coniug.

bo III
 actiuae

bo III
 gatio, acti-

לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה
לית	התקופה	הנקה	הנקה

לית	מתקופה	לית	מנקה
לית	מתקופה	לית	מנקה
לית	מתקופה	לית	מנקה
לית	מתקופה	לית	מנקה

לית	לית	לית	מנקה
לית	לית	לית	מנקה
לית	לית	לית	מנקה
לית	לית	לית	מנקה

LIBER PRIMVS XLVI

Facies.

III	III	II	I	Colūna.
שׁבֹּל ׀ סעל	שׁבֹּל סבֹּר	שׁבֹּל סעל	שׁבֹּל קל	EXEM PLVM
II. cōiu. passi.	II. con. actiua.	I. cōiug. passiua.	I. cōiug. actiua.	Classis cōpositæ de עבר
יפה	יפתה	נורה	נרה	1
יפתה	יפתה	נורתה	נורתה	2
יפת	יפת	נורת	נרת	3
יפת	יפת	נורת	נרת	4
יפתה	יפתה	נורתה	נורתה	5
יפתם	יפתם	נורתם	נרתם	6
יפתו	יפתו	נורתו	נרתו	7
יפתו	יפתו	נורתו	נרתו	8
יפתו	יפתו	נורתו	נרתו	9
לית	לית	לית	לית	10
לית	לית	לית	לית	11
לית	לית	לית	לית	12
לית	לית	לית	לית	13
לית	לית	לית	לית	14
לית	לית	לית	לית	15
לית	לית	לית	לית	16
לית	לית	לית	לית	17
לית	לית	לית	לית	18
לית	לית	לית	לית	19
לית	לית	לית	לית	20

CAPITONIS INSTI. HEB.

Septima.

VIII

VII

VI

V

uer ^{מרב} bo V. cōiu
 uer ^{על} bo III.
 uer ^{על} bo III.
 uer ^{על} bo III.
 gationis. cōiuga. cōiu. pas. cō. acti.

לית	הקופסא	לית	הונקא
לית	הקוביא	לית	הונג
לית	הקוביא	לית	הונד
לית	הקופסא	לית	הונגה
לית	בִּהְקֻבְיֹות	לית	בִּהְקֻבְיֹות
לית	בִּהְקֻבְיֹות	לית	בִּהְקֻבְיֹות
לית	לְהֻקֻבְיֹות	לית	לְהֻקֻבְיֹות
לית	מִהְקֻבְיֹות	לית	מִהְקֻבְיֹות
לית	אֻקֻבְיֹות	לית	אֻהְקֻבְיֹות
לית	קֻבְיֹות	אֻקֻבְיֹות	יֻהְקֻבְיֹות
לית	קֻבְיֹות	יֻקֻבְיֹות	יֻהְקֻבְיֹות
לית	תֻּקֻבְיֹות	קֻבְיֹות	תֻּהְקֻבְיֹות
לית	תֻּקֻבְיֹות	לית	תֻּהְקֻבְיֹות
לית	תֻּקֻבְיֹות	לית	תֻּהְקֻבְיֹות
לית	תֻּקֻבְיֹות	לית	תֻּהְקֻבְיֹות
לית	תֻּקֻבְיֹות	לית	תֻּהְקֻבְיֹות
לית	קֻבְיֹות	לית	קֻבְיֹות

LIBER PRIMVS XLVII

Faciēs.

III	III	II	I	Colūna.
לְבֹשֶׁת III cōiu. passiuæ.	כְּבוֹד bo III cō. actiuæ.	לְבֹשֶׁת I coniu. passiuæ.	לְבֹשֶׁת I coniu. actiuæ.	EXEM PLVM classis cōpositæ de 1 כּוֹרֵי 2 Impera.
לִית	רַפָּה	הַזִּקָּה	רִיבָה	3
לִית	רָגַג	הַזִּנָּה	רִדָּה	4
לִית	רָדָה	הַזִּנְרָה	רָדָה	3
לִית	רָגַגְתָּה	הַזִּנְרָתָה	רָגַגְתָּה	4
לִית	כִּדְדוֹת	כִּהְדוֹת	כִּדְדוֹת	2
לִית	כִּישׁוֹת	כִּהְשׁוֹת	כִּישׁוֹת	2
לִית	לִדְדוֹת	לִהְדוֹת	לִדְדוֹת	3 תְּזוּר Infinitiv.
לִית	מִדְדוֹת	מִהְדוֹת	מִדְדוֹת	4
לִית	אֲנָה	אֲנִישָׁה	אֲנָה	2
וְנָפֶה	תָּרַה	וְנָשָׁה	וְנָה	2 עֲתוּדָה Futurum
וְנָפְנוּ	תָּרַגוּ	וְנָדָה	וְנָדָה	3
תָּרַנְתָּה	תָּרַנְתָּה	תָּרַנְתָּה	תָּרַנְתָּה	4
תָּרַנְרָה	תָּרַנְרָה	תָּרַנְרָה	תָּרַנְרָה	5
תָּרַנְרָה	תָּרַנְרָה	תָּרַנְרָה	תָּרַנְרָה	5
תָּרַנְרָתָה	תָּרַנְרָתָה	תָּרַנְרָתָה	תָּרַנְרָתָה	7
תָּרַנְרָתָה	תָּרַנְרָתָה	תָּרַנְרָתָה	תָּרַנְרָתָה	7
נִישָׁה	נִישָׁה	נִישָׁה	נִישָׁה	6

CAPITONIS INSTI. HEB.

Septima

Columna .	III	III	II	I
EXEM PLVM ucrbi quadra= ti de עבר	uer ^{הקמל} bo III. cō iugatio.	uer ^{על} bo II. cō. pass.	uerbo ^{כבר} II. cōiuga tio. acti.	uerbo ^{קל} I. coniu gati. acti.
Prateri- ti ucrbi	השקעשע התקבצעה התקבצבת התקבצות התקבלתי התקבלתם הודימונתן התקבצקו הקעשעומו	בצו בצבע גדלת בצות חלתי הבחתם זלתי גמו עפטמו	שעשע כללה געגעת גלגת חרחתי דרדתם זככתן גלגו עחשמו	לית לית לית לית לית לית לית לית
פועל Partici. presens.	חסתנסת חלעפשים חשתחרות חפגל	לית לית לית לית	חשעבר חזכזרים חפרנסת חשכלוק	לית לית לית לית
פעול Particip. prater.	לית לית לית לית	לית לית לית לית	חשעשע חשעברים חחססת חפענחוק	לית לית לית לית

LIBER PRIMVS. XLVIII

Facies

III	III	II	II	Collina.
לְבֹשׁוֹ	לְבֹשׁוֹ	לְבֹשׁוֹ	לְבֹשׁוֹ	EXEM
II cōiu.	II cō.	I coniug.	I coniug.	PLVM
passiua.	actiua	passiua.	actiua.	uerbi
הַדְעַעְפַּע	לִית	דִּוְפַס	לִית	quadrati
הַתְקַרְקַר	לִית	קַעְקַעוּ	לִית	1 de
הַתְקַלְקַל	לִית	דַּפְפַּסִּי	לִית	2 דווי
הַתְרַפְרַפְנָה	לִית	קַשְׁקַשְׁנָה	לִית	3 Imperat.
				4
פַּהַתְשַׁתְלַשׁ	לִית	בְּשַׁשְׁשׁ	לִית	1 יקור
פַּהַתְשַׁתְקַשׁ	לִית	פַּשְׁשַׁשׁ	לִית	2 Infinitiu.
לַהַתְחַעְתַּע	לִית	לַתְלַתְל	לִית	3
זַהַתְזַזְזַר	לִית	זַכְכְּכַס	לִית	4
אֲחַבְבַּר	אֲחַבְבַּס	אֲחַבְבַּל	לִית	1 עתיד
אֲחַבְבַּלְלָה	אֲחַבְבַּפְּלָה	אֲחַבְבַּשְׁפָּה	לִית	2 Futurum
יִתְלַכְלַךְ	יִלְחַלַּח	יִלְהַלֵּה	לִית	2
יִתְגַדְגַּדוּ	יִבְסַבְסוּ	יִזְכְּזַכְּזוּ	לִית	3
תַּתְזַזְזַה	תַּתְלַתְלַק	תַּתְלַתְלַף	לִית	4
תַּסְתַּדְדַּס	תַּסְנַסְסוּ	תַּסְלַסְלַל	לִית	4
תַּתְזַזְזַרְרִי	תַּעְזַעְזַעוּי	תַּסְסַסְסִי	לִית	4
תַּתְזַזְזַפְפוּ	תַּעְפַּפְפוּ	תַּעְרַרְרוּ	לִית	5
תַּסְתַּדְדַּרְנָה	תַּנַּעְנַעְנָה	גַּזְזַזְזַנָּה	לִית	5
תַּתְזַזְזַפְּנָה	תַּתְזַזְזַפְּנָה	תַּעְפַּפְּנָה	לִית	7
כַּדְעַלְכָּא	כַּדְזַזְזַח	כַּדְשַׁשְׁשׁ	לִית	7
				8

CAPITONIS INSTI. HEB.

Tertia

Colūna. Supple = mēti classis tertię	VIII	VII	VI.	V
	וְבוּ מְרַבֵּעַ V cōiuga tionis	/ וְהַתְּסַעַל bo IIII cōiugat.	וְבוּ הַסַּעַ III cōiu. passiuę	וְבוּ הַסַּעִיל III cōiu. actiuę

פועל	מקל מְבִיזִים מְכַרֵּה מְחַקְקִים	מזכרה מְזַכְרִים מְזַכֵּה מְסַפֵּרִים	נסב וְכוֹלֵי או לִית	סב סְבִיבִים או לִית
פעול	זמב מְסַבִּים מְסַפֵּה מְסַפֵּרִים	לית לִית לִית לִית	לית לִית לִית לִית	לית לִית לִית לִית
פועל	לית לִית לִית לִית	החס הַחֲסִין הַסְּבִי הַסְּפִירָה	הקוס הַמְּעִי הַמְּסִי הַמְּחַקְקָה	סוב גְּוֵלֵי דְּוֵמֵי תְּוִסְפִירָה
מקור	פְּהַקֵּם פְּהַמֵּי לְהַקְּדִי מְחַסֵּל	לית לִית לִית לִית	פְּהַמְּוֵעַ פְּהַבְּוֵק לְדוּם מְרַוֵּד	פְּסוּב פְּשׁוּר לְחוּר מְסוּב

Institutionum Hebraicarum libri primi finis.

V. FABRITII

CAPITONIS, INSTITV

TIONVM HEBRAI/

CARVM, LIBER

SECVNDVS.

Vnctas oratōis partes Verbo, no
mine & consignificatiuo comple
ctuntur. Verbo Participia, Nominī ap
pellationes, & Consignificatiuo articu
lum, pronomen, reliquāsque partes orati
onis subiiciunt.

Hoc libro de Verbo tantum, proxiō
de nomine & consignificatiuo, fauente
Christo, tractabimus.

DE VERBO.

Verbum est pars orationis, quæ aut
agere, aut pati, aut actū, aut passum
cum temporis qualicūmq; connotatiōe
significat. Nam Impersonalia, etiā pas
siva, ob uicinītatē & ratiōnem tempo
ris, uerba nominare libet,

CAPITONIS INSTI. HEB.

Verbum aliud quidem **הַיֵּזֵא אִם כִּוְּרִי**, id est, exiens uel transiens, quod ego nomino per se actiuum, ut **שָׁמַר** custodiuit.

Aliud autem **כִּפְעַל** quod uoco per se passiuum, ut **שָׁמַר** custoditus est.

Aliud actiuum per alterum, quo agendi conditio, uelut alteri per se agenti uel acturo, imperatur, ut, **הִעֲבִיל** fecit facere.

Aliud uero passiuum per alterum, ut **הִסְעַל** factus est operari uel facere.

Aliud neutrum quod **אִם כִּוְּרִי** uocant ut **יָוִי**.

Aliud commune, ut **פָּתַר**

Rursus uerbum neutrum, aliud quidem est primarium, ut **יָשַׁב**

Aliud autem deductiuum, ut **בָּנָה** ab acti uo **בָּנָה**

ACCIDENTIA VERBI.

Accidunt autem uerbo, Species, Genus, Numerus, Persona, Tempus, Gradus, Coniugatio & Classis.

Species.

Species duplex est. Primarię quidem

LIBER SECVNDVS. L

proprie sola sunt præterita primæ Conjugationis, tertiæ Personæ actiua ut,

ἔειπεν

Deriuatę autem, aliarum tum perso-
narum & graduum, tum coniugationū
& casus & inflexiones.

Animaduerte autem Figuram, sub spe-
cie simul comprehensam. Nam literis
tantum accidentalibus adiectis, in uari-
as formas quodlibet uerbum deducitur
Neque uerbum uerbo coñse, per com-
positionem reperiēs, nisi dum idem in
se duplicatur, quod quidem geminatū
dicere solent. Nam de compositis Con-
iugationibus & classibus suo loco uide-
bitur.

Genus Verbi

Quodlibet uerbum, siue actiuum, si-
ue passiuum, idque, aut per se, aut per al-
terum, siue denique neutrum fuerit, o-
mnino est uel generis Masculini, ut
ἔειπεν uel *ἔειπεντο*, ut *ἔειπεν* uel *ἔειπεντο*,
ut *ἔειπεν*

Generis enim partitio uerbis, perinde
atque nominibus est, In Masculinum
Fœmininū & Commune.

CAPITONIS INSTI. HEB.

Numeri duo.

Numerus uerbi duplex est. Singularis ut מַשְׁׁרֵט custodiuit, Pluralis ut מַשְׁרֵטוֹת , custo/
dierunt.

Tempora tria.

Temporum aliud praeteritum, ut מַשְׁרֵט .
aliud praesens, ut מַשְׁרֵט , aliud futurum, ut
 מַשְׁרֵט .

De sex gradibus coniugandi.

In unaquaque coniugatione, uerbum nec
amplius quam per sex discrimina mul/
tiplicatur. Huiusmodi autem uariatio/
nes illi שֵׁשׁ מַשְׁרֵטוֹת , id est, tempora uocant. No
bis gradus, quod eo interuallo non ita
multum secernatur temporis consigni/
ficantia, magis adpellare libuit.

Graduum igitur per quos uerbum cu
iuslibet coniugationis & classis inflecti
tur, Alius praeteritum uerbi, alius parti
cipium praesens, alius participium pra
teritum, alius imperatiuus, alius infini
tiuus, alius denique futurus dicitur. Quos
ultra prioris libri summam, qua poterit
mus luce & breuitate iam expediemus.
PRAETERITVM VERBI .I.

- Primus est praeteritum uerbi, cuius ter/

LIBER SECVNDVS LI

tia masculini generis, singularis nume-
ri, seu radix & fundamentum est aliorū
graduum & coniugationum, Et dicitur
Grammaticis ^{קרי} quod hoc præsens mo-
mēti præterierit, Aut quia eadē uox sub-
sequentes omnes omnium graduum p-
sonas & condeclinia, tanq̄ moneta pub-
lica permeans, ubiq̄ agnoscat.

Communia præterito & futuro.

- 1 Præteritum finitum adiunctis literis
^{קרי} Et futurū capiti præfixis literis,
^{קרי} constituitur, ut sup̄ libro 1. capite 6.
traditum est.
- 2 Est autem huius gradus hæc significan-
di potestas, quod ipse infinitus sit & in-
differens quodammodo ad imperfectū,
perfectum & plusq̄ perfectum, non aliē
atq̄ indicatiui aoristi græcis. Exemplū
de Genesi octauo capite mutuabis de p-
terito imperfecto ^{וימסרו הים וקצה חמשים}
^{וימסרו} Et diminuebāt aque post finem
centum & quinquaginta dierum. Non
enim de subito post id temporis exarue-
runt, sed per interuallum & paulatim.
De plusquamperfecto, ^{ויפתח כח חלון הקנה}
^{אשר עשה} Aperuit Noë fenestram arcæ,
quam fecerat.

CAPITONIS INSTI. HEB.

De Præterito perfecto וַיִּבְרַח מִלְּפָנָיו & ecce exsiccatae sunt facies terræ. Tum enim siccitas nō amplius fiebat, sed erat facta.

3 Interim autem Præteritum imperfectum circumloquuntur, aut per participium præsens, ut וַיִּבְרַח מִלְּפָנָיו aut per futurum, præfixo uaf conuersiuo, ut וַיִּבְרַח. aut per futurum simpliciter positum ut אֲנִי יוֹשֵׁר וְכִי יִשְׁרָאֵל.

4 Adhæc tres literæ seruiles והש utriq; gradui prænectuntur.

5 ה he, est aut interrogationis, aut admirationis, aut indicii emphaseos q; nota. Qua forma reperire est infinitiuo interim præiacere, ut Gene. 24. הֲיֵשׁוּב אִשְׁכְּחֵי.

6 Mutua uicissitudo, procliuis q; transitus est de hoc in illum, & illius in hūc gradum per uaf accidentale fronti præfixum. De quo nunc audies.

De Vaf præteritis & futuris uerbis accidente.

2 Vaf copulæ signum, quando q; simplex est coniunctio, quam Hebræi והסב dictum. Quando q; ultra copulam signi

LIBER SECVNDVS. LII

ficatum præteriti in futurum profert, & rursus futuri in præteritum reducit, quæ dicitur ההפך או הפוכים Nos igitur conuersiuam hanc & commutatiuam, illam autem simplicem aut nudam nomina- / bimus.

DE VAF PRAETE-
ritum in futurum
commutante.

- Si uaf punctatum per seua, præterito uerbi adieceris, constituisi futurum, ut וער custodiuit וער & custodiet.
- Fallit, quoties natura præcedentium uerborum & sententiæ circumstantia, illud apud præteriti rationem remoratur, quod assuetum nihil magis offendet, quam offendunt apud græcos Neutra pluralia, cum uerbis singularibus coniuncta, ut Genesis tricesimo septimo capite.

וישראל אהב את יוסף וכל בניו כי בן זקנים הוא ועשה לו
סוס כתיבת פסו hoc ē, Et Israël amauit Ioseph præ ceteris filiis, quod ipse esset filius senectutis, & fecit ei tunicam Polyimi- /

(tunicam, Quæ periodo

CAPITONIS INSTI. HEB.

עָשָׂה & fecit, quod per Vaf commutatum uim retinere deberet futuri, tamen manet praeteritum, propter continuatorem ad eius sententiam superiora, praesertim ad uerbum עָשָׂה amauit.

10 Vnius periodi posteriora, uerbis superioribus in tempore conformantur, licet aliud natura uocis exposcat.

11 Et quando uaf cum seua praeterito praefigitur, & aliud praeteritum antecedit, tum uaf illud simplex erit, non permutatiuum praeteriti in rationem futuri. *Esaiã. 41.*
עָשָׂה עָשָׂה operatus est & fecit.

12 Neque in solis particularibus periodis, id locum obtinet, quin potius, ubicumque est perpetua series narrationis, si eius initium de retroactis commemorat, subsequencia pro natura superiorum praeterita manebunt, etiam si uaf cum seua, quod est commutatiuum, praeterito aduenerit.

13 Quod si sub narratione rei praeteritae iuxta canonem, §. plura uaf cum punctis seua, praeteritis uerborum praeficiuntur nihil te turbet. Vnius enim praeteriti uerbi efficacia qua constat, auspiciatam sententiam, ad praeteritionem omnia cohe-

LIBER SECVNDVS. LIII

rentia cogit. Exemplum locupletissim
habes Esaia sexto, quem locum discute
Nam anno quo mortuus & עָרַף וְיָדָה & ui/
di & עָרַף וְיָדָה & uocauit וְיָדָה & dixit, q̄ sub
tertio uersu ad illud ipsum primitiuum
p̄teritum, uidelicet עָרַף referunt.

14. Vfus est linguæ sanctæ celebris, ut &
futura integre & simpliciter formata eti
am loco præteriti ponantur, idq̄ signifi
cantly, & in locis quibusdā insignibus,
qua locutione, res solita sic esse p̄petuo,
significantly exprimitur, ut ibidem.

וְכַבֵּית יְמֵאלָא עֵשָׂן וּבִשְׂתֵימָן יְכַסֶּה הַדְּלִיךְ וּבִשְׂתֵימָן יְכַסֶּה
semper enim Cherubin faciē atq̄ pedes
contegunt duabus, semper duabus alis
uolant, Et item domus nunq̄ non est re
pleta fumo.

15. Cognoscitur autem, uim futuri simpli
cis, iuxta hoc præceptum, in præteritio/
nem esse conuersam, ex serie inq̄ & con
textu narrationis rei gestæ, uel quasi ge
stæ, non minus quàm illa, quæ ex uaf cō
uersiuo conficiuntur, ut Exodi 15. sub/
uerso Pharaone in Cantico Moyfi.

קָדַחַת וְכִסְיוֹ וּבְרַב־אוֹךְ קָדַחַת קָדַחַת קָדַחַת קָדַחַת וְכִסְיוֹ
& mox וְכִסְיוֹ וְכִסְיוֹ, quæ omnia præteri

CAPITONIS INSTI. HEB.

tum sic perpetuo mansurum significāt, sub uoce tamen futuri. Neque enim unquam aut emerferat, aut emerget Pharao.

16 Si coniecturæ, & sententiæ circumstantia, præsertim ex ingressu orationis præteritionem declarant, ea præterita, quæ cum uas seua præmunita sic sequuntur, nihilominus præterita manent pro natura periodi, ac si nunquam huius generis futura intercessissent. Sicut in exemplo Esaiæ וַיִּבְרַח וַיִּפְּחֵם duo futura periodum claudunt, mox initio proxime sequitur וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר וַיִּבְרַח וַיִּפְּחֵם quod interpretaberis, & uocauit, non, & uocabit.

17 Porro natura phraseos arguit, quando futura suæ energie sint relinquenda ut mox prioribus in cantico Mosi subijcitur וַיִּבְרַח וַיִּפְּחֵם וַיִּבְרַח וַיִּפְּחֵם nemo uel mediocriter intendens ignorat, hæc recitantis esse, quas minas, quos terrores, Aegyptius aduersus Israëlẽ meditabatur, postquam scilicet statuisset progeniem eius persequi.

18 Præterea solenne est prophetis, ut abutantur præterito loco futuri, qui hæc

LIBER SECVNDVS LIIII

locutione, ad declarandam rei quam e/
uenturam pronunciant, tum perspicui/
tatem, tum certitudinem, utuntur. Ex/
empla undique occurrent.

Hoc Canone frigidum cauillum, & ple/
rasque alias argutias Iudeorum, cuius/
modi subinde mutuuntur, & in expedi/
to habent ex libro פסוקים et similibus facile
discutiet pius lector, corrogatis tamen
aliunde exemplis idem faciētibus cum
eo loco, quem illi adnituntur in dubiū
uocare.

Mutatio Futuri.

- 1 Prime persone singularis numeri, futuri
temporis, q̄ ab aleph פ constituta est,
in præteritum reducit per uaf kamessa/
tum, ut פָּרַעַתְּ & uidi.

Exemi superiore æditiōe פָּרַעַתְּ פָּרַעַתְּ פָּרַעַתְּ
que patha habent conuersiuum, quid tū
sequutus sim, modo sanè non liquet.

- 2 Ante has tres literas futuri פ uaf con/
mutatiuum, patha in uniuersum tuetur
ut פָּרַעַתְּ

- 3 Quod si literæ פ in hac forma inscri/
buntur puncto principali, dagefsantur.

CAPITONIS INSTI. HEB.

ut, וְיִרְדּוּ Si per seua raphantur ut וְיִרְדּוּ

- 4 Quæ tertio decimo, decimó octavo canone, & duobus sequētib; latius explicauimus, huc, ne pigeat caussa perspicuitatis resumere,

De punctis uaf simplicis.

- 8 Quod uaf cum seua præteritum in futurum proferat, cum kamecz ante aleph ex וְיִרְדּוּ & cum patha ante וְיִרְדּוּ ex וְיִרְדּוּ rursum in præteritum reflectat. Summa est eorum quæ hactenus præcepimus.

- 2 Vaf autem simplex, quod expers est uirtutis, commutandi temporis in tempus, reliqua puncta, præter zere & holē pro loco retinet.

Quam præceptionem ex contrario superiorum, & undiq; occurrentibus exemplis tibi explicandam relinquo.

- 3 Tam in præteritis quàm in futuris, ubi prima capitis seorsim posita, p seua corripitur. Si uaf simplex adijci hireck assumit, iod omnino quiescente, ut de præterito וְיִרְדּוּ adde uaf, hoc modo וְיִרְדּוּ & sciuisstis. De futuro וְיִרְדּוּ mittet, præmitte uaf cum hireck fit וְיִרְדּוּ & mittet. item וְיִרְדּוּ erit, cum uaf dicitur וְיִרְדּוּ & erit.

LIBER SECVNDVS. LV

Quantū aliqua exemplaria ויחיי constantē obseruant.

- 4 Si prima radicis est aliqua ex ויחיי quæ quidem in personis præteriti quibusdā per hatephpatha punctantur, uaf ut est simplex copula, punctum patha ispirat, ut וְעָבְדִיתֶם וְאִחֲזַקְתֶם וְהִלַכְתֶם וְחָלַלְתֶם
- 5 Similiter futurum ab aleph sub personis & affixis hatephpatha quouis modo requirētes, ipsi uaf simplici patha submittit, ut וְאִבְרַחָם & benedicam, & וְאִבְרַחָם
- 6 Quam diu sub aleph futuri, patha uel segol retinet, seua suum, uaf simplex retinebit, ut Genesis. 12. וְאִבְרָם. Esaiæ. 51. Quoniam unum uocaui eum, & benedixi eum, & multiplicauī eū. Nam hæc duo futura, posterius quidem iuxta hunc, superius iuxta canonem. 11. uice præteritorum secundum naturam præteriti uerbi antecedentis in eodem periodo usurpantur.
- 7 Ante alias tres literas futuri præ aleph simplex uaf perpetuo cum seua præfigitur, ut וְיִשְׁמְרוּ & custodiam וְיִבְרַכְמוּ & benedicentur in te
- 8 Uaf cum schureck nuda est copula ?

CAPITONIS INSTI. HEB.

Accidit autem schureck, si prima consonans dictionis, cui componitur, aut per seua punctatur, aut una fuerit ex קוּב, de qua re libro quarto explicatius agemus.

9 Annotandum quod cum his posterioribus, etiam est aliquando commutativa.

De uariatione accentus in preterito

10 Tenes ex primo libro, duodecim personis preteriti, nouem esse terminatiōes. Harū quibz, uidelicet פקדי פקדיס פקדיס פקדיס פקדיס פקדיס פקדיס פקדיס פקדיס פקדיס פקדיס accentum ultimæ iungunt, etiam uas uel commutatio accedente.

11 Duæ autem sub penultima, etiam præfixo uas cōmutatio, uidelicet פקדיס ופקדיס פקדיס. Postremo reliquæ duæ פקדיס ופקדיס citra uas cōmutatiuū sub penultima accentū suum retinet, hoc est, si secundæ personæ masculini, & primæ communis generis anteuertit Vas simplex accentus suo loco nō excidit, ut Leui. 10. ופקדיס פקדיס פקדיס. Et comedi & c.

12 Quod si uas conuersiuum præfigitur à penultima in postremā depellit, ut Hier. pri. ופקדיס פקדיס פקדיס. Atqui secus habent exemplaria quædam.

13 Animaduerte obiter, quod hæc tres per

LIBER SECVNDVS LVI

sonæ סקרה סקרו סקרי סקריס quoties in constructio-
ne proxime sequitur, aut uocabulū mo-
nosyllabum, aut minutum, aut etiam po-
lysyllabon, cui accentus primā syllabā
remoretur, accentum ab ultima in prio-
rem referunt וְקָרָא לִבְיָהּ & וְקָרָא לִבְיָהּ

- 4 Quod si ultima radicis est aleph uel he
non fit accentus uariatio à penultima.
Neque sub uaf conmutatiuo וְקָרָא לִבְיָהּ
Verum hæc proprie sunt libri quarti.

PARTICIPIVM PRAESENS

Gradus Secundus.

- 1 Participium præsens Hebræis dicitur
וְהוּא id est, וְהוּא ens, quod cū futuro præteri-
tionem, ceu medium quiddā significat.
- 2 Cōuenit aut nō solū ꝑ bis actiuis, sed et
pass. quēadmodum superiore lib. uidisti.
Nō minus. n. actio q̄ passio ī p̄nti absoluit
- 3 Formatio huius gradus uariat iuxta cō-
iugatōs & classes, quemadmodū suo q̄d
- 4 Multū hñt affinita (q̄ loco expedieñs.
tis, cū noib. uerbalibus adiectis, à q̄bus
hoc distāt, q̄ tempis uim aliq̄usq̄ rep̄sen-
tent, & adiunctos habeant obliqs. Sunt
q̄ noia obliqua simpliciter contendant.

Sequitur Gradus Tertius.

CAPITONIS INSTI. HEB.
PARTICI. PRAETE.

1. **לְעוֹלָם** Hebræi, quod nos participium tē/
poris præteriti nominamus, cuius for/
matio est ab actiuis.
2. Habet significationē quasi confusam
ex p̄senti atq; præterito, eāmq; propius
passiuę. Hebræi uocant passiuum, cuius
agens non sit relatum, hoc est, absolutū
& infinitum, ut **לְעוֹלָם** factum, quisquis sit
qui fecerit.
3. Et à uerbo tertiæ personæ passiuo hoc
tantum distat, quòd uerbum passionem
aliquando fuisse. Participium autē hu/
ius gradus, etiānum effectū extare in/
dicat. Exemplum **בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל**. i. Archa ædi/
ficata fuit, uerbi passiuī præteritum est,
quod quidem uere dicitur. Quamuis à
tot sæculis non ampliùs superfuerit.
Ceterum **בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל** archa edificata est, per
participium huius gradus uere uon dici/
tur, quo tempore non superest archa.
Itaque habet cum nominibus adiectiuīs
multum affinitatis, quæ formam decla/
rant, ut tum temporis inesse. A quo ta/
men rursus constructione separatur, iu/
xta regulas consequentes.

Cōmunia

LIBER SECVNDVS. LVII

Communia duorum graduum.

- 5 Verba neutra pleraq; præsentis & præteriti participijs carent, sed nomen uerbale à se declinant, ut à וָבֵא uenit וָבֵא fortis, non וָבֵא neq; וָבֵא. Quod quidem nomen loco participij præsentis positum inuenitur.
- 6 Quædam neutra, participium præsentis habent, & eadem uice nominis usurpata etiam inueniuntur, ut שֹׁבֵד sedens, fessor, uerum id est pro more participiorum reliquorum.
- 7 Constâter autem præteritis participijs carent, quod participiorum tēporis præteriti significantia per præsens naturaliter declarent, non dicitur enim sedens, nisi sit, ut sic dicā, quod sedeatur, id est, quod coaptetur ad hoc ut recipiat sessionem. Id quidem præteritum participium significat, nimirum actiōis receptionem, quæ in trāsitiuis pariter in agentem coincidit.
- 8 Vtriuslibet gradus participia, ab adiectiuis nominibus hoc differunt, quod adiectiua citra tēporis respectum, formā nudam rebus accidentem significant.

CAPITONIS INSTI. HEB

Participia uero supra formã temporis quoq; iudicium simul includunt, ut **גנב** fur, denominatio hominis habentis usum furandi, etiamsi modo nihil furet, ut Hier. 2. **כבשתי גנב כי יתעב** Ceterum **גנב** participium, qui modo furatur Deu. 24. cap. **ויתק ה' גנב ה' ויחזק** & paulo post **ויתק ה' גנב ה' ויחזק** hoc Nomen, illud autem Participium est.

- 9 Declarantur autem adhuc esse partici / pia per **כ** subsertum tanq; articulum ac / cusatiui. Exemplũ Hieremiã. 23. **כה אמר יי ה' על הרועים הרועים הרועים כ** sic dicit dñs sup / pastores pascẽtes oues meas, prius **רועים** absolute sine adiuncto, nomen est, pasto / res. Alterum propter **כ** particulam, par / ticipium est, pascentes.
- 10 Si participijs utriusuis gradus alq; ex / **כלל** præfigitur, quæ literæ uerbis, nisi / infinitis, coherere non possunt, nomina / tum esse dinoscuntur.
- 11 Quoties Participia ponuntur absolu / te, aut uocabulum aliud, sine interuen / tu consignificatiui **כ** adheret, nomina / fiunt.

LIBER SECVNDVS LVIII

12 Pronomina ^{אני ואתה} ego & tu, ex parti
cipijs nomina faciunt. Cuius præcepti
partim autor ē Rabi Salomon, Exo 8.
super hæc uerba. ^{אני ואתה} Quoties
inquit, homo additur, nomina fiunt, &
alijs rursus primam & secundam perso /
nam pronominis, non minus participi /
is repugnare aiunt, quàm uerbis tertiae
personæ repugnent.

DE IMPERATIVO

1 Imperatiuus prima persona caret, ne
mo enim sibi imperat.

2 In Imperatiuo solo præsentē utunt, quo
is cui imperium fit extemplo excitatur,
ad aliquid aut mox, aut in postertum fa
ciendum, iccirco præteritis & futuris ca
rere contendunt.

3 Et est proprie uerborū personæ scdæ.

4 Sed frequenter abutuntur futuris, loco
Imperatiuorum, tertiae personæ, uelut in
subsidiū defectus ^{פרעה ויפקדו פקדוים}

5 Nec minus secūda psona futuri, uicem
Imperatiui refert.

6 Quæ ex ptis futura fiūt accidēte uaf cō
mutatiuo, nihil minus ipsis futuris loco
Imperatiuorum usurpanť ^{ואמר} & dicito.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 7 Immo utriusque generis futura, quæ ipsa imperatiua receptiora sunt, & magis frequētata usu linguę sanctæ. uide Exo. 20.
- 8 Cæterū imperatiui aliās, præsertim apud Psalmographū, subinde precantis, atque optantis sunt, qua forma אִנִּי & אַתָּה quādō que præmittuntur, ceu particulæ declarantes petitionē אֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה Psal. 118. אִנִּי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתַי.
- 9 Itē cohortātis atque excitantis uim representant, ut אֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה בְּיָמֶיךָ.
- 10 Nunquam autem negatiō anteferri potest imperatiuo, sed futuro loco huius posito dumtaxat antefertur. Nam usus linguę non fert ut dicas אַתָּה לֹא תִּשְׁטֹל ne furare, sed אַתָּה לֹא תִּשְׁטָל. i. ne furaberis. Exēplū Esa. 54. קְרִיא בְּרִיחַ אֶל צִמְשֵׁךָ Clama gutture, ne cesfato.
- 11 Et ut semel dicam, post huiusmodi uoces indeclinabiles אֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה אֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה אֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה & post similes illis, nunquam subnectitur imperatiuus, sed in uicem eius futurum adiungitur.

De infinitiuo.

Gra. 5.

- 1 Infinitiuū aliq̄ nomen originis faciunt,

LIBER SECVNDVS. LIX

sed insulse, indeterminatum enim tempus significat, in quo est tota uerbi ratio.

- 2 Infinitiuo præseruiunt literæ ׁׁׁׁ uaf olím citra iudicium, nescio quem secutus, temere adieceram. Quæ quidem copula communis est uerbis, nominibus, consignificatiuis, atque deductiuis quibuslibet. Excepto ׁ idest, uel. Et dictione ab ׁ admirationis nota incipiente, sicut aliàs declarabitur.
- 3 Absq; literis ׁׁׁׁ infinitiuus ponitur, quoties amplificandi gratia uerbo suo congemnatur Deute. 15. ׁׁׁׁ ׁׁׁׁ audiendo audies, i. intente curiosèque auscultabis.
- 4 Infinitiuus, si imperatiuo suo, ppter emphasim iungitur, fermè sequi debet, ut Esaie. 6. ׁׁׁׁ ׁׁׁׁ. Alijs autem gradibus cohærens præcedit plerunq;.
- 5 Præter hanc formam, quæ infinitum cû uerbo suo exaggerat, huius gradus uerba sine præfixo ex ׁׁׁׁ inueniunt, quæ uis infrequentiora.
- 6 Lamed præter cæteras literas ׁׁׁׁ obtinuit, unde infinitiuo absq; affixo ׁׁׁׁ

CAPITONIS INSTI. HEB.

Iamed peculiarius inter exponendū ad/
iñciendum censēt, Gen. 48 פָּנֶיךָ לִפְנֵי פָנָי
hoc est, ad uidendum faciem tuam nun/
quam adieci animum.

Gen. 31 וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה תוּ סְטוּלָה tu stulte prorupisti
ad faciendum istud, ibi hæc duo infiniti
ua וַיִּשְׁתַּחֲוֶה pro וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָי interpretari licet.

- 7 Lras סלסל semper hireck inspirat.
- 8 Post has tres literas סלסל infiniti uerbi p/
ma persona raphatur. ut וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
- 9 Mem uero eandem semper per dagges
intendit, ut וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
- 10 Vicē imperatiui Infinitiuus obtinet,
author ē rabbi Salomon, Deut. 15. Quā
quam quæ ipse adducit, magis futura sūt
loco Imperatiui, quàm infinitiua. Exē/
plum regulæ ex citato loco Deuteron.
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה Quæ Rabi Salomō sic ex
ponit וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה hoc ē, Ad
hibeto cor ad memorandū iugitet diem
Sabbati. Quæ præceptio, non multum
à latinis auribus abhorret. Siquidem cō
fueuerunt usurpare Gerundia sine Præ
positionibus, ad necessitatem exprimē/
dam, quæ imperij uis est, multo omniū
acerrima, ut sudandum ei, qui cupiat in

LIBER SECVNDVS. LX

literis esse aliquis, hoc est, necesse est
vt sudet, ubi subauditur, est, verbum
Substantiuum. Non aliter Rabi Salo/
mon לִבְיָנוּן quo נִבְיָנוּן Infinitiuus, superio/
ribus aptius cohæreat, ex se adiecit,

11 Vel dic simplicius Hebræos Infiniti/
uum in vicem Imperatiui vsurpare.

Quemadmodum latini historici, & qui
cumque aliquid accuratius narrant, In/
finitiuo loco Indicatiui, abutuntur.

12 Cum secunda Persona Imperatiui,
singularis numeri, Infinitiuus gradus
uoce conuenit, per omnes Coniugatio/
nes, excepta prima. Sicut infra sub for/
matione quinti gradus declarabit.

13 Postremo adnotandum, Infiniti/
uum habere tempus, quod ex verbo, cui
adhaeret, mutuatur; aliàs indeterminati
temporis est.

Nam quod aiunt Beth & Caph fermè
declarare præteritum. Lamed autem cū
Mem Futurum, magis curiosum quàm
usu receptum esse arbitror, Nunquam
non occurrentibus promiscue exem/
plis. Vt Genesis tricesimo primo capi.

CAPITONIS INSTI. HEB.

וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבַר בְּנֵי לֶבֶן לִמְחָה
 hic lamed super pre-
 teritum indicat, nō enim audiuit uerba
 quæ dicenda, sed q̄ dicta erant. Rursus
 ibidē וַיִּשְׁמַע אֶת כִּיל יִקְרְאוּ לְבִנָּיו אֶל יִצְחָק
 ubi lamed
 bachlem in לבוֹ futuro par est, necdum e-
 nim ad Isaac Iacob peruenerat.

DE CONIUGATIONE

Sunt autem quinque Coniugationes,
 prima leuis, cum suo passiuo, reliquæ q̄
 tuor, aut literis, aut puncto dagges ultra
 primam coniugationem aggrauantur.

De prima coniugatione sunt פָּעַל & hu-
 ius passiuum פִּעְעַל De secunda פִּעַל actiuū
 & פִּעְעַל passiuū. De 3. actiuū פִּעְעַל & pass.
 פִּעְעַל De 4. uerbum reciprocum פִּעְעַל

De quinta quadratum. ut פִּעְעַל

CONIUGATIO RRIMA

uerbi actiuæ uocis.

1. Prima itaq̄ Coniugatio, est uerborum
 primitiuorum, quæ thema uel radix di-
 cuntur. Hæc in tertia persona masculini
 generis, singularis numeri, præteriti per-
 fecti, literarum ferè trium sunt, ut פָּעַל cu-
 stodiuit.
2. Hanc Hebræi uocant פִּעַל בְּנֵי hoc est,
 coniugationem leuem, q̄ releuata & im-

LIBER SECVNDVS LXI

munis sit à quouis onere forinsecus, tribus literis essentialibus, aliog succedente. Succedit autem uel dagges in alterā, ut קָטַב uel literæ aliquot subseruientes in reliquis coniugationibus.

Et hanc significandi rationem habet, quòd res antelati nominatiui uim energiamq; uerbi, nunc in se manentem, nunc in alteram exeuntem, aut efficiat, aut patiatur. Contendunt Grammatici tantum neutra esse huius coniugationis, unde actionem uelut in se manentem procliuus per eam aiunt significandam, adeoq; actiua pter regulam accedere, quam tamen argutiam nihil dum moror.

Nam actiua ut קָטַב occidit, & neutra ut קָטַב iuit, iuxta complectitur.

De formatione primi gradus, qui est præteritum perfectum.

Et primo de tertia persona.

Huius coniugationis uerba, sub prima kamecz habent, ut קָטַב . Cuius causam ociosi grammatici, ex קָטַב , quod est ineffabile nomen dei, ac singulariter diuinitatis significatiuum, desumunt. Id quia

CAPITONIS INSTI. HEB.

lris quatuor scribitur, colligunt, omnia primitiua ad eius exemplum esse debere quatuor lraꝝ. Et exectum aleph post primã radicis declaratur abesse per kamecz, quod ad similitudinẽ dagges elisum elementũ soleat referre. De qua re libro quarto latius. Quadratura em̄ uerbi cõstaret מפּו redit ternarius hoc modo פּוּ .

6 Item eiusmodi uerba, quæ neq; literam, neq; dagges, ad ternarium thematis admittunt, & in hanc primam inflexionẽ recensentur, secundam literam trifariã regulariter inspiratam obtinent, aut em̄ per patha, ut פּעל aut per zere, ut פּעל aut per holem, ut פּעל alteram literam claudunt. Eas terminationes, uno uersu ex 40. cap. Exodi mutuato, sic proponunt $\text{וּלְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל מִשֵּׁם לְבָרַךְ אֱלֹהֵי מִוֶּעַד בְּיַעֲבֹךְ עָלָיו הַעֲנֵךְ וְכַבֹּדוֹ וְחַלְאֵךְ הַחֲשֵׁכָה$.

7 Patha sub termino, membro & periodo, in kamecz commutatur. Similiter & alias, si ultima uel aleph uel he fuerit, ut Psal. 1. $\text{קָרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ}$ Item $\text{קָרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ}$.

8 Quod quidem negligentius animaduertentes, tribus superioribus kamecz ul

LIBER SECVNDVS LXII

time adiecerūt, tanq̄ q̄rtā terminatiōe,
Sic apd̄ Esa. מְבַרְכֵם מְבַרְכֵם est, cuiusmo
di si uis, terminatiōe à patha diuersā fa-
cito, nā & alię p̄fone cōsiliiter formant̄,
& q̄busdā uerbis hoc freq̄ntius accidit.

9 De media & ultima quiescēte infra pro
loco uidebīs, ut אָרְךָ & Gen. 44. אֵרֶךְ יָמֶיךָ
idest. mane illuminatum est.

10 Adiunge igitur naturam distinctionū
orationis, & classium proprietatē, habe
bis sex terminatiōes p̄teriti primę cōiu
gationis, uidelicet אָרְךָ מְבַרְכֵם אֵרֶךְ יָמֶיךָ.

11 Quæ in holem neutra sunt אֵרֶךְ יָמֶיךָ Gen. 32.
קִטְוֹתֵי יָמֶיךָ אֵרֶךְ יָמֶיךָ.

12 Pauca in zere finita actiua sūt, ut אֵרֶךְ יָמֶיךָ
pleraq̄ autem neutra אֵרֶךְ יָמֶיךָ.

Formatio aliarum personarum
à tertiā præteriti.

13 Quemadmodum harum sex literarum
אֵרֶךְ יָמֶיךָ ad finem primitiui adiūctiōe, reli
quas personas à tertiā inclinēs, ex sexto
capite primi libri huc repetendum est.

De uariatione punctorum præ
teriti sub alijs personis.

14 Punctis aut̄ sic uariant. Tertiā persona
præteriti, aut in patha, ut אֵרֶךְ, aut zere

CAPITONIS INSTI. HEB.

ut **קָבַץ**, aut **הוּלַם** in uerbis perfectis, ut **לָבַד** definit ut modo diximus.

- 15 In omnibus personis utriusque generis, & numeri spiritum kamecz prima custodit, exceptis secundis personis pluralibus, quæ kamecz in seua conuertunt, ut **פָּקְדִים יְכוּלִים**.
- 16 Media litera substantialis patha retinet ubique, præterquam in tertia plurali, communis generis, & tertia singulari foemini generis, ubi per seua mouetur, ut **פָּקְדֵי פָּקִידָה**.
- 17 Tertia substantialis seua habet, præter tertiam personam foemini generis, ut **פָּקִידָה**. Excipitur secunda persona foemini generis, dum ultima uerbi est gutturalis, ut **שָׁמַעְתָּ**.
- 18 Quæ præteritum in kamecz terminant, idem retinent sub personis alioqui patha factis, ut **רָבַעַת רַבְעֵת רַבְעֵת** quod quidem naturam sententiæ finitæ, quam generalē obseruationē potius dixerim. Nā in secunda plurali patha ipsi admittunt, ut **רַבְעֵתֶם**.
- 19 Media gutturalis habet loco seua, hæc tephpatha ut **פָּעַל**.

LIBER SECVNDVS. LXIII

- 20 Et in mediâ quandóque inuenitur sægol ^{ספול}.
- 21 Quæ uero sub altera zere habēt, hoc in obliquis personis, in patha, cōsimiliter uerbis in patha desitis, conuertunt. Nisi sub tertiâ plurali communis generis, & tertiâ singulari fœminini generis, q̄ per seua pariter finiuntur, ut ^{ספול ספול} & ^{ספול ספול}.
- 22 Sunt tamen quæ zere seruant, ut ^{ספול ספול} ^{ספול}.
- 23 Singulare est, in zere finitis uerbis, qd̄ tertiâ eorū persona pluralis, & tertiâ fœminina singularis, sub distinctione & termino in zere mediæ literæ redeant, ut ^{ספול ספול} ^{ספול}.
- 24 Nam quæ in patha, eo loci seua non in patha reddūt, sed in kamecz recolligūt, ut ^{ספול ספול ספול}.
- 25 Postremo holē finalis, sub litera secunda per omnes personas præteriti manet, præter tertiâ pluralem, & tertiâ fœmininam singularem, quibus locis pariter in seua corripitur, ut ^{ספול ספול}.
- 26 Et in termino orationis seua illarū personarum, iterum in holem transit, ut

CAPITONIS INSTI. HEB

Exodi. 7. וְלִיזָבָב .

- 27 Kamecz & holem monosyllaborū uerborum ferè seruator, quemadmodū sub classe quinta infra trademus.

Formatio participij
præsentis.

- 28 Prima semper uaf cū holem, & media in singulari masculini generis zere assu-
mit, quod inde in seua uertitur, ut פִּקֵּר
& פִּקְרִים פִּקְרִים .

- 29 Fœmininum in taph sapius desinit,
postremis duabus per sagol expressis,
ut פִּקְרֵת .

- 30 In he autem rarius reperitur, ut Hiere.
וְהִלְכָה חֲזָקוֹ .

- 31 Quæ uerba in zere exciūt, plerunq; par-
ticipijs præsentibus carēt, sed eadē ipsa
uerbi uox, loco nominis adiectiuū inue-
nitur. De quo libro tertio.

- 32 In holem uero finita nunq; in libris scri-
pturæ inueniuntur participialiter, neq;
commutata in nomen adiectiuum. Au-
thoribus autem usurpata sunt tanquam
adiectiua.

- 33 Reliqua huc ex primo libro transferas.
Formatio participij præteriti.

LIBER SECVNDVS LXIII

34 In singulari masculini generis, primā puncto kamecz inspirat, quod in reliqs deductiōis in seua corripitur, post mediam uero semper sureck habet, ut פקדוּן

פקדוּן פקדוּן

Formatio Imperatiui.

35 Imperatiuus gradus sub primā, masculini generis singularis numeri seua, sub alteram holem, uel patha adsumit, ut זכור שומע

36 Si parelcon ה masculino generi additur, ut addi solet, hireck ex seua primæ Ifæ mutuabis, Gene. 39. שְׁלַחַת הַפַּעַל שְׁכַבְתָּ . Quod de tertiā masculini generis in patha exeunte, perpetuum esse scias.

37 Si media fuerit gutturalis, prima per patha punctatur, ut יעֲשֶׂה. Interdum autem per sægol, ut P sal. 31. אֲשַׁכֵּן אֶת יְהוָה. Interdum autem kamecz שִׁלַּח.

38 Qua forma hatephkamecz sub primā, loco hireck assumit, si in liberū holem finitur, ut זכר. Appendice he fit זְכָרָה.

39 Item holem ultimæ sub constructione in kamecz transit, ut שִׁמְרֵנוּ.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 40 Kamecz priorem syllabam, & holem
posteriorem aliquoties conficit, ut שׁוֹר וְזָכָר
- 41 Prima gutturalis cum hatephpatha ue
nit, Sic habet quandoq; uariationes Im
peratiuus שׁוֹר שׁוֹר שׁוֹר שׁוֹר
- 42 In plurali masculini generis, & singu
lari foeminini generis hireck propter se
ua, mediū locum obtinet, ut פָּקְדוֹת פָּקְדוֹת

Infinitiui constituendi ratio.

- 43 Infinitiuum primam literam p kamecz
inspirat, ut פָּקְדוֹת
- 44 Quod sub literis כּלל q̄ puncto hireck
inspirantur, in seua uertitur, ut בְּפָקְדוֹת לְפָקְדוֹת
- 45 Aliquando prima seua habet citra כּלל
- 46 Semper ultimam syllabā holem regit.

Futuri formatio.

Comunia omnibus Coniugationibus
& Classibus.

- 47 Ad caput radicis פָּקְדוֹת, sicut ex primo
libro didicisti, præfige, mutuata ab Im/
peratiuo punctandi ratione, exurgit ubi
que futurum.
- 48 Quæ litera ex פָּקְדוֹת, quam personam u/
triusuis generis & numeri cōstituat, ex
priori libro huc repetas.
- 49 Aleph nota Futuri, quia gutturalis ē,
per segol

LIBER SECVNDVS. LXV

per segol & reliquæ tres per hireck punctantur.

- 50 Si iod prima essentialis non cadit, a/leph יָיִר per hireck punctat, ut 3 Regū. 1.
יָיִר
- 51 Si gutturalis est, prima radicis, omībus literis יָיִר segol subscribit, ut יָיִר
יָיִר
- 52 Post יָיִר seua semper ociosa est.
- 53 In omnibus coniugationibus & classibus, primæ personæ utriusq; numeri, admittunt superuacaneum he, post ultimā futuri, mutatis tamen punctis medię lre sicut supra de imperatiuo dictum est. & kamecz ultimā radicis ispirat ut יָיִר
& Psalmo. 42. יָיִר. Quandoq; ue
- 54 ro segol antecedit, ut יָיִר. quod ultima quiescente perpetuum est, ut יָיִר
- 55 Quod fallit, cum he tertiā radicis quiescit, ut יָיִר. Nam alioqui he ultima radicis est, cui alterū he adiūgi non potest.
- 56 Secundis & tertijs psonis pluralibus, nun succedere solet, hiatus prohibendi causa, ut יָיִר
- 57 Iod & taph signa futuri, ad finem he accessoriā nō admittūt, nisi admodū raro.

CAPITONIS INSTI. HEB.

Propria primæ coniugationi,
sed classibus fermè cōmunia.

58 Quia ab imperatiuo puncta mutuantur futura, posteriorem syllabam primæ cōiugationis, uel in uocalē holem, uel in patha finient. De quo sequentes accipe Canones.

59 Quæ actiua, & transitiua in alterum, holem plerumq; obtinent, ut וְיָשַׁע

60 Sed quibus uerbis ultima uel penultima substantialis est, Ain uel heth, cuius cunq; generis fuerint non possunt non habere patha, וְיָשַׁע & וְיָשַׁע A quo iterum eximūt וְיָשַׁע Numeri 23. Item Esaiæ 5. וְיָשַׁע

61 Postremo sunt uerba, quæ eandem ultimam futuri, nunc per holem, nunc per patha promiscue sonant, ut per holē Iosue 5. וְיָשַׁע & cessauit māna. Per patha Nehemiæ וְיָשַׁע

62 Patha aliàs neutra frequētius claudit, ut וְיָשַׁע

63 Holem alteræ syllabæ per constructio-
nem in kamecz uertitur, ut וְיָשַׁע

64 Patha uero in kamecz transit sub clausulis orationum. Ergo nūc habes nouē

LIBER SECVNDVS. LXVI

uariatōes primæ psonæ futuri ^{תקופת היום} ^{תקופת היום}. Classibus magis fami
liaria suo quæq; loco patebunt.

DE VER. PAS. PRIMAE CON.

Quod ^{כמעל} nominatur.

De uerbo passiuo huius cōiugatōis,
qd ^{כמעל} p more grāmaticorū noīare libet
principio dicam, qua ratōe formet à suo
actiuo, & q pacto p sex gradus cōiuget.
Deinde qd pprie significet, exponere cō
nabor. Nā grāmatici officiū est, recōdi
tam uim linguae, atq; authorū, q̄s enarrā/
dos suscepit penitissime puestigare, ac
puestigatam, in apertā lucem cognitōis
pducere. Quod quidem in hac sacra lin
gua iprimis opepreciū facturū uidemur
Alioq; his annis haud dubie sero esset,
tam anxīs grāmaticorū pceptiūculis di
stineri, si nō ad sacra intelligēda cōduce
rent, p̄sertim ut nūc sunt tēpora, q̄ uirilē
operā magis regrunt, neq; ferūt quidem
curas pueriles. Eiusmodi enī interptor
quas eruditōis capescendæ causā Chri/
stiani insumimus.

Coniugatio uerbi passiuī,
primæ Coniugationis.

k ij

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 1 Igitur characteristica litera uerbi passiuui est nun, præfixa primæ radicis.
- 2 Pro natura primitiuui, nam uerbum leue dicitur, dages in hac coniugatione nunquam inuenitur. Sed ad significandum nun passiuui notã elisam, ubi elisa est, semper dages habet.
- 3 Et nun passiuui constitutiuua, punctatur quidem per hireck, per seua autem prima radicalis, & per patha altera radicis, ut נָשַׁעַל.
- 4 Quod si priã radicis una fuerit ex gutturalibus נשׁוׁף tum nun, p hireck, sægol adsciscit.
- 5 Omnia deductiua, siue masculina, siue foemina fuerint, puncto hireck sub nun, & seua sub prima radicis seruata, quatenus ad reliqua puncta attinet, imitantur actiuum, hoc est, in quacuncq; persona, & genere huius gradus, sub altera radicis actiuui uerbi patha ponitur, idẽ punctũ sub ñsdem locis retinet eius passiuum. Vbi autem actiuum patha altere substãtialis in seua conuertitur, ibi passiuum consimiliter seua obtinet, ut פָּקַד פָּקַדוֹת & נָשַׁעַל. Ita in reliquis, formas

LIBER SECVNDVS. LXVII

actiui præteriti suscipit.

- Participium præsens passiuæ generis, à præterito uerbi hoc tantū differt, quòd sub alteram literã essentialẽ loco pãtha kamecz assumit, ut נִסְתָּרִים נִסְתָּרִים. In fœminino genere נִסְתָּרִים. Exemplum habes Psal. 51. רֹחַ נִסְתָּרִים.
- 7 Hoc quidã uocant nomẽ epitheti, quando quidem extra constructionem & absolute plerunq; ponit, qd̄ te nõ turbet.
- Habet accentum in ultima semper, etiã si ponatur extra terminum, quo secernitur à præterito, ut Esa. 24. נִסְתָּרִים קִרְיַת קָדִשׁ. Cognoscitur esse participium ex accentu sub ultima. Ibidem נִסְתָּרִים אֶרֶץ preteritũ uerbi passiuæ est. Rabi David Kimhi diuidit inter אֶרֶץ נִסְתָּרִים. Psal. 34. atque inter נִסְתָּרִים רֹחַ Psal. 51. quod illud, quia accentum in penultima, præteritũ uerbi, hoc, quia accentum in ultima retineat, participium præsens, simile nomini uerbalis habeatur. Quancq; impressa exemplaria, quotquot ego uidi, repugnant.
- Participio præterito caret, quod significatio illius cum præterito uerbi nimum esset ad finis.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 10 Imperatiuus nun abiicit, relicto dagges eius signo in prima substantiali, quod quia robustum esse debet, quemadmodum libro .4. declarabitur, & prima litera intēdi non potest, nisi præfixione alterius, necessario assumit he, uidelicet in usum fortificandæ literæ dagessatæ, ut **הכשנו**.
- 11 Ideo futura, quæuis loco imperatiui usurpantur, quia dagessatæ literæ aliquā ex **קרי** præmittunt, quæ antecedente dagges uim literæ suæ facile adauget, he nō assumunt.
- 12 Infinitiuus gradus, abiecto nun in dagges primæ substantialis, & adsumpto he cum hireck, propter dagessatā literā fortificandam, per omnia consimiliter imperatiuo formatur, ut **הפקר**.
- 13 Vltima syllaba in zere terminat, quod in constructione in sægol uertitur, ut **הפיקר**.
- 14 Si prima gutturalis est, reiectū nun zere sub he indicat, ut **הכנו**.
- 15 Qua forma he excluditur per lras **כככ** cum zere pariter punctatas ut **קככ** id est **קככע**. Nam si prima esset dagessabilis, **כככ** hireck obtineret.

LIBER SECVNDVS LXVIII

- 16 Quod si שׁוֹבֵב accedit, tum he nūc relinquitur, nunc excluditur. Verum sub Mem nunquam deperit, quod post se alioqui dages requirat, nec habeat præterea, quo defectum literæ he declaret.

De uirtute significandi uerbi passiui, coniugationis primæ.

- 17 שׁוֹבֵב passiuum primæ coniugationis proprie significat passionem, tanquam ab agente receptam, ut ab שׁוֹבֵב comedit, שׁוֹבֵב comestus est, passionem habet à comedente, hoc est, ab actione uerbi perfecti fit ut quid comedatur.
- 18 Itaque ad hanc coniugationem, nisi ab actiuis formata, proprie nulla recensentur, in eam tamen etiam alia asciscuntur, non aliter atq; huius actiuae dumtaxat tribuunt neutra, ita tamē ut actiua simul contineat, uerum ubique præter significandi regulam. Sunt autem uerbis passiuis ob id diuersę rationes significandi.
- 19 Primo, quedam passionem, ut modo diximus, ab agente suo recipiunt, hoc est, natura aliud agit, & aliud patitur, ut קָרַב

CAPITONIS INSTI. HEB.

combussit. קָשַׁף combustus est. ab igne enim comburente, & nō à seipsa strues lignorum comburitur.

20 Sunt quædam uerba passiuę uocis primitiua, hoc est, quibus nullum aliud primitiuum actiuum unde formetur super est, ea significant actionem, sicut actiua ut קָשַׁף iurauit, קָלַם bellauit, קָשַׁף suffulcui, Itaq; non iniuria deponentialia nominabis.

21 Ad hæc alleguntur quę sub passiuua uoce, actiue significant, quamuis etiam eorum actiuum usus agnoscat, ut psal. 17. קָרַח כְּאֵלֶּיךָ יְיָ כְּאֵלֶּיךָ יְיָ Sicut leo desyderat. Idem uerbi sub passiuua uoce Gen. 31. actiue legit. קָנַח בִּי כְּכֹסֶף כְּכֹסֶף qua forma latini dicunt cœnauit & cœnatus sum.

22 Tertio loco sunt, quorum primitiua neutra sunt, ut à קָרַח וְקָנַח declinatur duo passiuua קָרַח וְקָנַח Huius inq; generis passiuua quodam modo sunt actiuę significationis, ut 3. Reg. 1. אִם יוֹזֵק הַמֶּלֶךְ נְהִיָּה הַדָּבָר הַזֶּה num à rege extitit, ul' exiuit uerbum hoc וְקָרַח בְּעַל הַבַּיִת אֶת הַלְּמִיָּה & accessit & c. Ea arguantur Grammatici formata esse, non ab huius coniugationis Actiuo,

LIBER SECVNDVS LXIX

sed ab actiuo secundæ aut tertię coniu/
gationis . Nam קריב neutrum est , à quo ,
quia nihil patitur,passiuum deduci non
possit,Sed à קריב & קרייב tanq̄ actiuus be/
ne declinetur, etiamsi uox magis finiti/
ma est primæ Coniugationis actiuo, ut
קריב יושב terra sedetur, non à יושב . i . pri/
mæ coniuagationis agente, sed ab יושב
faciente sedere, participio tertię coniu/
gationis actiuo uenit, ideo propriissime
per habitatur exponitur, quòd sit qui fa
ciat eam inhabitari.

23 Quarto sunt passiuua formata ab acti/
uis, sed significatione neutra, more uer/
borum, קריב עם cum quadam reciprocatio
ne, quod Grammatici sic eloquuntur ,
קריב עם קריב עם cuius inquam passio
effecta est citra alterum, ab ipso passo a/
gēte, ut à שמר custodiuit, uenit קריב 2. Re
gum. 20. קריב עם לך קריב hoc est, ipse sui cu/
stodiam parum habuit, se non obserua/
uit, sibi nō cauit, uidelicet à gladio Ioab
quemadmodum exponeres קריב עם prate
ritum quartæ coniuagationis. Nam idē
Amassa & agit & patitur hoc loci sui cu/
stodiam, Leuit. 25 קריב עם & uendidit se tū,

CAPITONIS INSTI. HEB.

necessitate cōpulsus, Rut 3 וַיִּרְדּוּ הָאִישׁ וְיִלְכָּךְ
& exterritus est uir, seqꝫ amplexus est.

DE Impatiuo illoꝝ quatuor modoz.

24 Verba passiua, quæ suam passionē ab a
gente recipiunt, imperatiuo carent.

25 Reliqꝫ tres modi impatiuū hñt, ut וְיִשְׁעֵךְ

De impatiuo passiui, qd recipcā
quādā passionē significat, exēpla Ge. 13

וְיִשְׁעֵךְ & diuisus esto (tuapte spōte)
obsecro à me. deñ Ge. 31 וַיֹּאמֶר לוֹ הָאֵלֹהִים לְךָ פָּן

Et dixit ei, caue tibi ne forte loqꝫ
ris &c. Deu. 24. וְיִשְׁעֵךְ בְּנֶפֶשׁ. caueas tñ à lep,

Iud. 13. וְיִשְׁעֵךְ נָא. Itē ibidē futurū loco
imperatiui וְיִשְׁעֵךְ קִשְׁמֵךְ

DE SECVNDA Coniugatione.

Cōmunia Actiuo & Passiuo.

1 Secunda cōiugatio per dagges scđē lřæ
infulcitū cōstituitur, ut פָּקַד & פָּקַדְתָּ

2 Quod si altera radicalis fuerit una ex
his tribus פִּרְיָא fermè dagges in punctum

primæ literę radicis propellitur, Nam
ubi hireck esse deberet, id in zere trāsīt,

ubi aut patha, ibi eius lōga, uidelicet ka
mecz, recipit. ut פָּקַדְתָּ pro פָּקַדְתָּ & פָּקַדְתָּ

uerū scias aliquando iueniri, sine relato
dagges, ut Trhen: 3. וְיִשְׁעֵךְ

LIBER SECVNDVS. LXX

- 3 He & heth, quāuis & ipsę gutturales, at/
q; inidoneę sunt ad dagges, uim dagges
in punctū primæ lřæ repellendı plerūq;
non obtinent הה
- 4 In uerbis quıtæ coniugationis idē ius ē.
Nā priores tres, p punctū zere priæ sub
stantialis dagges referūt, posteriores ue
ro due ferē non referunt, iuxta canones
supradictos, ut התקיימו

De formatione graduū actiui
Secundæ Cōiugationis.

- 5 Primam literam præteriti hireck inspi
rat, alteram tercię personę singularis nu
meri frequentius zere, ut פתי iuxta ratio
nem secundi Canonis iam dicti.
- 6 Inuenitur sub altera tamen sæpenumere
ro patha, ut Thre. 2. שפח כלע אפר ונשפר ברומ יא
Iob 23. התך
- 7 Tertia persona fœminini generis, singu
laris numeri, & tertia pluralis sub dag/
gessata, habent seua motum, ut תקדו תקדו
- 8 Reliquæ personę utriusq; numeri & ge/
neris, alteram illam radicis pathussatam
retinent, ut תפחת תפחת & c.

De Participij præsentis & præ
teriti formatione.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 9 Participium præsens, & præteritum, præmissio memi, cum seua formantur, à tertia persona uerbi præteriti, sed hoc sub prima kibucz, illud patha assumit, ut קָדַח participium præsens, & קָדַחְתָּ participium præteritum est. Signum memoriale præceptionis est קָדַחְתָּ . Appendix. Obseruato tamen canonē secundū. Nā si media fuerit indageffabilis, loco kibucz holem assumit, ut קָדַחְתְּ .
- 20 Participium præsens secundā substantialem in singulari masculino per zere, ut קָדַחְתָּ . In reliquis uero utriusq; numeri casibus per seua enunciant, ut קָדַחְתָּ קָדַחְתֶּם .
- 21 Participium præteritum, sub altera substantiali ubique seruat kamecz, ut קָדַחְתָּ קָדַחְתֶּם .

Imperatiui formatio.

- 22 Vniuersum imperatiuum primā essentialē per patha inspiratam, & in secunda persona masculina, singulari, sub altera quæ dagessata est, zere custodit, ut קָדַחְתָּ .
- 23 In foeminino genere singularis, & masculino pluralis numeri, sub alteram ac

LIBER SECVNDVS. LXXI

cipit seua, quod ob dages consonat, ut

פָּדִי פָּדִי.

Animaduerte tamen, pluralem foemini
ni generis, seua daggestatae iterum con
uertere in zere, seua sub tertia quiescen

te פָּדִי נִי.

De Infinitiuo.

14 Cum imperatiuo infinitiuū conuenit,
ut פָּדִי.

15 Quod punctis ita manētibus כָּלֹס susci
pit, quare tres כָּלֹס per seua, & mem p hi/
reck punctatur, ut פָּדִי & פָּדִי.

Declinatio futuri.

16 Futuri constituendi ratio hæc est. Præ
mitte imperatiuo literas פָּדִי cū seua sim
plici, præter aleph, quod hatephpatha re
tinet, & absoluisi futurum, ut פָּדִי.

פָּדִי וְנִי.

Commune de futuro.

17 Vbicūq; participia per mem forman
tur, præterquam in uerbis actiuis tertiæ
coniugationis. Futurum fit ex impera
tuo præpositis literis פָּדִי cum punctis
quibus mem sonuit. Quod catholicum
tene p omnes coniugationes & classes:

CAPITONIS INSTI. HEB.

De significatione uerbi actiui
secundæ coniugationis.

8 Quatuor genera uerborum huius con-
iugationis reperiuntur. Nam sunt, quæ
primâ coniugationē nō ingrediunt, cui
coniugationi significatu tamen conue-
niunt. Nam actiua in alterū, siue transi-
tiua habentur, ut Ecclesiastis. 12. יָרַח יָרַח
nam Rabi Salomō ita exponit יָרַח id est
aures fecit ad legem, sicuti uasi leui aut
rotundo, anfulæ, quibus capiatur, adfin-
gi solēt. Et Targum Ioseph ait ibidem,
Salomonem non solum uirum pruden-
tissimum nominatū, sed & dedidisse se,
ut ab eruditis populi Israel erudiretur.
Quam esse periphrasim יָרַח uoluit.
Ad hæc יָרַח sic circumloquitur Targū
eiusdem. Composuit libros sapiētiae &
parabolarū, adeoq; cyclopediam absol-
uit. Et Rabi Salomon, præscripsit qua-
tenus onera intra sabbatum ferēda sūt,
rationē aquas lustrandi instituit, & pro-
hibitos à lege gradus in ulteriorem quē
libet extēdit. Hæc Rabi Moses. Sic em̄
illi referunt suas *διωκόμενες*, usque ad Salo-
monem, immo ad Mosē usq; authorē.

LIBER SECVNDVS LXXII

At quātum tua interest, hinc intelliges in utrōq; uerbo significatiōē uerbi leuis. &c. Tametsi primam coniugatio-
num nunquam subeunt, non enim dici-
tur לָבַט.

9 Secundo sunt huius coniugationis acti-
ua, quæ in priore etiā inueniuntur,
sed neutraliter, ut לָבַט ambulauit, לָבַט
iacuit, quieuit. Ea sub hac coniugatio-
ne fiunt transitīua in alterum. Psalmo
84. לָבַט לְבֵית tabernaculum exten-
dit, uel iacere facit, uel potius iuxta
Targum Ionathæ, habitationem suam
fecit tabernaculum inter homines. Iob
24. Postquam dixisset de his, qui pau-
peres expoliant, prætextu exigendi de-
biti, mox subiicit, לָבַט לְבֵית idest,
nudos incedere fecerunt sine uestitu.
Summa est, huius generis uerba ex-
ponenda, more uerborum tertiæ con-
iugationis, idest uerborum לָבַט, cum
aliqua amplificandi significatiōe, quæ
admodum infra trademus.

20 Tertio, sunt quæ à neutris primæ coniu-
gatiōis declinata, neutra manēt, uel dum-
taxat fortificandi significatū primitiui

CAPITONIS INSTI. HEB.

assumpta, ut Ezechielis .16. וְשֵׁבֶרְךָ מִמֶּנִּי & crinis tuus floruit, neutraliter, sicuti מִמֶּנִּי nisi q̄ intendit actum florendi

- 21 Quarto. Sunt uerba huius inflexionis actiua ab actiuis primę formata, quibus cum per omnia conueniunt, præterq̄ q̄ daggestata, supra leuia, uim addunt fortificandi eundem actum uerbalem, & q̄ si perpetuitatem aliquam, atq̄ constantiam actioni indunt, Exemplis aliquot rē sanè obscuram, dilucidam reddemus.

q̄q̄ persecutus est, simpliciter non explicato temporis spacio, neq̄ persecutis assiduitate, hinc q̄q̄ uerbū huius coniugationis, quod significat, intento studio persecutus est ad terminum usq̄, citra intermissionem. Osee ca. 2. וְיִרְדֹּף וְיִרְדֹּף אֶת־אֲהָבָתוֹ וְאֶת־אֲהָבָתוֹ וְאֶת־אֲהָבָתוֹ Et persequetur amatores suos, nec eos apprehendet. Hic uerbum secundæ coniugationis וְיִרְדֹּף & persequetur, magnitudinem pœnæ præuaricatricis Israël innuit. Quia Israël de syderium potiundi suis corruptoribus, longe omnium impatientissimum habuit, illos anxie persequendo, ne quando liberum faciat intersistendi. Quod si scri

LIBER SECVNDVS. LXXIII

si scriptum esset קָרַח & persequetur. &c.
 frigide amantis adfectū sanè intellige-
 res, siquidem impudēter, quæ amicū in-
 sectetur, sed spe frustrata mox animo fa-
 tiscat, atq; obſciat inanem ambiendi la-
 borem. Verum hoc loci קָרַח immisso da-
 ges secundæ radicis, exaggerata est uis
 uerbi, ut accipias Israelē correptum li-
 bidine in infinitū rapī post amatores, q̄
 sese contumeliose fastidienti, quos nihi-
 lo secius ardeat captētque, etiam exem-
 pta iam spe fruendi.

22 פָּתַח aperuit, uerbum graue, פָּתַח aperuit,
 & patulum reddidit, tanquam non clau-
 dendum iterum, aut quod indies magis
 atq; magis aperiatur pateatq; ut Cañ. 7.
 פָּתַח פְּתוּחֵי הַסֵּמֶת aperuerit se gēma uitis, hoc est,
 germen uillis inuolutū se explicat, quæ
 quidem gemma aperta se non recludit,
 sed aut exarescit, aut p̄fert in solidū ger-
 men, usque dum in fructum & botrum
 maturescat.

23 Item פָּתַח uerbum leue Gen. 32. וַתִּפְתַּח יַעֲקֹב אֶת-
 פְּתוּחֵי הַסֵּמֶת Et misit nūcios Jacob ante se,
 quos quidem nūcios abmandauit, ut re-
 uerterentur, & reuersi sunt. Inde פָּתַח d̄

CAPITONIS INSTI. HEB.

misit à se uoluntate constanti, ceu nunquam recepturus Deute. 24. de repudijs ante uxorem legit, *וְיָרָח עֵבֶר* & à domo sua eã dimittat, ne sit ius, uel successore marito mortuo, eam amplius recipiendi. Sic enim deus lege cauit, ad coercendã, opinor, leuitatem Iudeorum, nunc reijcientium, nunc reuocantiũ uxores, quã quidem inconstantiam scortationi dominus æquat. Traditionibus suis hanc legem, ut omnia diuina, Iudeorum Rabini multifariam uiolarunt. Sicut uidere est in Rabi Ebena Esdra, qui facultatem dat eiectioni recipiendi, si non causam eiectionis, uerbis est bis testatus inter libellum repudij consignandum. Tanto peread externa legem cogunt, quæ spiritalis est, ut unius uoculae tinnitus, aut eximat, aut includat imperio diuino. Huiusmodi argutijs eneruarunt legis seueritatem Rabini Iudeorum. Adeo sibi licere uult ubiq, quicquid libet, insolens hominum pertinacia. Hæc obiter attingo, ne præter exemplũ putes, Antichristi colluuiem, in Euangelium, tãta libidine digrassatam. Idem uerbum graue

LIBER SECVNDVS. LXXIII

legitur Exodi. 14. וַיִּזְכְּרוּ אֶת-עֲשָׂוִי כִּי-שָׂלַח אֹתוֹ
 וַיִּשְׁלַח אֶת-אֲבֵינֵי יִשְׂרָאֵל מִן-אֶרֶץ-מִצְרָיִם
 pt̄ abeuntibus Israelitis Aegy
 ptij dixerunt. Cur istud designauimus?
 Quid dimissimus Israellem ex seruitu-
 te nostra? Sic enim esse dimissos arbi-
 trati sunt, tanquam spes non esset un-
 quam reuersuros. Item, וְאֶת-פַּרְעֹה
 אֶתְקַדְּשֵׁהוּ. Et obdurabo cor Pharaonis, sci-
 licet nunquam ad mollitudinem con-
 uertendum. Et cetera id genus exempla
 per te obseruabis.

24 Summa est. Huius coniugatiōis, cuius-
 cunque generis uerba frequentiam, in-
 tentionem, atq; adauctā uim uerbi signi-
 fican, nam huiusmodi immutabilitatē
 quam modo explicauimus, fortassis nō
 ubique reperies. Eximantur uerba pri-
 mi generis, quę in priore coniugatione
 non inueniuntur, eaq; uerbi leuis signi-
 ficantiam omnino referunt, ut וַיִּזְכְּרוּ
 & id genus alia.

25 Quinto sunt quaedam uerba huius or-
 dinis recepta scripture in cōtrario signi-
 ficatu, quidelicet à noībus deducta, cō-
 trarium illis ex diametro significant.
 Nu. 4. וַיִּשְׂפֹּךְ אֶת-אֲשֵׁרֹתָיו עַל-הָאֲבֵנִים
 deponatq; cineres ab

CAPITONIS INSTI. HEB.

altari עָשָׂן cinis, & eius uerbū graue עָשָׂן
 expurgauit à cinere, quod alioqui cine
 rē facit potius significare haberet. Iob.
 31. $\text{וְכָל־רִשְׁוֹנֵי־שֵׁן}$ progenies mea eradicet,
 tametsi compositæ coniugationis est.
 Et infra. $\text{וְכָל־קַרְפֹּתֵי־קֶשֶׁת}$ & omnia eradi-
 cans genimina. Ita enim utrūque locū
 uulgo uersū legimus, עָשָׂן radix עָשָׂן era-
 dicauit, extirpauit, per sensum à contra-
 rio. Et apud Esaiam alicubi à פָּרֹס frons
 de פָּרֹס hoc est, frondes abstrinxit.
 Aduerte tamē non liberum esse similia
 uerba effigendi, sed quę eiusmodi apud
 scripturam usurpata inueneris, retinen-
 da sunt.

- 26 Quando uaf commutatum ipsi iod
 י antefertur, si est uerbum huius con-
 iugationis, primam literam radicis per-
 patha aperit, ut וַיֵּשֶׁב . Si uero uerbum le-
 ue, per seua quiescens eandem literā pri-
 mam radicis connectit priori uocali, ut
 וַיֵּשֶׁב Gen. 8. $\text{וַיֵּשֶׁב־אֶת־הַעֹרֹב}$ & emisit coruū
 certe de reditu nihil cogitās, q̄ ex absen-
 te cessantēq̄ cōiectare, num aquę desis-
 sent, cōsiliū illi fuerit. Eadē rōne postea
 & alterū coruū, parit & colūbā emisit.

LIBER SECVNDVS. LXXV

²⁷ Sexto, sunt nonnulla cōmunia, hoc est, quæ actionem & passionē pariter significant, pro diuersitate constructiōis. ut פָּתַח הַסְּמִיחַ legitur Can. 7. passiue, ut פָּתַח הַסְּמִיחַ, actiue autem Esaie, 20. לָךְ וּפְתַחַת הַשֶּׁקֶת, item הִנֵּה הַיְיָקָה בְּשָׁמַיִם מְרִבִּי. actiue autem, ut וַיִּזְקֵי נַפְשׁ הַפְּהָתִים וְעָזָר.

De uerbo passiuo secundæ coniugationis.

- ²⁸ Kibucz infra primā, aut interim uaf su reck, & sub altera patha, præteritum perfectum passiuum secundæ coniugationis constituūt, qđ uocāt כָּבַד נִפְעַל אוֹת פִּעַל.
- ²⁹ Deductiue personæ declinant p omnia sicut eius primitiuū, ut פָּקַד פְּקֻדָּה פְּקֻדֹת וּנְוֹ.
- ³⁰ Participiū præsens huic simile est, mutato tantum patha literæ secundæ in kamecz, ut פָּקַד פְּקֻדִים.
- ³¹ Participium præsens quidā non agnoscunt, nimirū qui ad disputandū promptiores sunt, iccirco duobus exēplis declarabo, participialiter inuēiri, ut Exo. 3. וְהַסֵּבֶה אֵינָנוּ אֶפֶס & rubus non est consumptus, quod participiū est, etiamsi in periodo patha alioqui in kamecz cōmunitatur. Id cognoscitur ex אֵינָנוּ Iudicū. 13.

CAPITONIS INSTI. HEB.

מה נעשה לנער הנופל? Quid faciemus cum puero nato?

- 32 Participio præterito & imperatiuo caret, qd' generale est in quibuslibet passivis recipiētibz passionē suā ab alio, eō qz in secūda & tertīa coniugatiōe passivū, hos gradus haud reperies. Causam cōmentantur subuanidam. Verū certo scias usu scripturæ nusqz reperiri, neque imperatiuum neque participium præteritū, quē uel p̄ter rationē seqndū duco,
- 33 Infinitivum cum ככלס nunqz inuenies, uerū interim citra ככלס reperit, his punctis, priori uidelicet kibucz, & alteri holem imponit, ut Gene. 40. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.
- 34 Futurū habet קָרָא cū seua, sicut primitiuū, & primā radicis p kibucz. וְקָרָא יִקְרָא.
- 35 Quod si altera radicis fuerit אַרַר, sequitur tum rationem supra delibatam, & latius explicandam libro quarto.

Actiuum tertiæ coniugationis.

- 1 Tertiā coniugatio, quam הַפְעִיל de more uocant, à uerbis actiuis primæ, & quandoque secundæ coniugationis format, ut Gene. 11. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.
- 2 Cuius lītera characteristica est he, ad ca

LIBER SECVNDVS. LXXVI

put, & post alteram substantialem iod, præcedente puncto hireck, quod ob id grammaticis hireck magnum dicitur.

3 He autem ad caput præfixum, quod nominamus he uerbi híphil, hireck seruat. Et dum prima radicis est una ex gutturalibus, sægol occupat, ut *החפיר* *הפיר*.

4 He híphil, & iod epenthesin, tertiæ personæ utriusq; generis & numeri seruât, ut *הפעול* *הפעולה* *הפעולי*.

5 Sub prima autem gutturali seua omnino ponit, ut *השלך*, nisi gutturalis esset, quæ requirit aut sægol, ut *העריך*, aut etiã seua, ut *החפיר*.

Reliquæ personę omnes, excluso iod, à uerbo perfecto patha mutant, he ante primam radicis reseruata, *הפקדת* *וכולי*.

6 Inuenit he híphil in taph & in aleph mutatum, ut *תפארת* *תפארת*.

7 Vtrinq; participium format mem præpositum, excluso he híphil.

8 Præsens quod participiũ apit p patha, ad he elisum significadũ, alioqui enim p seua punctari solet, ut à uerbo *תהקניע* si integrè formas, fit *תהקניע*, sed exempto he, patha sub mem commigrat, ut *תקניע*.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 9 Patha, segol & hireck, iuxta ordinem expositum, in fœminino desito per he, & in utroq; genere, in plurali numero custodiantur. תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ
- 10 Fœmininū utriusq; participij, sex punctis scribitur, ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ
- 11 Participium autem præteritū, ultra he etiam iota amittit, puncto Sureck submem adsumpto, in monimentum he ablati alteram autem radicis kamecz plerūq; & interim patha inspirat, ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ & תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ nam integre diceretur תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ
- 12 Mem pro puncto sureck, quandoq; suscipit, aut hatephkamecz, ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ aut hireck, ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ
- 13 Prima radicis post Mem utriusq; participij, sub puncto seua quiescit, ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ
- 14 Quæ si gutturalis est, corripitur, in actiuis quidem per hatephpatha, ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ, in passiuis aut per hatephkamecz, ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ
- 15 Et hæc comprehensio תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ utriusq; participij memoriam continet.
- 16 Imperatiuus sub he patha, & sub secunda radicis zere, iod exempto, retinet. ut תּוּעִירָה תּוּעִירִים תּוּעִירוּךְ Eodem modo, secunda radicis, sub

LIBER SECVNDVS. LXXVII

tertia persona pluralis numeri punctat.

הפקדנה

17 Quod si he paragoge additur, tum recepto iod, zere in hireck uertitur, ut האנינה

18 In plurali masculino, & singulari foemino, hireck cum iod epenthesi ad secundas personas pariter assumit, ut הפקדו הפקדו הפקדו

19 Infinitiuus, ad discrimen perfecti uerbi, he cum patha & zere sub altera, sine iod epenthesi retinet, sicut imperatiuus, ut

הפקדו Quod si aliquam ex literis בכלס prefixeris, iod cum hireck reassumit, ut להפיק

20 Literę פקד prefixę cum patha, he discretionem huius coniugationis depellunt, ut הפקדו

dicendum enim regulariter הפקדו & הפקדו. Ideoque in signum exclusi he, punctum patha sub פקד transfertur.

21 Et prior substantialis seua obtinet, altera autem, uel hireck cum iod, uel, hoc excepto, zere, ut הפקדו קד' rursus sequente makef, id est, uirgula unionis in segol transit, ut הפקדו

22 Ultima gutturalis, in tertia persona quoad dōque patha habet, ut הפקדו או הפקדו

23 Vbi que iod manet, excepta secunda & tertia plurali foeminina.

CAPITONIS INSTI. HEB.

24 Sunt tamen qui sub altera seua habent
iod excluso, ut יָדָבְרוּ אֶת־עַמּוּתָם

De significatu uerbi Hiphil,

25 Differunt significatu, tertiæ coniugati
onis uerba, Nam prima sunt ab actiuis
transitiuis formata, quæ huc proprie p/
tinent, quorum significandi potestas, tri
bus rebus absoluit, ut יָדָבְרוּ fecit facere,
quod uerbi pariter amplectitur.

Primo יָדָבְרוּ id est, eum qui fecit, aut qui fe/
cit ut alius quiddam faceret, utpote, qui
uim incussit, aut causam dedit ad faciē/
dum.

Deinde יָדָבְרוּ ipse ipsū inquā q per se facit
aut fecit, recepta nimirum facultate aut
occasione à יָדָבְרוּ

Postremo יָדָבְרוּ ipsum opus, quod autho/
ritate יָדָבְרוּ industriæq; יָדָבְרוּ existit.

Exemplum Deut. 8. וַיִּזְכַּרְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וַיִּצְרֶיךָ וַיִּבְרֶךְ לְךָ מִן־הַשָּׁמַיִם מַנְּהֵמָה וַיִּשְׂבַּע לְךָ וַיִּשְׂבַּע לְךָ וַיִּשְׂבַּע לְךָ & cibauit
te manna, Vel simplicius sic. & fecit te
comedere manna. Huius uerbi, יָדָבְרוּ ra/
dix est יָדָבְרוּ comedit, quod est uerbū acti/
uum, cuius significatio hominē qui co/
medit, uel cibum qui comestus est, conti
net. Inde fingitur יָדָבְרוּ ut יָדָבְרוּ fecit co/
medere, cuius uirtus ad tria patet, ad eū

LIBER SECVNDVS. LXXVIII

- qui fecit comedere, qui comedit, & ad id quod comestum est, Sicut i exemplo præscripto liquet. Nam deus est **יְהוָה** i. qui cibauit, q fecit comedere, suppedi tando mannae copiã, Deinde Israëel attri tus iedia edit, postreõ manna comesta e
- 26 Quandoquidem uero ea significatio huic coniugationi frequentior habetur Ioanni Capnioni, per quem dñs primo linguam sanctam reparandã orbi cura / uit, uisum est, eam fecit facere, à quodã ceu principaliori uerbo nomiare, nimi / rum in hoc magis affinem hebræis, qui **עָשָׂה** uocant, quam nos tertiam coniuga tionem dicimus.
- 27 Quæ formantur à uerbis neutris pri / me coniugationis tantum, actiua i alte / rum fiunt, hoc est, actione uerbi neutrius traducunt in secundũ, ut **עָשָׂה** magnus fuit **עָשָׂה** magnificet, cõtinet. n. **עָשָׂה** Item **קָם** surrexit, inde **קָם** fecit surgere
- 28 Quæ uo à noibus fiunt, aut q ab alijs pri oribus cõiugatõibus nõ sunt deductitia ea iuxta. i. coniugatione significant, fe rēq; neutra hñt, ut 2. Re. 14. **קָם** & mane surrexit Absolom Numeri. 30. **קָם** & tacuit ipsi. Threnor; secũdo

CAPITONIS INSTI. HEB.

וַיִּשְׁלֹךְ יְהוָה אֶת־הַשֵּׁלֶכֶת מִן־הַשָּׁמַיִם אֶרֶץ
 Leui. 12. וְהָיְתָה אִשָּׁה כִּי־תִזְרֹעַ mulier quę suscepto
 semine.

- 29 Sunt & quaedã à neutris declinata, quę
 ipsa neutra manēt, ut Exo. 15. וְהָיְתָה הָאִשָּׁה
 Quanc̄ grāmatici contendant non esse
 neutra, sed actiua, deficeréque accusati
 uum. Sic Rabi Salomon alibi וְהָיְתָה אִשָּׁה
 & appropinquauit Moses, addit accu-
 satiuū, scilicet, seipsum. Et in priori exē
 plo וְהָיְתָה אִשָּׁה, subintelligūt id est
 castra sua applicuīt, Leui. 12. וְהָיְתָה אִשָּׁה
 וְהָיְתָה אִשָּׁה adiungūt ibi pullum columbæ, uel
 turturem. Item Psal. 13. וְהָיְתָה אִשָּׁה respice,
 responde mihi.

De passiuo tertiæ coniugationis.

- 30 Passiuum tertiæ coniugationis, quod
 נִשְׁמָע נominant, initio retinet he chara-
 cteristicam, expuncto iod epenthesi ex
 actiuo.
- 31 Tripliciter autem he istud punctatur,
 frequentius tamen per hatephkamecz,
 ut הִשְׁמָע. Et nonnunquam sine hateph re-
 peritur, ut הִשְׁמָע.
- 32 Quandoc̄q; uero per tria puncta sonat,
 ut הִשְׁמָע.

LIBER SECVNDVS. LXXIX

33 Cæterum, quia symbolifmus est, inter kybucz & melopum, aliquando sureck habet, maxime dum orthographia punctum magnum requirit, sicut uideri est in uerbis primam per iod habentibus qualescentem, ut הַיְקָם הַיְרָר De qua re libro quarto tractabitur, & infra sub Classe quarta, Canone 24.

Consequitur quiddam esse affinitatis aliquando inter הַשֵּׁעַל & הַשֵּׁעַל.

34 Participio præsentis, & præterito atque imperatiuo carent, quod similiter habet cum הַשֵּׁעַל. i. passiuo secundæ coniugationis.

35 Præterea, secundæ coniugationis infinitiuus infrequentior est, sub he seruat hatephkamecz, sub altera uero substantiali zere, ut Ezech. 16.

36 Cum literis uero כָּלֵל nunquam inuenitur.

37 Literæ קָרָא habent hatephkamecz, quæ admodum supra de Futuro actiuo diximus. Nã si integre scriberetur, haberet sub he hatephkamecz, quod propterea antici patet ad figuralem futuri.

38 Primæ personæ futuri utriusque numeri, haud facile occurrunt. legitur tamen Iob 10. הַיְקָם הַיְרָר

לְקַרְר אֹיִבִי

De significatione

CAPITONIS INSTI. HEB.

39 Significationis est passiuæ, sine relatione agentis, uel impersonalis, ut supra declaratum est, in passiuo secundæ coniugationis.

40 Quorum actiua à uerbis neutrius generis formantur, iuxta canonem actiuorum huius tertie coniugationis, eorum passiuua significant passionem ab altero hoc est, ab agente per se susceptam, more $\text{לְשׂוּעַ$, ut $\text{סָרַח$ surrexit $\text{סָרַחַת$ fecit surgere, e-
rexit, Inde huius formæ passiuuum $\text{סָרַחָה$ erectum aut constitutum est.

41 Passiua, $\text{לְשׂוּעַ$ quorum deriuata actiua sunt ab actiuis perfectis, adeoq; quæ suam agendi uim significant ab alio receptam esse, quemadmodum sub $\text{לְשׂוּעַ$ Canone 25. latissime sumus, persecuti, ea consimiliter passionem suam ab alio patiente referunt. Tria enim ad huiusmodi passionum significatum coeunt, $\text{לְשׂוּעַ$ quod agit, $\text{לְשׂוּעַ$ quod primo patitur ab agente, $\text{לְשׂוּעַ$ quod patitur occasione $\text{לְשׂוּעַ$ id est primo patientis, Exemplum Iohelis .i. $\text{הָיָה לְשׂוּעַ הַבַּיִתְּךָ וְנִסְרָה וְנִסְרָה$ perijt libatio, & sacrificium de domo domini, quod locusta uineas incididerit, quæ incisæ, nihil ui

LIBER SECVNDVS LXXX

ni tulerunt, unde oblatio, ex noua uinea solita fieri, incisa dicitur, non per se quidem, sed occasione excisarum uinearū, quod satis quidem liquet ex circumstā / tijs probe animaduersis. Itaq; agens per se locusta, passiuum proprie uinea quæ arrosa est, passiuum autem cōcomitans, ipsa oblatio, quæ incisa hic dicitur, qua / tenus uinea, uinum proferentes ad eam oblationē incisæ, aut depopulatæ sunt.

CONIUGATIO QVARTA.

- 1 Quarta coniugatio, quæ & hithpaël, ex tribus prioribus conficitur. Ex prima enim radicem, ex secunda dagges, ex tertia he præpositiuum habet.
- 2 Taph littera characteristica est huius cōiugationis propria.
- 3 Dagges autem graue, mediæ substanti ali, & primæ dagges leue per uniuersam coniugationem infulcitur.
- 4 Primam substantialem taph antecedit proxime, nisi dum ea est פוּר
- 5 Post samach & schin, primas substanti ales, taph discretiua huius Coniugatio / nis inseritur, ut פוּר וְהַפְּתִיחַ

CAPITONIS INSTI. HEB.

Ecclesiastes 12. וְיִסְתַּבֵּל הָרֹב. Et Michea .6. וְיִשְׁתַּחֲרַח חֲקוֹת עֲמֹרֵי exime à quo & non השקטע quod opinor fieri caussa Eu phonia, Hiere. 49. וְהָדְשׁוּעָה בְּגִידוֹת.

6 Quando zadick initium uocabuli est, taph in teth, quādo uero prima est zain, tum in daletth comutata, pariter postpo nuntur, ut יָה נִכְעַרְךָ

7 Sed animaduertas hithpael à uerbis, q̄/ rum prima est zain, scripturam non re/ cipere, sed horū loco passiuo primæ con iugationis, iuxta Canonem 17. passiuo/ rum primæ coniugationis, utuntur.

Coniugatio eius

8 In præterito punctatur præpositiua per hireck, seua sub taph characteristica q̄/ escit, prima substantialis pathussatur, re liqua secundū Coniugationis naturam mutantur, ut הִתְפַּדֵּר הִתְפַּדֵּרְתָּ הִתְפַּדֵּרְתִּי

9 Mem litera cum hireck, excluso he, p̄/ missa ipsi taph sub seua quiescenti, con/ stituit participium præsens, ut הִתְפַּדֵּרְתִּי rati onem exclusi he, reperies ex hiphil, Ca/ none. 8.

10 Participiū p̄teritum non habet, quan/ do quidē ipsū uerbū passiōē significat.

Imperatiuus

LIBER SECVNDVS LXXXI

- 11 Imperatiuus & Infinitum etiam cum ככלס nihil à præterito uariant.
- 12 Futurum, sicut participium p̄sens, aduentu עתיד he excludit, & mediã radicis punctatam, per zere seruat, quę interim patha asciscit, ut Prouerbiorum, 25.

אל תקדור לפני תלך

De significatione

- 13 Dicunt Grāmatici hithpael esse עתיד וקולו זה hoc est, actiuum & passiuū, qđ idem patiat atq; agat per se, adeoq; extra ipsum agentē, uerbi actio & passio insit nemini. Itaq; confine quiddam significat, qđ uerbum, cui adiectum est pronomen reciprocum, Quandoquidem actionē uerbi in suppositum & nominatiuum antecedentem esse reflexam indicat, Gen. 22. עתיד וקולו זה בזה עתיד כל בני אברהם per se benedicetur in semine tuo omnes gentes terræ, idest omnes gentes terræ benedictæ & laudatæ erunt in semine Abraham, qđ est Christus. In Christo benedicti erunt, petitori bñdictionē, p̄ Ch̄m petēt, adeoq; se ipsos bñdici poscent à Ch̄o & nō aliūde, Nā qđ Ch̄m habet, cū eo oīa habet. Lex, p̄ceptū, holocaustū, oblatio, figure, quā/

CAPITONIS INSTI. HEB.

to cyus Iesum Christū idueris, cōsumata
 simul tibi sunt, Leui. 30. וְהָיָה כְּמִן
 קְדוֹשִׁים Quasi dicat, in uobis, ac à uulgari
 bus rebus sepositi estote, non alieno p̄si
 dio, nō hypocritico fuco forīsecus, sed
 uere ex uobis sanctificemini, & estote
 sancti וְיָהּ נְפֻעֵיךָ Quam tamē ratione loquē
 di deus non excluditur, qui nostra est,
 & sanctitas & iustitia.

- 14 Peculiaris significatō est, ut sibi res no
 minatiui, uim uerbi & per seipsam, & re
 uera inesse demonstrat, uerum quandō/
 que ex circumstantia perspicuum fit,
 Quemadmodum in specie tantum &
 imaginariē, falsāque persuasione inesse
 quod minime inest, quaedam significēt,
 sicut legitur Deut. 29. וְהָיָה בְּבָרְכְךָ בְּלִבְבוֹ לֵמֹר Et
 ne benedicat sibi in corde suo dicēs, pax
 erit mihi, &c. Quasi dicat, ne secum fal
 so reputet, dum se ipse simulate benedi
 cit, ratam fore benedictionem, ac fruitu
 rum exinde pace, in prauitate cordis ob
 ambulantem. Ad hæc expende phrasim
 scripture, quanto limite distēt וּלְבָבוֹ
 hoc in bonā partē, illud secus plerūq; u/
 surpat. Hic uide Rabi Sal, cōmentatorē

LIBER SECVNDVS LXXXII

והוא כן פרוור. 13. di/ ues cum nihil habeat, est q̄si pauper cum in multis diuitijs sit, cōmodissimè reddi tum, quantum ad פרוור ופרור attinet.

Nam hithpaël significat apparentiam, & quod secus sit q̄ sibi uideat. Hic nota פרוור uerbum compositum, siue mixtū esse, ex hithpaël & perfecto quintæ con iugationis, sed significatum nō uariat; uocem tamē aliam reddit. Vide cōmen tarium quī inscribitur פרוור ופרור

15 Huius Canonis ratio locum habet, in uerbis dumtaxat neutris, quia actio trā sitiuā, non potest nō reflectere & redire in rem præmissi nominatiui.

16 Sunt uerba hithpaël, quæ in prioribus cōiugationibus, sub eodem significatu non reperiunt, ea omnia simpliciter ac cipiēda sunt, iuxta uim significādi priæ cōiugatōis, ut פרוור ופרור. Nā catholicū ē Verba q̄ in posteriore cōiugatione tan tum extant, exponēda esse iuxta primā coniugationem, ut פרוור ופרור

DE CONIUGATIONE Quinta.

Coniugatio quadrata, q̄ constat literis quatuor essentialibus, hoc ē, p̄ uniuersā

CAPITONIS INSTI. HEB.

coniugationem permanētibus à uerbis trisyllabis formatur, ponendo post primam radicalem uaf cum holem, ut וַפִּי וַחֲוִי.

- 2 Verba quę literam aliquam habent quiescentem, de se non formāt quadratam coniugationē, exceptis uerbis à iod incipientibus, & in quibus uaf uel aleph media quiescit.
- 3 Nam si uaf uel aleph media quiescit, ultima duplicata constituit quadratū uerbum. Quanquam sunt quę ob uaf in primitiui quiescens, trium tantum literarum contendunt.
- 4 Animaduertas huius generis quadrata uerba, loco uerborum secundæ coniugationis, utriusque generis, usurpata esse. Vaf enim quandoquidem quiescit, admittere dages non solet. Siquidē dages in literam quiescentem nunquā infulcit, adeoque tertia substantialis duplicatur, inuicem dages fortificantis uerbi naturam, ut כוּן loco כוּן. Sic Prouer. 8. legit, וַפִּי וַחֲוִי לְפָנַי לְכֹנֵן וַחֲוִי לְפָנַי לְכֹנֵן cōcepta erā passiuē. Item Psalmo. 37. וַחֲוִי וַחֲוִי וַחֲוִי est præteritum passiuū secundæ coniugationis pro כוּן Psalmo. 50. וַחֲוִי וַחֲוִי & mox,

LIBER SECVNDVS LXXXIII

לְבַרְבְּרִים sunt futura passiuā secūdaē con-
iugationis à לִבַּר & לִבְרִי .

- 5 In uerbis similiter nō duplicatis, sed ali-
oqui tetragramatis, loco piel, idest, uer-
bi secunde coniugationis nihilominus
accipitur, ut Osee. 13. כִּי־תִסַּר־אֶת־פִּי־אֶת־
פִּי־אֶת־פִּי־אֶת־פִּי Sicut
pulsis turbie raptus ex area. Et nota ho-
lem quandōque facere uerbum quadra-
tum, ut in hoc loco patet.
- 6 Coniugatio sic habet, prima semper ho-
lem, uaf quiescente retinet, ultima autē
secundæ coniugationis actiuæ puncta
& naturam imitatur.
- 7 In quinta classe, uaf quiescens est secun-
da litera substātiālis, & postrema gemi-
natur in uicem dages, quod aliās coniu-
gationi secundæ ad mediā ponit, cuius
uaf quiescens non est capax.
- 8 Vtraque participia mem cum seua, mo-
re piel, format. Præfens quod habet ul-
timam per zere, ut Esaie. 58. מְשֻׁבְּבֵי־קִיבוּץ
Præteritum autē per kamecz. Idem. 53
לְבַרְבְּרִים .
- 9 Imperatiuus & infinitiuus similes sunt
p̄senti, & illius condeclinā, puncta uer-
bi piel, præter hōlem primæ, imitantur.

CAPITONIS INSTI HEB.

20 Infinitiuum literis ככלס Futurum lite
 יפר' sicut participia, more secundæ cōiu-
 gationis, seu a postulant. Passiuum uo-
 ce in reliquis nihil differt ab actiuo, Nā
 iisdem punctis, nunc actiue, nunc passiu-
 ue significat, quēadmodum Media uer-
 ba apud græcos. Nam Psal. 37. de quo
 paulo ante diximus כוננו תהיה ותכבדו les-
 gitur in vbo huius ordinis כוננו kamecz
 loco seu, propter periodum aut termi-
 num orationis. Alibi autem actiue, ut
 כוננו חלבו Item חלבו חלבו actiue חלבו חלבו
 passiuue accipitur, punctis interim, inq̄,
 nihil mutatis.

DE CLASSE, Ultimo accidente uerbi.

De quinque Coniugationibus dictum
 est, per quas uniuersitas uerborum defle-
 ctitur, sunt tamen, quæ à præscripta ra-
 tione coniugandi quiddam uariant, cuius-
 iusmodi iam declarabo.

Accidit igitur uerbo segregatio in sex se-
 ctiones q̄s קטנות nos classes, ceu ordines
 uerborum, nominamus.

Classes sex.

1 Prima est uerborū perfectōrū, Secūda

LIBER SECVNDVS. LXXXIII

defectiuorum, Tertia duplicatorum, relique uero tres, unam literam habent quiescentem, Quarta primam, Quinta secundam, Sexta ultimam substantialē ociosam retinet.

DE CLASSE Prima.

- 2 Prima igitur Classis est uerborum perfectorum, quæ tribus literis constant, in exemptibilibus quidem p omnes quinque cōiugationes, ut $\gamma\pi\sigma$. Nam litera nulla cadit coniugando. Ea declinantur iuxta canones cōiugationū quinque prædictos, q ppter ea $\gamma\pi\sigma$ uerborū perfectōrū dicūt. Reliquæ omnes, aut reduplicatiōē, aut diminutionem alicuius literæ per dagges, uel citra dagges, sub certis gradibus quoque recipiunt, sicut ex consequenti / bus cognosces.

DE CLASSE secunda.

Nā secūda classis est q̄ sub quibusdā gradibus, primā abijcit substantialem.

Sunt aut potissimum uerba trisyllaba, à nun & iod incipientia. De nun deficiente notabis sequentes Canones.

- 1 Primæ cōiugatiōis: pteritū, partici: p̄sens & partici: p̄teritū, sequūt filū $\gamma\pi\sigma$ uerborū perfectōrū,

CAPITONIS INSTI. HEB.

quia capitis nun non amittunt.

- 2 Imperatiuum ferè integrum est. Pro. 10.

יָרֵם כְּכֹחַ כְּבוֹדוֹ אֲוִיט cadit nū, tū uarie effert,
ut Secunda psona singulari וְשָׁאֵל וְשָׁאֵל

Secunda plurali וְשָׁאֵל וְשָׁאֵל

Singlari foemi: gen: Rut. 1. וְשָׁאֵל וְשָׁאֵל

Pli foeminini generis. וְשָׁאֵל וְשָׁאֵל וְשָׁאֵל

Item apud authores legitur וְשָׁאֵל cuius /
modi tradere non est, neq; facultatis, ne
que instituti mei.

Ex gradu imperatiui repete huc, he lite
ram Imperatiuo esse appendicem sæpi/
us, ut וְשָׁאֵל

- 3 Infinitiuum sæpe integrum est, more p/
fectorū, ut Gen: 12. הֵלֶךְ וְכִסֵּי

Quandoq; uero reiecto nun, parelcon taph asciscit
sex punctis, idest duobus segol subscri/
ptis, ut וְשָׁאֵל

- 4 Futurum plerumq; defectiuum est, Al

tera litera impletur, puncto dagges, in si
gnum absentis nun radicalis, Atq; eadē
aut per patha, aut per holem sonat, ut
וְשָׁאֵל & וְשָׁאֵל Inuenitur alicubi citra
elisionem nun, ut psalmus וְשָׁאֵל וְשָׁאֵל

- 5 Præterea integre legitur, quoties altera
fuerit gutturalis ut Pro. 9. וְשָׁאֵל וְשָׁאֵל

LIBER SECVNDVS, LXXXV

Item Iob. 6. *וּמִן הַמִּדְבָּר*.

- 6 Quandoq; tamen dum gutturalem, nun antecedit, sub literam aliquam ex *ך* in punctum zere protruditur, ut Ruth. 1. *וּמִן הַמִּדְבָּר* & uelox per urbem fama per crebuit.
- 7 Passiuum primæ coniugationis, præteritum uerbi, & participium præsens per defectum nun radici, imperatiuum autem, infinitum & futurum integre, sicut uerba perfecta, format.

De reliquis coniugationibus
secundæ classis.

- 8 Secunda coniugatio, tam actiua quàm passiuam, more perfectorum, citra abiecti onem nun formatur. Nam si nun abijceretur, per dages mediæ literæ declarandum foret, quæ modo ex natura cõiugationis dagessata est. Præterea duo dages neque in unam literam coire, neq; unum dages diuersa significare sustinet.
- 9 Hiphil & hophal. i. coniugatio tertiã, tam actiua quàm passiuam, præciso nun, & altera litera puncto dages intèta fit, & præterea sicut uerba perfecta declinatur.
- 10 Quadrata coniugatio, retento nun, quod

CAPITONIS INSTI. HEB.

ob mediam alioqui dageffatā abijci nequit, nihil discedit à formis perfectioræ.

De Iod defectibili classis secundæ.

- 11 Verbum cuius prima est iod, & zade altera litera radicis, censet̃ esse huius ordinis, nam abiectū iod dages declarat, ut Hierem. 1. כַּעֲרִים כְּבָרָה בְּבֵרֶךְ, & Psalmo. 139. קָרָה שְׂאוֹל הַקָּהּ si descēdero ī infernū ades.
- 12 Quodcumque igitur zade in dissyllabis inuenitur citra dages, non est ut tentes iod preponere, tum em̃ zade erit prima radicis, ut Psal. 239. Pauca tñ sunt q̃ mediam zade habēt, & iod abiectū per punctum zere representant, ut אֵבֶב יֵבֶב. Qd̃ tanq̃ singulare quiddā annotabis. Itē interdū, citra notā aliquā, si codicū fides non fallit, ut Gene. 23. וַיִּזְכֹּק שֵׁיטָן.
- 13 Præterea duabus lris tñ relictis, si prior sine dages fuerit, semper iod, & nūq̃ præpones nun, excepto נון à uerbo נָסַב, à quo nun simpliciter interim adimīt, absque dages uestigio sui. Vbicunque prior duarum literarū dages habuerit, p nun prefixū ternariū absolues, excepto וַיִּזְכֹּק שֵׁיטָן qd̃ à vbo וַיִּזְכֹּק uēit עָלַי psal. 16.
- 14 Vnum omnino uerbū à lamed incipit,

LIBER SECVNDVS. LXXXVI

quod naturam huius classis imitatur, ut
רָפַל Exo. 12. וְרָפַל וְרָפַל וְרָפַל aliquādo uero
citra dages lamed excidit, ut ibidē. וְרָפַל
וְרָפַל וְרָפַל & aliās frequenter. Gramma-
tici asseuerant, quia lamed à capite non
est exemptilis, futura huius generis de-
duci à וְרָפַל uerbo inusitato, cuius loco in
alijs gradibus à futuro וְרָפַל uerbum sanè
integrum obtinuerit.

De reliquis coniugationibus secundæ classis.

- 15 Vtraq; coniugatio tertia defectiue for-
matur, & inflectitur alió qui iuxta cano-
nes uerborum perfectorum.
- 16 Quarta coniugatio pariter & quinta,
si hinc fit, ut in perfectis coniugatur.

CLASSIS TERTIA.

- 1 Tertia classis est uerborum triū לָרָא & וְרָא
eodē post primā geminatę existūt, ut סָבַב.
- 2 Sunt quæ uel primam geminant, ut וְרָא
uel qbus primo & postremo loco eadē
reperiūt, ut עָלַב. Eiusmodi aut nō sūt ter-
tiæ sed primæ, qā integræ rationē imi-
tantur, ut Esaie. 8. וְעָלַב Job. 39. וְעָלַב.
- 3 Præterea huius classis duplicia, quādóq;
ad canones perfectorū integre declināt.
ut סָבַב סָבַב.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 4 Frequētius tñ prior duplicata in dages posterioris cōiugādo cogit, ut כָּבַדְתָּ כָּבַדְתָּ.
- 5 Prima aut, si defectiue duplicatū uerbū inflectis, punctāda uenit per patha, propter dages proximæ lřæ. Canon em̄ est, post kamecc dages nūq̄ cōsistere posse.
- 6 Habes igit̄ discriminē huius classis à quinta, q̄ kamecz retinet sub prima, ad significandū mediū uaf esse elisum, ut כָּבַדְתָּ.
- 7 Participia præsentis temporis, ut præteritum uerbi, patha habent, ut כָּבַדְתָּ. In ueniunt tamen per kamecz aliquando, quod tamen in plurali ad patha conuertitur, ut Iob. 1. וְשֵׁרֵי כְּבוֹדְךָ וְשֵׁרֵי כְּבוֹדְךָ in plali כְּבוֹדְךָ.
- 8 Nota Gen. 6. וְשֵׁרֵי כְבוֹדְךָ וְשֵׁרֵי כְבוֹדְךָ cum kamecz citra dages, singularis numeri, in plurali habet כְּבוֹדְךָ sicut כְּבוֹדְךָ.
- 9 Participiū p̄sens foeminini generis habet accentum in penultima, uerbum autem foemininum in ultima.
- 10 Participiū passiuum tantum integre formatur, ut שָׁרַדְתָּ.
- 11 Imperatiuus & infinitiuus, si deficiunt litera, holem habent, ad discrimen præteriti & principij, ut Can. 2. כְּבוֹדְךָ כְּבוֹדְךָ.
- 12 In condeclineis imperatiui post holem

LIBER SECVNDVS. LXXXVII

dages ponitur, cum accentu in priori.

Esaie, 23, ספיעיר.

- 13 In futuro קץ per kamecz punctat, pos-
sito in prima radicis holem, & dages in
altera. 4. Regū. 3. ויסבן ויקך שבעה ומים. Le-
gitur etiam citra holem, ut Genesis. 39.
ולתקוהו ויהנה תסבינה אלתידיהם.
- 14 Prima radicis quandóque dages habet,
in futuro, ut אתום ויתום.

De passiuo tertiæ classis.

- 15 Nun passiuí nota kamuffatur, ut Num.
34. ונסב הובול. Prior autem radicis habet,
aut patha, aut zere, aut holem.

De patha exemplum, ut ונקל זףך בענייהוהוה,
Sub termino orationis in kamecz uer-
titur, Exo. 16. וחס השמש ויחס.

De zere, ut Psal. 21. כיונה נחם בקוך.

De holem, sed i plurali, ut Esa. 34. וקטלו
כספר

In singulari ab authoribus quoq; usur-
patum esse constat, ut à נחך uenit נחוך.

- 16 Sunt & passiuua, quæ priorem radicis p
seua habent, more primæ classis, sed pau-
ca admodum. Esa. 19. ונקבה רוח חזרים בקרבון.
pro ונקבה à uerbo בקך Zach. 14. ונקבה
pro ונקבה Lob. 10. נקעה נפשי, pro נקעה.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 17 Tertia persona singularis numeri, dages absentis geminatae notam non habet, in reliquis autem personis perpetuo infulcitur. Gene. 19. על הבית. נצטו .
- 18 Participium praesens habet, aut duo ka mecz, ut, 2. Reg. 22. עם נבדך תבדך. aut sub altera zere. Numeri, 2. כל נחם.
- 19 In plurali dages duplicatae reiectae nota assumitur, ut Ezech. 33. ארחו נחמים.
- 20 Imperatiuus he cum hireck forinsecus, deinde uaf cum holem postulat, ut הסוב. Inuenitur etiam per zere, & patha iuxta formam futuri, cui plerunque imperatiuus accedit, ut הסב הסב.
- 21 Reliquae personae à secunda masculina, mediam habent dagesatam, ut היום הבאי.
- 22 Infinitiuus assumpto he, ut imperatiuus, mediam habet sub holem quiescentem, ut הבוי. Quandoque tamen zere obtinet. 2. Regum. 16. היום יום.
- 23 Futurum sub תיפ punctatur, ut perfecta & in altera holem, aut patha, praesertim si media dagesatur, requirit, ut Esa. 42. יתל נבוי יעקב. Hic nota propter dages in prima radice.

LIBER SECVNDVS LXXXVIII

huiusmodi uerba nō semper esse actiua
sed quandoq; passiuua, quorum dagges
nun defecti signum aliquando signifi-
cat, sicut ex circumstantia sententiæ in-
telligis.

- 25 Si prima est gutturalis זָרַע per zere pū-
ctatur. Hiere. 17. וַיִּזְרַע הָאֱלֹהִים וְאֵל אֲרָם זָרַע
zere interim inueniatur, preter guttura-
lem, ut Gen. 32. וַתִּקַּע כָּף יָרֵד

Animaduertas p̄terea, more uerborū le-
uium punctata inueniri, ut Exodi. 15.

וַיִּזְרַע זָרַע פְּרוּרִים כְּאֶזְרָא

תְּרִיטָא Classis.

- 26 Secunda Coniugatio huius classis, à p-
fectis nihil uariat, ut קָלַל in cuius iterim
locum asciscunt uerbum quadratum, u-
bi aut duplicata, aut uaf litera, loco dag-
ges habentur.

Hiphil tertiæ Classis.

- 27 He hiphil, punctum zere, & prima sub-
stantialis, aut zere, aut patha exigit, ut
הָיָה שָׂרִי לְיִשְׂרָאֵל אֲתָּה הָיָה לָב

- 28 Similiter tertia pluralis masculini, &
tertia singularis foeminini generis, pun-
cta post he pariter duplicant, ut הָיָה הָיָה
Item, הָיָה הָיָה

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 29 Reliquæ personæ iuxta quintæ classis uicinum Canonem fiunt, nisi quod per dagges altera substantialis fortificatur, ut דגג
- 30 In Participio præsentis tam litera Mem quam prima radices, puncto zere inspirantur, ut מז Reliquæ autem personæ hirek paruum exigunt, ut מזמז
- 31 Participium præteritum, mem surek constituit, quod in posterioribus personis, dagges alteri substantiali infulcit, ut מזמז
- 32 Imperatiuum he kamussatum, & zere sub prima substantiali absoluit, oblique personæ dagges in alteram suscipiunt, ut מזמז
- 33 Infinitum simile est Imperatiuo, etiam cum literis מזמז atq; מזמז Sed fit permutatio interim punctorum, secundum David Kimhi, ut 2. Paral, 34. מזמז
- 34 In futuro literas מזמז kamecz inspirat, cui sequitur zere, ut מזמז atqui zere in constructione transit in sagol, ut מזמז Quod alicubi patha sub מזמז & mox dagges inuenitur, anomalõ est, ut Eze.

LIBER SECVNDVS LXXXIX

13. וַיִּסַּב אֱלֹהִים.

De תַּעֲבֵלֵי תֵּינִי תֵּינִי classis.

35 He passiuū tertiæ coniugationis habet sureck, ut תִּסַּב תִּסַּב cuius p̄sonæ obliquæ dagesantur, ut תִּסַּבְתָּ תִּסַּבְתָּ.

36 Futurum sureck sub תִּסַּבְתָּ constituit, cui sequitur ferè dages, ut תִּסַּבְתָּ. At quandoque sine dages inuenitur, ut תִּסַּבְתָּ. Hithpaël more perfectorum formatur, ut תִּסַּבְתָּ. Et quintam interim imitatur classem, ut, 3. Regum. 17. וַיִּתְחַוְוּ עַל הַיָּם.

38 Reliqua ex superioribus nota sūt, quæ perspecta & cognita habebis, conferendo simul quintæ classis canones.

DE QVARTA
CLASSE.

- 1 Verba quorum prima est aleph, uel iod quiescens, sunt classis quartæ, ut אָמַר יָשַׁב.
- 2 Verba quæ ab aleph, eam literam in futuro quiescentem retinēt. Et ea nunc superest ociosa, nunc in uas quiescēs commutatur, ut אָמַר יָשַׁב. Integre enim dicendum foret אָמַר יָשַׁב יָשַׁב. Alias more perfectorum declinantur.

Quod si uas conuersiua præponitur, in locum segol patha succedit, idq; in con-

CAPITONIS INSTI HEB.

textu orationis, ut וְיָמֵךְ וְיָמֵךְ Prouer 7. פנה
 לו וְיָמֵךְ nam is minutum uocabulū, finale
 est sententiæ, In commate aut sententię
 atq; termio, patha redit Iob. 3. וְיָמֵךְ
 Quandoq; perfecte format futurū, sed
 in uerbis admodum paucis, tū enim וְיָמֵךְ
 ob gutturalem sequentem segol asciscit
וְיָמֵךְ וְיָמֵךְ

5 Sunt qui patha retinent quiescente Aleph, ut וְיָמֵךְ

6 Eadem tamen uerba per diminutionē
 interim declinant, ut וְיָמֵךְ וְיָמֵךְ Aliud
 exēplū ubi aleph in uaf cōuertit, ut וְיָמֵךְ
וְיָמֵךְ

7 Hiphil habet segol, ut וְיָמֵךְ

8 Aleph quandoq; totū cadit, ut ab וְיָמֵךְ
 uenit futurū וְיָמֵךְ nam dages in zain, de
 factum aleph radicalis indicat.

De Iod quiescente.

9 Duplex ē iod, ut est principiū uocabuli
 alterū qdem defectiuū, alterū quiescens, u
 trūq; aut abijcit. Et defectiuū esse uolūt,
 qd punctū dages, ceu sui memoriā, in se
 cunda substantiali ad similitudinē secū
 dæ classis relinquit. Quiescēs aut, qd in
 Impatiuo & infinito totū cadit, & in fu

LIBER SECVNDVS XC

turo sub יָרֵא magno puncto, idest, zere pro hirek memoratur.

10 Si media substantialis zadik est, Iod eidē includitur per punctū dages aliās ferè uero quiescentia sunt, quibuscūq; iod prima est substantialis, sicut uidisti de classe secunda, Canone. 10. & 11.

11 Formas pfectorū seruat usq; ad Impati uū, qui gradus, p detritionē iod capitīs quādoq; absoluit, ut עֵבֶב עֵבֶב עֵבֶב Integre autem עֵבֶב dicitur.

12 Infinitiuū aut pfecte formari haud raro solet, p̄sertim si ŷbo condeclineo coheret מִוֹר מִוֹר Ceterū iod exrerit & taph finī, in signū illius adiungit, unde hūc gradū p̄pmodū formari dicūt, iuxta naturā defectiuorū ut עֵבֶב עֵבֶב Num. 12. עֵבֶב עֵבֶב

13 Impatiuus & infinitiuus, ab h̄isdē gradibus classis 2. nihil p̄ctis discernūtur.

14 Futurū sine dages, amoto iod, sub יָרֵא zere uocalē usurpat in uicē dages ut עֵבֶב עֵבֶב q̄ differt à secūda classe, q̄ hirek retinet, atq; dages in altera substantiali.

15 Annotabis tñ capitīs, aduētū l̄r̄arū יָרֵא in q̄busdā ŷbis non elidi ut עֵבֶב עֵבֶב עֵבֶב

De passi. q̄rtē Classis.

(עֵבֶב עֵבֶב)

CAPITONIS INSTI. HEB.

16 In uerbo passiuo primæ inflectionis, & sub utrâq; tertîa cõiugatione, Iod primæ radicis in uaf transmutatur.

17 In præterito quidem uerbi passiui, & participio præsentis, præposita nun cum holem uaf quiescit, ut כָּוַרַע כְּוַרַע כְּוַרַע

18 In reliquis autem gradibus, cum ascriptis pũctis consonat, quæ nõ aliter ascribuntur, atq; in perfecto uerbo adscripta sunt, ut à כָּוַרַע uenit Imperatiuus כְּוַרַע Futurum כְּוַרַע Ibi uaf loco iod primæ radicis, & dageffatur iuxta canonem §. passiui perfecti.

Coniugatio secunda Classis quartæ.

19 Secunda Coniugatio, quæ dageffata ẽ, perfectorum more conficitur, adempto enim iod, uel potius in uaf quiescens cõuerso, secunda coniugatio fieri nequit. Nam dages, quod tanq; eius coniugationis insigne est, secundæ substantiali imponendum foret, quod in hac classe locum post literam quiescentẽ non habet.

Coniugatio Tertîa,
quartæ Classis.

20 Tertiam coniugationem he cum hollẽ deinde uaf quiescens loco iod radicalis

LIBER SECVNDVS. XCI

posita, cum epenthesi magni hirek ante ultimam radicis absoluit, ut הָרַיִע

21 Per uniuersam coniugationem, sua cuique graduū littera, ceu terminatio discretiua præfigitur, quam uaf cum holem sequi debet, præterq̄ in participio præterito, quod sureck assumit.

22 Altera substantialis per omnia punctatur sicut in hiphil perfecti uerbi. Exemplū de participio præsentis מְשִׁיב De participio præterito מְשַׁב De Imperatiuo, מְשִׁב uel הַמְשִׁיב De Infinitiuo מְשִׁיב De Futuro מְשִׁיב

23 Sunt uerba, que sub literis præfixis, citra uaf adminiculatiuum zere tanq̄ signum adepti iod postulant, ut מְשִׁיב uel psal. 51. וְעֵינַי בְּרִצּוֹן Et superstitite interim iod, ut Gene. 13. וְאִם הַשְּׂמֵאל וְאִם הַיְּמִינָה Si sinistra & ego dextram tenebo.

24 In passiuo præterito tertiæ coniugationis, punctatur he præpositiuum per surek, ut Gen. 39. וְיִסַּף הַיְּרֵד

25 Quarta coniugatio iuxta uerbi perfecti canones absoluitur, iod nõ moto, ut à יָבֵא uenit, Nu. 1. וַיָּבֵאוּ וַיִּקְרְאוּ & Psal. 9. וַיִּקְרְעוּ

26 Quãdòq̄ tñ uaf in uicē iod succedit, ut וַיִּקְרְעוּ יוֹד

CAPITONIS INSTI. HEB,
CLASSIS QVINTA.

- 1 Verba quorū media uaf est, sunt quintę classis, Kimhi Iod & aleph addit, quæ u furpantur loco uaf.
- 2 Præteritū uerbi, & participiū præsens hñt kamecz, uaf exclusi notā, quanq̄ ali às holē id pprie referre habet, sed hoc lo ci p kamecz fit recordatō exclusi uaf, ut hec classis pprius, ad uerbū leue confor/ me, Apud Oseā יָשַׁב וְשָׁחַ וְשָׁחַ & alibi apud Zach. יָשַׁב וְשָׁחַ וְשָׁחַ uerū ibi ponit aleph lo co uaf *κατὰ συμβολισμὸν*. Nam per uaf in uerbo quadrato scribitur, ut יָשַׁב וְשָׁחַ וְשָׁחַ.
- 3 Tertia persona pluralis & tertia singla ris numeri, scemini generis kamecz reti nēt, qd sub reliqs condeclināis in patha uertit seua muta subsequēte, sic enim q̄ pxime fieri potest, uerbū pfectū imitat, ut יָשַׁב וְשָׁחַ וְשָׁחַ. Et rursum יָשַׁב וְשָׁחַ וְשָׁחַ.
- 4 Quid nō mod ū sunt tres tminationes p fectorum יָשַׁב וְשָׁחַ וְשָׁחַ ita in hac classe que dam præterita, sed pauca, sunt p zere & holē, De zere, ut 1. Reg. 14. יָשַׁב וְשָׁחַ De ho lem ut יָשַׁב וְשָׁחַ quoniam illuminati sunt oculi mei. Ibidem
- 5 Participiū p̄sens mas. gen. à uerbo nihil

LIBER SECVNDVS XCII

differt, ut אֲנִיכִי אֲנִיכִי Fœminini aut gene.
participiū, accentū habet in ultima, uer
bū aut fœmi. in penultia, ut de uerbo E
x0.3. אֲנִיכִי אֲנִיכִי אֲנִיכִי De participi
o Gen.29. וְהִנֵּה רַחֵל בָּקוּ בְּהֵמָה Et ecce Rachel
filiam eius uenientem cum ouibus.

6 Quandoquidem uero excluso uaf, ulti
ma geminari solet, q̄ rursus in alterā p
dages cogit, inuenire ē, trifariā huius ge
neris uerba coniugari, ut אֲנִיכִי intellexit,
uenit אֲנִיכִי אֲנִיכִי אֲנִיכִי Et ita in alijs personis &
gradibus obseruabis.

7 Participium etiam legitur per zere, ut
Esa.38. אֲנִיכִי אֲנִיכִי אֲנִיכִי quia moriens & ע
& p holem similiter אֲנִיכִי אֲנִיכִי

8 Participium præteritum, Imperatiuū,
Infinitiuum, surek seruant plerunq̄.

De participio præterito אֲנִיכִי אֲנִיכִי
secundo Regum decimotertio. De Impe
peratiuo אֲנִיכִי אֲנִיכִי

De Infinitiuo, ut Threnorum primo.

אֲנִיכִי אֲנִיכִי

9 Cæterum Imperatiuus & infinitiuus,
quand sc̄ per holem sonant, ut Hier.3.
אֲנִיכִי Et Esaiæ uicesimo q̄rto. אֲנִיכִי אֲנִיכִי
אֲנִיכִי אֲנִיכִי אֲנִיכִי

CAPITONIS INSTI. HEB.

Literæ קָפּ in spirantur puncto kamecz, in signū uas mediū loci exclusi. Nam surek aut uas cum holem, ibidem accidentales sunt, tanq̄ epentheses ante ultimā futuri, iuxta canonem undecimū supra deformatione futuri uerbi leuis, ut קָפּ

Item Prouer. 3. קָפּ לֵב

11 Notabis surek quod scribitur in cōtextu oratiōis, idē sub termino in holē cōuertit. וְקָפּוּ בְּבָקָרִי Ge. 24. Deu. 13. וְהָיָה וְקָפּוּ

12 Cum uas pmutatiuo, surek mutatur in kamecz notam exclusi uas substantialis וְקָפּוּ אֲבִירָם Similiter citra uas kamecz habet, si in constructione annectit monosyllabon, ut Esa. 12. וְשָׁב לֵב אֲפָקָה

De passiuo Quintæ Classis.

13 In tertijs personis, nun passiuū nota, kamecz subscribit, ut וְכָפּוּ כְּכֹחַ כְּכֹחַ quod sub reliquis iuxta morem, in seua & holē in surek transit, sicut Esaia 10. כִּי כְּכֹחַ קָפּוּ
Nam duo holem, quia se continuo non excipiunt, & uas holem, euphoniæ causa ante p̄ infulciēdum est,

LIBER SECVNDVS XCIII

cadit prius, quod radicis est, in sureck quod est punctum ipsi holem finitimū.

- 14 Participium masculinum præsens, cū uerbo idem est, ut כָּנִי . Reliquæ tres personæ kamecz in seua conuertunt, ut כְּנִי, כְּנִיָּה, כְּנִיָּוָה.

- 15 Imperatiuum & infinitiuum, he cum hireck preposita, & dages in prima, excluso nun, ad regulam perfectorum formatur, ut כְּנִי . Futurum pari ratioe כְּנִיָּה, כְּנִיָּוָה.

Coniugatio secunda
classis quintæ.

- 16 Ultimam conduplicant loco dages, qđ in uaf tanquam quiescentem poni non potest. Et sic quadratū uerbum loco כְּנִי usurpant, ut supra de quinta coniugatione. In tabulis miscellaneis, aliorum iudicio, & certe usui autorum cōsensum est, quod lector, per ocium discutiet.

Coniugatio tertiā
classis quintæ.

- 17 Sub he punctum zere habet.
18 Sub prima radicis habet hireck magnū tertiæ personæ, ut כְּנִיָּה, כְּנִיָּוָה.
19 Reliquæ personæ primā radicis per patha aperiunt, ut כְּנִיָּה, כְּנִיָּוָה.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 20 Punctatur quoq; prima radicis per hi =
reck, & he characteristica tertiæ coniu-
gationis per hatephpatha, uel hatephsæ
gol, ut $\text{קָרַח} \text{קָרַח} \text{קָרַח}$.
- 21 Participium præsens sub mem zere in
masculino, quod deinde in seua cõmu-
tatur, inspirat, ut $\text{קָרַח} \text{קָרַח} \text{קָרַח} \text{קָרַח}$.
- 22 Præteritum autem participiũ mem sus-
reck, & sub prima radicis kamecz con-
stituit, ut $\text{קָרַח} \text{קָרַח} \text{קָרַח} \text{קָרַח}$.
- 23 Imperatiuum sub he kamecz assumit, q̄
discriminatur ab indicatiuo præterito,
at prima radicis zere terminat, ut קָרַח
Verum singulare fœmininũ, & plurale
masculinum pro zere hireck magnum
requirunt, ut $\text{קָרַח} \text{קָרַח}$.
- 24 Infinitum formatur sicut imperatiuũ,
sed præfixis literis כּוּל similiter hireck
postulat, ut $\text{קָרַח} \text{קָרַח}$.
- 25 Futurũ à mem participio præsentis ua-
riat, nam kamecz loco zere sub literis
 כּוּל & sub prima substãtiali hireck ma-
gnum obtinet, quo quidẽ limite distin-
guitur à futuro, primæ coniugationis
quartæ classis, pariter atque à suo futu-
ro leui.

LIBER SECVNDVS. XCIII

Passiuum tertiæ coniugationis
classis quintæ:

26. Per he cū sureck, & primæ patha, sicut in tertia & quarta classe formatur passiuum huius coniugationis, ut סָרַח

27. Tres igitur classes sureck habent, uide licet tertia, ut סָרַח quarta ut סָרַח & quinta ut סָרַח Quas quidem classes in obliquis per canones prædictos certo poteris distinguere.

28. Quarta coniugatio seruato uaf, quæ dages non recipit, ultimã loco dages fornicantis repetit, præfixis literis characteristicis, ut סָרַח alió qui perfecta uerba imitatur.

29. Quinta coniugatio p oia ut in pfectis.

CLASSIS SEXTA.

1. Sextæ classis sunt, quæ uel in aleph, uel in he exeunt, ut סָרַח Iam de aleph finali, & mox de he dicemus.

2. Personæ præteriti, post kamecz alteræ lre seruat aleph ociosũ, ut סָרַח Nã cū patha secundæ nõ potest nõ consonare tertia aleph aut he. Verè in tertia plurali, & in tertia singulari feminini generis aleph proprio puncto inspiratur, ut סָרַח

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 3 In participio præsentis, & præterito masculini generis, singularis numeri, aleph quiescit, præcedente zere, aut sureck, ut קורח קורח. In utroque plurali consonat, ut קורחים קורחים.
- 4 In secunda imperatiui quiescit, ut קרי in reliquis inspiratur, ut קרי קרי קרי.
- 5 In tertia plurali foemini generis, quãdòque he decidit, aleph punctato per segol, Exodi. 2. קראין לנו ויאכל לחם. Quandòq; tamẽ aleph quiescit, segol reiecto in mediã, & kamecz sub nun, ut Ruth. 1. ומהן. Item קראין לנו ויאכל לחם.
- 6 Infinitiuum seua & holem, aut kamecz cum holem, ut קרי קרי.
- 7 Sub hireck, & primæ seua, altere autem kamecz subscribit, aleph finali quiescente, ut בקרי בקרי.
- 8 Interdũ in taph paragogen desinit more uerborũ in he exeuntiu, ut Iudicũ. 8. ומה דיבר הזה עשית לנו: קראת לנו. In reliquis etiam multis, quæ in aleph exeunt, idem uideri est.
- 9 literæ futuri punctatur ut in uerbis perfectis, quiescente aleph, quatenus uidelicet he finalis quiescit קרי קרי, nam

LIBER SECVNDVS. XCV

in plurali & foeminio solet aleph inspi-
rari pūctis, ut קָרָיוּ, קָרָיוּ, קָרָיוּ. Quancūq; fe-
rē etiā sub talibus personis usu scripturae
re inanis relinquitur, ut Exo. 1. כִּי תִקְרָאֵהָ
תִּלְחֹחַ וְכִסְפוֹ הִוא.

Commune reliquis con-
iugationibus.

- 10 Passiuum & sequentes coniugationes,
nihīl nouant, nisi quod zere habēt ante
aleph ināe, ut תִּלְחֹחַ תִּלְחֹחַ תִּלְחֹחַ תִּלְחֹחַ תִּלְחֹחַ

De he finali altera terminatione
classis sextae.

- 11 He finalis in personis praeteriti quadri-
fariam quiescit.

Principio manet integra, ut גָּלָהּ.

Et prorsus cadit, ut גָּלוּ.

Sub tertia persona foem. generis trāsīt in
q̄ altero he ascito, ut גָּלְתָהּ.

- 12 In reliquis personis uertitur in iod ina-
ne, ut גָּלְתָהּ גָּלְתָהּ. In tertia tamen persona
plurali, & tertia singulari foeminini ge-
neris, in iod quancūq; uertit, ut Deute.
32. כָּךְ חָסַדְךָ נֶפְשִׁי Psalm. 57. כָּךְ חָסַדְךָ נֶפְשִׁי
ubi ka mecz pronunciationē dilatat, aliās iux-
ta uerbum perfectum חָסַדְךָ חָסַדְךָ sicut חָסַדְךָ
חָסַדְךָ accurtato kameccz i seua, dici solet.

CAPITONIS INSTI. HEB.

- 13 Participium omne ad primā holem pos-
 tulat. Præsens aut̄ in sagol exit, ut זָרַח
 ad differentiā in aleph desitorum, quæ
 zere habent, ut זָרַח
- 14 Clauditur etiā & he inanis puncto ze-
 re antecedente, relato sub priorē accen-
 tu, si cōstructiōe illi, aut minuta dictiō,
 aut uocabulum quod accētum retinet,
 penultima adhæret, ut וַיְהִי בֹנֵה עִיר Exo.
 13. בָּקִישׁ וַיְהִי בֹנֵה עִיר
- 15 Participiū fœminini generis kamecz
 ante he requirit, ut הֶסְתֵּר. 2. וַיְהִי עֲשֵׂה
 Vtriūsq̄ pluralia reijciunt he, ut וַיְהִי עֲשֵׂה
וַיְהִי עֲשֵׂה Participium autem præteritum he
 in iod consonantem ubique uertit, ut
וַיְהִי עֲשֵׂה
- 16 Imperatiuum zere ante he inane finit,
 ut וַיְהִי עֲשֵׂה Et in plurali numero decidit he,
 ut וַיְהִי עֲשֵׂה
- 17 Similiter he in singulari fœminini ge-
 neris in iod ociosum uertitur, ut וַיְהִי עֲשֵׂה Idē
 sub plurali numero referuatur, ut וַיְהִי עֲשֵׂה
 Quod alicubi tamē sine iod legitur, ut
 Can. 3. וַיְהִי עֲשֵׂה
- 18 Infinitiuus sine וַיְהִי עֲשֵׂה dū uerbo suo con-
 duplicatur, habet sub prima kamecz,

LIBER SECVNDVS. XCVI

aliàs autem seua, more perfectorum postulat, Genesis, 26. וַיִּזְרַח עָיִן דֵּי אֱלֹהִים Deinde
וַיִּזְרַח עָיִן

- 19 Præmissis literis סבלס uertitur he in uaf, adiuncto taph paragogæ, ut סבלסוּף
- 20 In eadem forma sine סבלס usurpatū est alicubi, ut סבלסוּף הַיָּדוּדִים Iudicum. 7.
- 21 Futurum ab imperatiuo, præposito וַיִּזְרַח sicut in uerbis perfectis, formatur. Habet autem uel he ociosum, uel abiectū, uel in iod aut taph conuersum.

Commune passiuū uerbi &
reliquarum coniugationum sextæ
classis;

- 22 In punctis primæ substantialis, & literarum appensilium, sicut sunt mem participiorum, he imperatiui, infinitiui, סבלס futuri וַיִּזְרַח passiuum uerbum, & reliquæ consequentes coniugationes assimilant ad classē perfectorum. Nam uariatio aut detritio iuxta superiores canones ubique fit, .

CAPITONIS INSTI. HEB

De Futuris, per defectum he
radicis.

- 23 In omnibus coniugationibus inueniuntur interdum futura p detritionem he radicalis, sicut mō explicare cōtēdimus.
- 24 Actiuum sub זָרַח hirek, & prima segol ut בָּאָהַבְּאֵלֶיךָ Alicubi tamen זָרַח zere obtinet ut Nu. 16. בְּלֵילֵי זָרַח
- 25 Passiuū hirek & kamecz, ut בָּאָהַבְּאֵלֶיךָ
- 26 Actiuum secundæ Coniugationis, seu & patha. בָּאָהַבְּאֵלֶיךָ
Passiuum autem secundæ, Item & tertie coniugationis, cum diminutione he radicis, futurum non habet.
- 27 Tertie coniugationis actiuum sex pūcta, ut בָּאָהַבְּאֵלֶיךָ
- 28 Quatuor omnino uerba coniugando he nūq̄ deterunt, sed formis pfectorum integre inflectuntur. Illis altera substantialis non per kamecz, more huius classis, sed per patha pūctatur & he intendit pūcto mappik, in signū q̄ consonet. sūt aut̄ $\text{הָעֵצִים הַיָּבֵשִׁים}$ ut psal. 93 $\text{כִּי הָיָה הַיָּם בְּשֵׁרֵי$
Cōiugat̄ sic $\text{וְיָמֵינוּ תִּתְּנֵנוּ$ Tametsi וְיָמֵינוּ primam à capite p̄dit iuxta classē primā, ut Iob. 18. $\text{וְיָמֵינוּ שְׂבִיבֵינוּ}$

De classibus

LIBER SECVNDVS. XCVII
DE COMPOSITIS

Classibus.

1. Sunt aut uerba de duabus pariter classibus, quæ utranq; coniugando imitantur.

DE נעו

2. Verbum cuius prima litera est nun, & ultima aleph uel he, compositum est ex secunda & sexta classe. Vtriusq; autem regulas coniugando imitat, per omnes pariter coniugationes.
3. Imperatiuus tamen integer est, quantū ad nun attinet, ut נעו נעו. Deinde sexta classis in Imperatiuo recto tertiæ coniugationis, he amittit ut הו hoc compositū uerbum he ibidem retinet, non enim וי inuenire est.

De אבא & similibus.

4. Triplicia sunt uerba utrinq; habentia literas quiescentes, id est, Verba composita ex quarta & sexta classe, ut in his exemplis. אבא אבא אבא
5. Nam אבא propter aleph, ut אבא propter he, ut אבא coniugatur.
6. אבא quod in zere, ut אבא terminatur, uerbum אבא ob primam literā & uerbum אבא ob

CAPITONIS INSTI. HEB.

- aleph ultimo loco quiescentem *יִתְרָא*.
- 7 *וְהָיָה* uero, ut *וְהָיָה* propter iod capitís, & ut *וְהָיָה* propter he quiescens, inflecti debet.
- 8 Prædicta composita primam non abijciunt in Imperatiuo & infinito gradibus. ut de imperatiuo *וְהָיָה יִתְרָא וְהָיָה יִתְרָא*.
- 9 De Infinito ut sup̄, & cum כֹּלס ut *וְהָיָה לְהִתְרָא*.
- 10 Inuenitur uerbum, quod utranq; literam habet defectibilem, ut *וְהָיָה*.
- 11 In personis præteriti appendicem taphi retinentibus, nun cadit, ut *וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה*.
- 12 In Imperatiuo & futuro prima cadit, ut *וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה*.
- 13 Vtraq; autem in infinitiuis abscinditur ut *וְהָיָה וְהָיָה*.
- 14 In præterito deficiunt etiam ambo nun ut 2. Reg. 22. *וְהָיָה וְהָיָה לִי*.

De uerbis Quadratis,
aut in se mixtis.

- 15 A uerbis quinta coniugationis, quadrata differunt, Nam illa habent, aut alterum uaf, ultra ternarium solitum, aut ultimam repetitam, ut *וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה*. Hæc aut cum etiam à perfectis formentur, aut ab

LIBER SECVNDVS XCVIII

scissa ultima, aut exclusa media, reliqs
duas pariter repetit, ut à ששע uenit ששעש
atq; à קלקל fit קלקלק

16 Formantur hoc modo, ultima duplicata, uel quiescente reiecta, relique duæ pariter geminantur, ut in prioribus exemplis, à uerbo ששע remoue he, & à ללל la med. Deinde utrunq; binarium duplicata ex ipsis composita constituiti, ut ששעש
ללל

17 Sunt uerba quedã, uidelicet כרסם וכרבב
ex diuersis literis coaceruata, ut psal. 86
וירר חכרבב Et Paral. 15. יכרסן ויכרסן חזיר חזיר

18 Media quiescente, adempta extrema in quadratum duplicantur, ut à עיל uenit
עלעל Esa. 52. הנה יהוה יעלעלך גבר

19 Iuxta secundam coniugationem, punctis inter declinandum utitur.

20 Est & unum uerbum quinque literarum, quod passiuè legitur, Threno. 2. & Iob 15. ut חורר à חור

Sunt quaedam nomina adiectiua quinque literarum, similia uerbis quinque literarum
ut ירקקן הפססן ופססן

CAPITONIS INSTI. HEB.
DE ANOMALIS.

- 1 De classibus cōpositis hactenus. Nunc de cōpositis, tum gradibus, tum coniugationibus, atque radicibus acturi, priorem ordinē, quatenus modo dabit pro peranti, obseruabimus. Sunt autem anomala, & ueluti singularia, minúsque frequentata usu, quod nullam uel coniugationum uel graduum proprietatem referant, sed ex alijs alia mutuēnt, ferè tamen suam habēt emphasin, & uelut explicatiorem uim significandi, neque in usum promiscuū ut alia uerba incidūt.

Anomala primæ coniugationis.

- 2 Ordinem quinque coniugationum, & sex graduum, quo hucusq; instetimus, psequemur. Et principio de primæ coniugationis gradibus inter se, mox de huius ad alias coniugationes compositione agam.
- 3 Præteritum igitur uerbi, & participiū præsens commiscetur, ut Iudicum. 13. וַיִּבְרַח iod holē participij, patha alterius, & seua ultimæ literæ præteriti puncta sunt.

LIBER SECVNDVS XCIX

- 4 Præteritum & futurum, similiter in unū constringuntur, ut, 1. Re. 25. ותבאני לבראני
Taph quidem antecedens futuri, finale autē cum seua præteriti uerbi character est. Iod enim, quia non legitur, aiūt esse denominatiui constitutiūum.
- 5 Numeri inter se pluralis & singularis coalescunt, ut Ezechielis. 9. ונאשר אני ex futuris אנשר & נאשר cōstat. Kimhi putat conflatum esse ex præterito passiuo uerbi. &c.
- 6 Hæc de gradibus primæ coniugatiōis inter se. Iam animaduertas primā cum secunda coniugatione cōponi, ut Psal. 7. וירדק אויב נפשי futurum primæ וירדק & secundæ inflexiōnis וירדק habet. Nam patha sub res secundæ coniugationis punctum est.
- 7 Item וחסערו ubi zere sub aleph ורדק medium uidetur punctum, inter sagol leuis, & patha, grauis uerbi puncta.
- 8 Passiuum primæ coniugationis cū hithpaël miscetur, ut נפשי Nam hireck passiuum primæ, duo dages i prioribus substantialibus quartam coniugationē declarant. Huius formæ est ונסו à נסו passi

CAPITONIS INSTI. HEB.

uo, & הִתְּפַאֵל hithpaël.

- 9 Participium præsens actiuum, & præteritum uerbi passiuum secundæ coniugationis, in unum coeunt, ut תִּקְרַבְתָּ à תִּקְרַבְתָּ atque תִּקְרַבְתָּ
- 10 Fit compositum ex quarta & quinta coniugatione, ut ex תִּלְבַּשׁוּ וְתִלְבְּשׁוּ formatur תִּלְבַּשׁוּ
- 11 Actiuum primæ coniugationis, cum passiuo secundæ permiscetur, ut תִּשְׁמַחְתָּ à uerbis תִּשְׂמַח & תִּשְׂמַח quod quidem pariter duplicatur.
תִּשְׂמַחְתָּ mutato sureck in holem, fit à תִּשְׂמַחְתָּ תִּשְׂמַחְתָּ
- 12 Leue uerbum & hiphil in unum conferuntur, ut תִּשְׂמַחְתָּ pro תִּשְׂמַחְתָּ nam hirek ab hiphil mutuatum uidetur.
- 13 Item dageffatum & hiphil, ut תִּשְׂמַחְתָּ nā dageffatum est תִּשְׂמַחְתָּ hiphil autem תִּשְׂמַחְתָּ
- 14 Præteritum hiphil cum futuro suo conflatur, ut תִּשְׂמַחְתָּ præteritum תִּשְׂמַחְתָּ futurum תִּשְׂמַחְתָּ Quidam aiunt simplex esse cum he appendice.
- 15 Masculinum & foemininum eiusdem, simul componuntur, ut תִּשְׂמַחְתָּ à participijs תִּשְׂמַחְתָּ atque תִּשְׂמַחְתָּ Appendix iod no

LIBER SECVNDVS. C

ta est epitheti.

- 16 Tertiæ coniugationis actiuum & passiuum permiscetur, ut $\text{קָטַבְתִּי וְקָטַבְתָּ}$ constituunt קָטַבְתָּ
- 17 Participium præsens primæ, & præteritum uerbi quartæ coniugationis, ut קָטַבְתָּ Integra eius sunt קָטַבְתָּ קָטַבְתָּ

Deradicibus compositis,
uel anomalis.

- 18 Verbum uerbo regulariter nõ componitur, quod quidẽ initio huius libri monuimus. Atqui duorum interim uerborum puncta & literæ, raro tamen, in idẽ cõflant, ut $\text{קָטַבְתָּ וְקָטַבְתָּ}$ uenit à $\text{קָטַבְתָּ וְקָטַבְתָּ}$ deductiõis nimirè à primitiuis קָטַב & קָטַב Hieremiæ. 22. quasi קָטַבְתָּ à futuris diuersorũ uerborum קָטַבְתָּ & קָטַבְתָּ quo declaratam aiunt subitam domini mutationem, nam Saltiel postea genuit Zaru babel.

קָטַבְתָּ radices habet קָטַב & קָטַב quarũ participia tertiæ coniugationis sunt קָטַבְתָּ atque קָטַבְתָּ Nam uaf post lamed in uicẽ he posita est.

CAPITONIS INSTI. HEB.
Consultis authoribus Grammaticis, &
commentarijs scripturarum, Video A-
nomola latissimam exposcere tra-
ctationem, Quod muneris,
relinquo præceptoribus,
& alijs, quibus plus o-
cij suppetit, Nam
singulæ com-
positio-
nes,
in suum
quæq; ordi-
nem adnumera-
ri possent. Qua ope-
ra Hebraismus penitiss-
sime perspiceretur. Quod
si eum laborē nemo occupa-
bit, ego fortassis obibo
bona ac pia inge-
nia locupleti-
us demer-
ritus
rus.

V. Fabritij Capitonis, Institutionum
Hebraicarum libri secundi Finis.

INDEX CAPI TVM SECVNDI LIBRI.

De Verbo	folio 49
Accidentia uerbi	eodem
De sex gradibus	50
Præteritum uerbi	ibidem
De uas, præteritum in futurum cō mutante	52
Mutatio futuri	54
Participium præsens, gradus se- cundus	56
Participiũ præteritum	eodem
De Imperatiuo	58
De Infiuitiuo	59
De Coniugatione	60
Coniugatio prima	61
De formatiõe primĩ gradus eodẽ	
Formatio participij præsentis	63
Formatio participij p̄teriti	64
Formatio Imperatiui	ibidem
Infinitiui cōstituendi ratio eodẽ	
Futuri formatio	ibidem
De ŷbo passiuo primę cō:	66

INDEX, folio

De uirtute significandi uerbi pas siui primæ coniugatiōis	68
De secunda coniugatione, cōmu nia actiuo & passiuo	69
De formatiōe graduum actiui se cundæ coniugationis	70
De significatione uerbi, secundæ coniugationis	71
De uerbo pass: secun: con:	75
Actiuū tertiæ coniu,	ibidem
De significatu uerbi hiphil	77
Coniugatio Quarta	80
De significatione uerbi, quartæ coniugationis	81
Coniugatio Quinta	82
De Classe, ultimo accidente uer bi	83
De classe prima	84
De classe secunda	ibidem
Classis tertia	86
De quarta classe	89
De Iod quiescente	ibidem
De passiuo quartæ classis	90
Coniugatio secunda quartæ clas sis	ibidem
Cōiugatio tertia q̄rte class: ibidē	

INDEX folio

Classis Quinta	91
De passiuo quintæ classis	92
Coniug: secūda, classis quintę	93
Coniugatio tertia classis quintæ	(eodem
Passiuum tertiæ Coniugationis,	
classis quintæ	94
Classis sexta	eodem
De he finali altera terminatione	
classis sextæ	95
Cōmune passiuī uerbi & reliq̄rū	
coniugationū sextę classis	96
De futuris per defectum he radi-	
cis	eodem
De cōpositis classibus	97
De $\sigma\upsilon\upsilon$	eodem
De $\sigma\alpha\tau$ & similibus	eodem
De uerbis quadratis	eodem
De Anomalis	98
Anomala primæ coniuga: eodem	
De radicibus compositis	100

FINIS INDICIS.

Excidebatur Argentorati apud
Vuolfium Cephalcum, Anno
M. D. XXV.
prima A
prilis.

